

METSÄHALLITUS

Taivalkoski kulttuuriperintöinventointi 2009 Itäinen alue

Osa 1 raportti

Metsätalous
Taisto Karjalainen ja Jouni Taivainen

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Alue: Valtion omistama Taivalkosken talousmetsä, itäinen alue
Tutkimuksen laatu: arkeologinen ja kulttuuriperintö inventointi
Kohteiden ajoitus: esihistoriallinen ja historiallinen

Peruskartat:

Koiti	3543 07
Korvua	4512 04
Pisto	4512 11
Tyrämäki	4512 05
Tyrävaara	4512 08

Maanomistaja: Valtio/Metsähallitus
Tutkimuslaitos: Metsähallitus, metsätalous
Tutkijat: Taisto Karjalainen, Jouni Taivainen
Kenttätyöaika: 1.6. – 26.6.2009.

Löydöt: -

Kuvat: © Metsähallitus.

Inventointiraportin sivumäärä: Osa 1 raportti 14, osa 2 kohdeselostukset ja liitteet 197, yhteensä 211 sivua.

Liitteet: kuvaluettelo, kuvaliite, lähdeluettelo vanhoista kartoista

Alkuperäisen inventointiraportin säilytyspaikka: Metsähallitus

Kopiot: Museovirasto arkeologian osaston arkisto, Museovirasto rakennushistorian osaston arkisto

Kannen kuva: Taivalvaaran kämpän talli. T. Karjalainen 2009.

TIIVISTELMÄ

Metsähallituksen metsätalous teki Taivalkosken kunnan metsätalousmaiden osainventoinnin kesällä 2009. Inventoinnin kohteena olivat esihistorialliset ja historiallisen ajan muinaisjäännökset ja kulttuurikohteet. Inventoidun alueen suuruus oli 9500 hehtaaria.

Kerätty tieto palvelee kulttuuriperintökohteiden säilyttämistä ja kunnostamista sekä retkeilyn kehittämistä. Inventointi oli osa pilottiprojektia, jolla pyritään arvioimaan ja suunnittelemaan Kansallisen metsäohjelman edellyttämää kulttuuriperintökohteiden inventointia Metsähallituksen talousmetsissä.

Ennen inventointia alueelta tunnettiin neljä Museoviraston määrittelemää muinaisjäännöskohdetta: Hiisiniemi, Loukonlahti, Valkki E ja Mustalampi, jotka ovat kivistä asuinpaikkoja, pyyntikuoppia ja kuoppia. Inventoinnissa löydettiin 44 uutta kulttuurikohdetta, jotka ovat historialliselta ja uudelta ajalta. Ainoa mahdollisesti esihistoriallinen uusi löytö on Sakarinahon pyyntikuoppa. Valtaosa uusista kulttuurikohteista löydettiin haastateltujen henkilöiden kertomusten perusteella. Yhteensä alueelta tunnetaan inventoinnin jälkeen 48 kohdetta.

Suurin osa löydetyistä kulttuuriperintökohteista liittyy alueen metsätaloushistoriaan: tukkikämpät, tervahaudat ja uittolaitteet tai maatalouden historiaan: ladot, niittyladot, niittysaunat, suovat ja aidat. Tutkimuksen kattavuudesta voi sanoa, että alue on hyvin inventoitu ja maastotyöhön käytetty aika oli riittävä.

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
Arkisto- ja rekisteritiedot	1
Tiivistelmä	2
Sisällysluettelo	3
1. Johdanto	4
2. Taustatietoa tutkimusalueesta	4
2.1. Sijainti ja luonto	4
2.2. Esihistoria ja historia	5
3. Tutkimusaineisto ja menetelmät	6
3.1. Esityöt	6
3.2. Kenttätyöt	7
3.3. Raportin laatiminen, kohteiden arvottaminen	9
4. Inventoinnin tulokset	9
Taulukko 1 Inventointialueen kulttuuriperintökohteiden luokittelu	11
Taulukko 2 Kohdeluettelo	12
Taulukko 3 Kulttuuriperintökohteiden löytymistapa	13
5. Päätelmät	14
6. Lähteet	15

1. JOHDANTO

Metsähallituksen metsätalous teki Taivalkosken talousmetsien kulttuuriperinnön osainventoinnin kesällä 2008. Tutkimus oli osa pilottihanketta, jolla pyritään selvittämään Metsähallituksen hallinnoimien metsätalousmetsien kulttuuriperinnön inventoinnin tarpeita. Projekti kuuluu Kansalliseen metsäohjelmaan, joka edellyttää kulttuuriperintökohteiden inventointia. Tutkimusalue kuuluu kokonaan Taivalkosken kuntaan, jossa on viimeksi tehty muinaisjäännösinventointi Pohjois-Pohjanmaan liiton toimesta vuonna 1999 (M. Sarkkinen). Vuoden 1999 inventoinnissa alueelta on löytynyt kolme muinaisjäännöstä: Hiisiniemen kivikautinen asuinpaikka ja Loukonlahden ja Valkki E:n kuopat. (Sarkkinen 1999:4). Inventoinnin jälkeen alueelta on löytynyt Mustalammen pyyntikuopat Kaarlo Katiskosken tarkastuksessa vuonna 2007.

Inventoitava maasto jaettiin läntiseen ja itäiseen alueeseen, joista läntisen alueen inventoi arkeologi Hans-Peter Schulz apunaan metsäharjoittelija Tommi Pihlaja. Itäisen alueen inventoi arkeologi Taisto Karjalainen ja hänen apunaan toimivat metsurit Kari Polojärvi ja Mauno Tyni. Lisäksi molemmilla alueilla inventoivat tiettyjä osia asiantuntijat Jouni Taivainen ja Eero Kakkuri. Tämä raportti käsittää itäisen alueen tutkimukset.

Tutkimuksen pääasiallinen tarkoitus oli tuottaa kokemusperäistä tietoa ja materiaalia Kansallisen metsäohjelman kulttuuriperintökohteiden inventoinnin suunnittelua varten. Inventointialue oli kooltaan 9500 hehtaaria.

2. TAUSTATIETOA INVENTOINTIALUEESTA

Sijainti ja luonto

Tutkimusalue sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa ja se rajautuu kaakkoisreunaltaan Suomussalmen kuntaan. Alueen pohjoispuolitse virtaa Iijoki, jonka vesistöön ja valuma-alueeseen inventointialue kuuluu. Itse alueella virtaavia vesiä ovat ojat ja purot. Inventointialuetta ympäröivät suuret järvet. Lounaiskulmassa on Isojärvi, länsipuolella Latva- ja Oudonjärvet, pohjoispuolella Tyrä- ja Koviojärvet ja eteläpuolella Korvuanjärvi. Alueen sisällä sijaitsevat Varis-, Hoikka- ja Korpijärvet sekä lukuisia niitä pienempiä lampia.

Pudasjärveltä Kuusamoon ulottuvalla vyöhykkeellä, johon inventointialue kuuluu, on kalliopaljastumia harvakseltaan. Vallitsevat maalajit ovat moreeni ja turve. (Kananen 2004:9). Lajittunutta maa-ainesta alueella esiintyy pääasiassa Pudasjärveltä Taivalkoskelle ulottuvan Pudasjärven-Taivalkosken-Hossan harjun yhteydessä (Näpänkangas 1995:16). Tähän harjumuodostelmaan kuuluu inventointialueen eteläosan halki idästä länteen kulkeva Valkinkankaan hiekkaharju, jossa on runsaasti kamekumpuja ja suppia. Pudasjärven itäosa, Taivalkoski ja Kuusamon eteläosa kuuluvat Karelidien vaara-alueeseen, joka on kalliotopografialtaan vaihteleva. Aluetta luonnehtivat korkeat, metsäiset vaarat. (Kananen 2004:10). Inventointialueen kallioperä on arkeista gneissia, jonka ikä on 3500 miljoonaa vuotta. Se on Suomen ja samalla koko Fennoskandian vanhinta kallioperää (Kananen 2004:10 – 11). Vanha arkeinen kalliialue on lohkoutunut svekofennisessä poimutuksessa ja myöhemmät liikunnot tapahtuvat näitä murroksia pitkin. Selkein murroslaakso on inventointialueen eteläosassa sijaitseva Portinkurun murroslaakso, jonka lounaisosa on Isojärven veden peittämä. (Hjort 2000:13). 10 000 vuotta sitten mannerjäätikkö vetäytyi Suomen alueelta ja Ancylysjärven vedet peittivät maan alavimmat alueet. Ancylysjärven ylin ranta sijaitsee nykyisin noin 200 metrin korkeudella maastossa. (Jussila 2004: <http://www.mikroliitti.fi/aikakaa/aikakaaf.htm>). Inventointialue sijaitsee kokonaan tuon korkeuden yläpuolella eikä ole koskaan ollut meren peittämä. Tällaista aluetta kutsutaan supra-akvaattiseksi alueeksi ja sillä on merkitystä seurattaessa kivikautisen asu-

tuksen leviämistä heti jääkauden jälkeen. Supra-akvaattisella alueella kivikautisen asutuksen merkkejä voi siis löytää koko alueelta. (Kananoja 2004:19).

Nykyisellään inventointialuetta hallitsevat vaarat, joilla kasvaa nuorta männyn kasvatusmetsikköä. Kasvatusmetsikkö on suurelta osin jossakin vaiheessa äestetty. Seuraavaksi yleisin maastotyyppi alueella on suo, joka on reunoiltaan rämettä ja keskeltä avointa aapasuota. Alueen eteläosasta Hiisiharjulta ja Valkinkankaalta on hyödynnetty hiekka- ja moreeniesiintymiä. Alueen järvet ovat säännöstelemättömiä. Ainoastaan Korvuan järven pinta on 1800 luvulla laskettu noin metrin verran ja jälleen nostettu puoli metriä 2000 luvulla.

Seuraavassa taulukossa on esitetty inventointialueen metsien kehitysluokkajakauma. Pinta-alat eivät sisällä suoksi luokiteltavia alueita. Koko inventointialueen koko on 9500 hehtaaria. Kun kehitysluokat vähennetään alueesta, saadaan järvien ja soiden yhteiseksi pinta-alaksi 3378 hehtaaria.

Aukea	47 ha	0,8 %
Taimikko	805 ha	13,1 %
Nuori kasvatusmetsä	3837 ha	62,7 %
Varttunut kasvatusmetsä	1055 ha	17,2 %
Uudistamiskypsä metsikkö	378 ha	6,2 %
Yhteensä	11351 ha	100,0 %

2.2. Esihistoria ja historia

Tutkimusalueelta tunnettiin entuudestaan neljä muinaisjäännettä: Hiisiniemen kivikautinen asuinpaikka, Mustalammen pyyntikuopat sekä Loukonlahden ja Valkki E:n kuopat, joista ainakin osa voi olla pyyntikuoppia. Inventoinnissa löydettiin yksi mahdollisesti esihistoriallinen kohde; Sakarinhon pyyntikuoppa. Hiisiniemen asuinpaikan löydöt ovat kvartsi-iskoksia ja palaneita kiviä, jotka kuuluvat kivikauteen, mutta niiden tarkempi ajoittaminen on mahdotonta. Pyyntikuoppien ajoittaminen on myös ongelmallista, koska kuoppia on käytetty kivikaudesta historialliseen aikaan saakka, eikä kuopista yleensä löydy mitään esineitä tai radiohiiliajoitukseen kelpaavaa materiaalia. Tutkimusalueen pohjoispuolella sijaitsevan Tyräjärven rannasta tunnetaan useita kivikautisia asuinpaikkoja ja kiviesineen löytöpaikkoja. Seudun kivikautinen asutus on keskittynyt Iijoen vesistön rannoille, joihin Tyräjärven seutukin liittyy. Inventointialue on puolestaan vesistöjen välistä takamaata, jota on voitu käyttää metsästykseseen ja kalastukseen, mutta kivikautisen asutuksen sijaitseminen alueella on epätodennäköistä. Pronssi- tai rautakautta alueelta ei ole tavattu. Taivalkoskelta on löytynyt yksi rautakauden kirves, jonka löytöpaikka on tuntematon. Pronssi- ja rautakauden löydöttömyys ei kuitenkaan tarkoita, ettei seudulla olisi ollut ihmistoimintaa. Metallikausien esineistö häviää maaperään helpommin kuin kiviesineet, mistä löydöttömyys voi johtua. Inventointialueen itäpuolella 1,5 kilometrin päässä sijaitsevat Myllykankaan kuopat, jotka perimätieto tietää lapinhaudoiksi. Tällaiset epämääräiset kuopat ja haudat, joita Taivalkosken alueeltakin tunnetaan useita, voivat olla peräisin pronssi- tai rautakaudelta ja ne voivat liittyä asumiseen tai hautauksiin. Kohteet vaatisivat kuitenkin arkeologisen kaivaustutkimuksen, jotta niiden luonne voitaisiin tarkemmin selvittää.

Inventointialueeseen liittyviä historiallisia lähteitä ei juuri ole. Historiasta ja elinkeinoista kertovat kuitenkin alueella esiintyvät tervahaudat, hiilimiilut, niittyladot, heinäsuovat, poroaidat ja kämpät, joista kertoivat haastatellut ihmiset ja joista osa on myös merkitty peruskarttoihin. Myös paikannimistöstä saattoi päätellä alueella tapahtuneita aktiviteetteja. Esimerkiksi alueen keskiosissa on paljon rauta- alkuista nimistöä. Runsas aho – päätteinen nimistö puolestaan kertoo kaskiviljelystä. Sa-

volaisten levittäytyminen Sisä-Suomeen alkoi 1400 luvulla ja sen mahdollisti kaskiviljelyn keksiminen. Savolainen kaskiviljely levisi myös Iijoki-seudun asumattomille erämaalle. (Aarnio 2001:13). Vielä vuoden 1862 isojaon valmisteluun liittyvässä kartassa on lähes kaikki tutkimusalueen metsämaat merkitty kaskimaiksi (Poppius 1862). Viimeinen kaski sanotaan poltetun Jurmun Kisosvaaran lähellä vuonna 1878 (Vahtola 1988: 34). Taivalkosken asuttamisesta kertoo myös alueen murreraja. Taivalkosken pitäjän historiikissaan, joka on kirjoitettu 1950 luvulla, Heikki Johannes Taivalvaara kertoo, että 40 – 50 vuotta sitten Jokijärven ja Metsäkylän asukkaat puhuivat Savon murretta, kun taas Kirkon-, Jurmun-, Loukusan-, ja Jokikylien asukkaat puhuivat Oulu-Iin murteella. (Taivalvaaran kirjoittama historiikki internetissä osoitteessa: <http://www.kirjastovirma.net/taivalkoski/pitajahistoria/>). Inventointialue sijaitsee Jokijärven ja Metsäkylän välimaastossa, joten seudun asutus on savolaisperäistä.

Laivanrakennustoiminnan vilkastuminen 1600 – luvun alkupuolella aloitti suomalaisen tervakaupan. Aluksi Taivalkosken ja Pudasjärven tervanpolttoa ehkäisivät vaikeat kuljetusolosuhteet. Kuljetus muuttui kuitenkin 1700 – luvun lopulla, kun tervatynnyreitä alettiin rahdata tukkilautoilla. (Aarnio 2001:57). Inventointialueen tervahaudat liittyvät siis ilmeisesti 1700 – luvun tervanpolttoon ja alueen terva on luultavasti kuljetettu Korvuanjärven yli tukkilautoilla. Tervanpoltto oli 1700 – luvun loppupuolen uusia asioita Taivalkoskella, mutta sen kukoistusaikaa oli 1800-luku. Tervaa poltettiin vielä 1900 – luvullakin, esim. Rääpyslammilla vuonna 1930 (Vahtola 1988: 19).

Korvuanjärven tukinuitto lautoilla loppui vasta 1970 – luvulla. (Lauri Lassilan suullinen tiedonanto 16.6.2009). 1900 – luvulla tukkien kysynnän lisääntyessä ja uusien uittoväylien valmistuttua tukkisavotat alkoivat lisääntyä Taivalkoskella (Aarnio 2001:59). Noilta ajoilta peräisin olevia metsätyökämppejä ja uittolaitteita on inventointialueella lukuisia.

Tutkimusalue kuuluu Hossa-Irnin paliskuntaan. Alueella on muutamia poroaitauksia ja siularakenteita. Taivalvaaran kämpän talli on ympäröity poroaidalla ja sitä on käytetty porojen räkkäsuojana.

Inventointialueen avoimilla aapasoidilla on merkkejä luonnonniittyjen heinän korjuusta. Heinäntuotannon lisäämiseksi ja sammaloitumisen estämiseksi ruvettiin 1700 – luvulla suo- ja puronvarsiniityillä keinotekoisesti tulvittamaan patoamalla puroja (Aarnio 2001:66). Aapasoiden ympärillä on useassa kohtaa jäänteitä karjan estoaidasta. Estoaidalla pidettiin kesäisin metsissä laiduntava karja pois luonnonniityiltä. Vanhat luonnonniityt olivat käytössä pitkälle 1900 – luvulle. Vesirantaniittyjen ohella myös soita raivattiin niityiksi ja niiden heinänkasvua parannettiin ns. paisuttamalla; suolle nostettiin vesi patoamalla suon läpi juokseva puro. Muutamia lampia ja järviä kuivattiin myös niittyjä silmällä pitäen, esim. Juurikkalampi 1848–1852, Taljajärvi 1904 ja Huononlampi 1928. Myös Jokijärven pintaa laskettiin vuonna 1861 perkaamalla joenniskaa (Vahtola 1988: 34).

3. TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT

3.1. Esityöt

Inventoinnin esityövaiheessa käytiin läpi Museoviraston arkeologian osaston arkistolähteet, muinaisjäännösrekisteri ja muinaiskalupäiväkirja. Historiallisten kohteiden paikantamiseen käytettiin vanhoja karttoja Kansallisarkiston ja Oulun maakunta-arkiston kokoelmista. Ko. aineistot saatiin arkistoista digitaalisina ja siirrettiin osin map-infolla nykyisen peruskartta-aineiston päälle maastoinventoinnin helpottamiseksi (mm. niityt, rakennukset, osa paikannimistä ja tiestöstä). Taivalkosken Metsähallituksen henkilökuntaa ja paikallisia asukkaita haastateltiin ennen kenttätöitä ja haastatteluja tehtiin myös kenttätöiden aikana.

3.2. Kenttätyöt

Kenttätyö tehtiin parityöskentelynä siten, että arkeologi Taisto Karjalaisen avustajana maastossa olivat kaksi viikkoa vuorollaan metsurit Kari Polojärvi ja Mauno Tyni. Aluetta inventoivat myös parina arkeologi Jouni Taivainen ja asiantuntija Eero Kakkuri, jonka tuloksista on Jouni Taivaisen kirjoittama osa tämän kappaleen lopussa. Maastotyö tehtiin käytännössä siten, että inventointipari kävi läpi kävelemällä muinaisjäännöksiä ja kulttuurikohteiden esiintymiselle edullisia maastonkohtia. Kenttätyössä tarkastettiin aluksi ennestään tunnetut kohteet ja sen jälkeen alettiin etsiä uusia. Havainnoinnin lisäksi apuvälineenä käytettiin kenttälapiota, kameraa, maastotallenninta ja maastotietokonetta. Maastossa oli mukana kehitysluokka ja puulajivaltaisuuskartat. Löydettyjen kohteiden paikkatieto tallennettiin maastotallentimella Sutigis paikkatietojärjestelmään. Maastotietokoneella kohteesta täytettiin valmiiksi strukturoitu lomake, jota käytettiin myöhemmin pohjana kohdeselosteita tehtäessä Reiska tietojärjestelmään.

Inventointityön yhteydessä etsittiin kullekin muinaisjäännös- tai kulttuurikohdetyypille otollisia alueita. Samalla pois suljettiin epätodennäköisiä esiintymisalueita. Koko inventointialuetta ei siis käyty yhtä tarkoin läpi. Esimerkiksi vaaran rinteessä tai puuttomalla aapasuolla voi laajan alueen tarkastaa muutamalla silmäyksellä. Pienimuotoisessa maisemassa kuten purojen varsilla tai tiheässä taimikossa tiiviskin läpikäyminen voi jättää katvealueita havainnointiin. Metsä-äestetyllä alueella maaston pieniä muotoja on vaikeampi hahmottaa ja sen vuoksi kohteet, joissa on turpeen alaisia, mutta maan pinnalle havaittavia muotoja, kuten tervahaudat voivat näillä alueilla jäädä huomaamatta.

Kohteiden paikkatieto tallennettiin pääasiallisesti pistemäisinä x ja y koordinaattina. Jossakin tapauksissa kuten pitkospuissa tallennettiin myös viivamainen paikkatieto. Ennestään tunnettujen muinaisjäännösten paikkatieto näkyi pisteenä sutigis paikkatieto-ohjelmassa. Pistettä ei voinut kuitenkaan käyttää kohteesta havaittujen uusien tietojen tallentamiseen, koska muinaisjäännösrekisterin täyttöoikeutta ei ollut. Saman pisteen päälle luotiin uusi Reiska tietojärjestelmän piste, johon uudet havainnot tallennettiin. Alueen ainut kivikautinen asuinpaikka oli jäänyt veden alle Korvuanjärven veden pinnan noston yhteydessä, eikä alueesta voitu havainnoida kuin pieni kaistale jäljelle jäänyttä asuinpaikan reunaa. Korvuanjärven rantoja on uudistettu ruoppaamalla ja pohjasta ruopattua maata on nostettu rannoille. Myös Hiisiniemen asuinpaikan rantavyöhykkeeseen on kasattu pohjamaata. Pyyntikuopista ja epämääräisistä kuopista mitattiin maan pinnalle havaittavat osat joita olivat keskuskuoppa ja reunavalli. Keskuskuopan syvyys mitattiin vallin reunan päältä. Samalla tavalla dokumentoitiin tervahaudat, joista lisäksi mitattiin tervanlaskuojan eli halssin suunta ja pituus.

Rakennusten ja rakennelmien jäännöksistä pyrittiin mittaamaan kaikki havaittavat rakenteet kuten metsätyökämppien pohjat, kellarirakennelmat, tallit, saunat wc:t, kaivot ja uunirakennelmat. Uittolaitteista mitattiin havaittavat hirsirakenteet ja maavallit. Soissa sijaitsevat kohteet dokumentoitiin maan pinnalle havaittavien rakenteiden osalta ja tunnustelemalla turpeen sisässä olevia rakenteita. Tällä tavalla saatiin esimerkiksi pitkospuiden koko pituus selville. Suossa olevat rakenteet, kuten aidat ja rajamerkit olivat maan pinnalla olleiden rakenteiden osalta usein lahonneet, mutta suon sisässä rakenteet olivat säilyneet hyvin.

Kenttätöitä edisti alueen suhteellisen tiheä tieverkko, joka oli hyvässä kunnossa. Inventointiaikana alue ehdittiin käydä hyvin läpi ja saavutettu kohdemäärä edustaa hyvin alueen kulttuuriperintökan-
taa niin laadun kuin määränkin osalta.

Jouni Taivaisen kenttätyöselostus

Jouni Taivainen ja Eero Kakkuri keskittyivät historiallisen kartta-aineiston käyttökelpoisuuden tutkimiseen inventointialueella. Map-infon avulla digitoitiin vuosien 1903 ja 1904 kartoilta nykyisille peruskartoille niittyalueet ja kartoissa metsäalueilla esiintyvät punaiset ja valkoiset neliöt, joita arveltiin mahdollisiksi rakennuksen paikoiksi. Lisäksi digitoitiin myös paikannimiä, joiden arveltiin voivan antaa viitteitä mahdollisista kulttuuriperintökohteista (mm. rautaan liittyvää nimistöä). 1900 luvun alun – 1970 – luvun metsätalouuskartoissa oli merkittyinä alueella tuolloin sijainneet metsätyökämpät, joista kaikkien sijainti saatiin tietoon myös haastattelujen perusteella.

Vanhojen karttojen niittyalueille oli joihinkin paikkoihin merkitty heikosti erottuvia neliöitä, jotka paikalla tehdyn inventoinnin perusteella osoittautuivat ladoiksi tai paremminkin latojen jäännöksiksi (esim. kohteet 80208 ja 80214). Luonnollisesti niityladoron jäännöksiä löydettiin myös suoniityiltä, joille ei ollut merkitty mitään rakennuksia. Näitä kohteita kuitenkin tarkastettiin, koska arveltiin, että ainakin isommilla niittyalueilla on ollut latoja, pienemmillä ehkä vain haasioita. Näin löydettiin mm. Kolisevan suon niityladoron jäännös (kohde 80281).

Karttoihin merkittyjä oletettuja rakennuksen paikkoja (pois lukien selvät metsätyökämppeiden paikat, jotka kaikki löytyivät) tutkittiin useita. Näistä vain yhdestä pystyttiin löytämään rakennuksen pohja (kohde 80278). Se sijaitsee uudistuskypsässä metsässä, minkä ansiosta kohde oli säilynyt ja maastosta löydettävissä. Tällaisista kohteista ei välttämättä jää maastoon isompia jälkiä, ellei siinä ole ollut tulisijaa. Havaitsemassamme kohteessa ei tulisijaa ollut, mutta alue erottui selkeänä tasattuna neliskanttisena alueena loivassa rinteessä tervahaudan läheisyydessä. Kyseessä saattaa siis olla tervamajan pohja. Oletetut rakennuksenpaikat sijaitsevat lähes kaikki ahoilla, mutta niiden funktio jää arvoitukseksi. Riisiä ne tuskin ovat olleet, koska alueella on harjoitettu huhtakaskeamista, josta otettiin vain yksi tai korkeintaan kaksi satoa, mitä varten ei kannattanut rakentaa riittä, vaan vilja kuljetettiin puitavaksi kotiriiehen. Ainakin osa rakennuksista voi selittyä juuri siten, että ne ovat olleet esim. tervanpolttajien, metsästäjien yms. majapaikkoja. (Inventoinnissa löydettyjen Pohjavaaran, Tervalammen ja Pentinahon tervahautojen läheisyyteen on 1903–04 karttoihin merkitty em. punainen neliö).

Vuoden 1862 kartan avulla kyettiin löytämään noin kilometrin pituinen kankaita halkova pitkospuureitti pilkkapuineen (Kaakkurisuo 1-8). Tämä suohon painunut reitti löytyi kairalla tunnustelemalla vanhan kartan osoittamista paikoista. Välillä polkureitti katosi maastossa tehtyjen metsätöiden takia, mutta löytyi seuraavalla suolla uudestaan hieman aluetta haravoimalla. Pilkkapuita oli säilynyt soiden reunoissa, mm. suojavyöhykkeen ansiosta. Toinen karttaan merkitty vastaava reitti lienee mitä suurimmalla todennäköisyydellä talvitien merkintä, sillä pitkospuista tms. ei löytynyt mitään merkkejä noin kilometrin pituiselta vastaavalta alueelta Yli-Kisosjärven lounaispäästä Lehtiahonsuolle suuntautuvalta reitiltä (ei siis kohde).

Tyräjärven eteläpuolella on Isoraudansuo, jonka ympäristössä on runsaasti rauta –nimistöä. Ko. aluetta inventoitiin yhtenä päivänä raudanvalmistukseen liittyviä kohteita etsien. Alueelta löytyikin yksi hiilimiilun pohja (kohde 80297), mikä voisi liittyä raudanvalmistuksessa tarvittavan hiilen valmistukseen. Miilun ympäristöstä ei kuitenkaan löytynyt mahdolliseen raudanvalmistukseen liittyvää muuta aineistoa, kuten kuona- tai suomalmikasoja tai raudanpelkistysuunien jäännöksiä.

3.3. Raportin laatiminen, kohteiden arvottaminen

Kohdeselostukset on laadittu Museoviraston edellyttämällä tavalla muinaisjäännösten suojeluluokituksen perusteiksi. Kohteet arvotettiin muinaisjäännöksiksi tai ei muinaisjäännöksiksi muinaismuistolain ja Museoviraston antaman ohjeistuksen mukaan. Esihistorialliset kohteet ovat kaikki muinaisjäännöksiä ja niistä vastaa Museoviraston arkeologian osasto. Historiallisista muinaisjäännöksistä vastaa rakennushistorian osasto ja kohteiden arvottamisessa käytettiin osaston laatiman oppaan tietoja hyväksi. Muinaismuistolain mukaan yli sata vuotta vanhat maasta löytyvät esineet kuuluvat valtiolle. Historiallisen ajan kohteissa käytettiin myös jonkinlaisena ohjenuorana sadan vuoden ikärajaa. Kulttuuriperintökohteissa, jotka eivät ole muinaisjäännöksiä arvottamista tehtiin kunnon ja harvinaisuuden perusteella. Muinaisjäännösten inventointiin Museovirasto hyväksyy loppututkimuksen suorittaneet arkeologit ja esihistoriallisten kohteiden osalta tehtävä on selkeästi määritelty muinaismuistolaissa. Historiallisen ajan muinaisjäännöksissä ja kulttuurikohteissa, jotka eivät ole muinaisjäännöksiä tilanne on tulkinnallisempi, koska lainsäädäntö ei ole niiden osalta yhtä yksiselitteinen.

Muinaisjäännösten rekisteröinnissä käytetään rauhoitusluokkia 1 – 3. 1 luokkaan kuuluvat muinaisjäännökset on suojeltava kaikissa olosuhteissa. 2 luokan muinaisjäännökset edellyttävät lisätutkimuksia, joiden perusteella ne voidaan määrittää luokkiin 1 tai 3. 3 luokan muinaisjäännökset ovat täysin tuhoutuneet tai tutkitut kohteet, jotka voidaan vapauttaa suojelusta. Muinaismuistolain perusteella kohteen suojelu astuu välittömästi voimaan kohteen toteamisesta lähtien ja jokaisen kohteen suojelu täytyy purkaa erikseen, joten laki sitoo voimakkaasti maan käyttöä. Tutkimusalueelta havaitut kohteet eivät kuitenkaan juuri vaikuta metsän korjuuseen, koska kohteille on useimmiten eduksi, että niiden päällä kasvavat puut poistetaan. Maaperän muokkausta kohteiden alueella ei kuitenkaan voida tehdä.

Kohdekuvaukset perustuvat maastossa käytetyn tietokoneen lomakkeeseen, johon tiedot tallennettiin suoraan kentällä. Jälkityövaiheessa lomakkeen tiedot muokattiin ja tallennettiin Reiska tietojärjestelmään, johon pistetieto haettiin sutigis ohjelmasta. Tulevaisuudessa tämän työvaiheen voisi tehdä niin, että Reiska tietojärjestelmä olisi valmiina maastotietokoneessa ja tietojen siirtotyövaihe jäisi pois. Raportin koostamisvaiheessa kunkin kohteen valokuvat tallennettiin Reiska tietojärjestelmään ja tallennetuista kuvista laadittiin valokuvaliite raporttiin. Maastotallentimen jälkilokista tehtiin raporttiin kartta, joka osoittaa kentällä läpikäytyt alueet.

4. INVENTOINNIN TULOKSET

Inventoinnissa tarkastettiin neljä ennestään tunnettua muinaisjäännöstä ja uusia kohteita löytyi 44 kappaletta. Kohteista kuusi on asuinpaikkoja, 35 työ- ja valmistuspaikkoja, viisi kulkuväyliä ja kaksi kivi- ja maarakenteita. Uusista kohteista 23 oli täysin uusia havaintoja eli näistä kohteista ei saatu ennakkotietoa kartoista tai haastatteluista vaan kohteet löytyivät maastokäyntien yhteydessä. 17 kohdetta oli merkitty peruskarttoihin ja kahdeksasta kohteesta saatiin vihiä haastattelujen perusteella. Joistakin kohteista oli merkki peruskartalla ja useat haastattelut kertoivat näistä samoista kohteista, eli ne olivat hyvin tiedossa paikkakunnalla. Haastattelujen perusteella löydettiin lähinnä metsätyökämppeiden perustuksia ja tervahautoja, jotka maallikkojenkin on helppo havaita ja tulkita maastossa. Muinaisjäännösrekisteristä saatiin tiedot neljälle kohteelle eli kaikille ennestään tunnetuille muinaisjäännökselle. Yhteensä kaikkia kohteita on 48, mutta alakohteita on kaikkiaan 74. Alakohteita ovat esimerkiksi yhden kämppäkohteen eri rakennukset tai pyyntikuoppakohteen yksittäiset kuopat. Kohteiden yhteenlaskettu arvioitu pinta-ala on 23,6 hehtaaria, josta ainakin kolmasosa on

suota. Inventoinnissa ei talletettu esineitä tai muinaisjäännöksiin liittyviä artefakteja. Hiisiniemen kivikautinen asuinpaikka on alueen ainoa, selkeästi kivikauteen laskettava kohde. Pyyntikuopat ja kuopat, joiden merkitys on epäselvä, ovat vaikeasti ajoitettavissa ja ne on luokittelussa määritelty ajoittamattomiksi. Historiallisiksi kohteiksi on määritelty kohteet, jotka voivat olla pitkältä historian jaksolta ja jotka voidaan luokitella historiallisen ajan muinaisjäännöksiksi. Tällaisia ovat esimerkiksi tervahaudat, jotka voivat olla peräisin 1600-luvulta lähtien 1900-luvulle saakka. Uuden ajan kohteiksi ovat määritelty selkeästi 1900-luvulta peräisin olevat kohteet. Suurin osa historiallisen ajan ja uuden ajan kohteista liittyy maatalouteen kuten ladot, niittyladot, suovanpohjat ja aidat tai metsätalouteen kuten tervahaudat, metsätyökämpät, hiilimiilut ja uittolaitteet. Kulkuväyliksi laskettiin sillat ja pitkospuut.

Esihistoriallisia kohteita alueelta todettiin vähän, mikä johtuu lähinnä inventointialueen valinnasta ja metsätalousmaiden historiasta. Metsätalousmaista on järvien ja jokien ranta-alueita sekä heinäsoita myyty yksityisille tai seudun rannat ovat jo isossa jaossa jääneet yksityisten hallintaan. Esihistorialliset ihmiset ovat myös liikkuneet noilla samoilla alueilla seuraten vesireittejä ja asettuen asumaan kalaisien vesien äärelle. Inventointialueesta suurin osa on vaarojen rinteitä tai soita, joita esihistorian aikana on hyödynnetty lähinnä riistamaina ja hyödyntämisestä ei ole jäänyt maastoon muita havaittavia merkkejä kuin pyyntiin liittyvät peuranpyyntikuopat.

Historialliset ja uuden ajan kohteet kuvastavat hyvin Taivalkosken asutushistoriaa ja elinkeinojen historiaa. Kämpät, kulkureitit, uittolaitteet ja etäisten luonnonniittyjen ladot ja heinäsuovat edustavat ääriolojen hyödyntämistä pitkien ja vaikeakulkuisten yhteyksien takana. Alueen paikannimistössä yleinen aho viittaa savolaiseksianspanion tuloksena syntyneestä kaskitaloudesta ja tervahaudat Iijoki-reitin varrella kukoistaneesta tervanpolton historiasta. Murteiden perusteella Metsäkylän ja Tyräjärven kylän asukkailla on savolaiset juuret. Alueen lukuisat suurten metsätyökämppeiden jäänteet kertovat metsätalouden merkityksen kasvusta 1900-luvun alusta lähtien.

Tutkimusalueella vanhan kartta-aineiston avulla voitiin löytää kohteita, joita muuten ei olisi löydetty ainakaan yhtä helposti. Niittyjen levintä alueella kuvastaa myös hyvin alueen hyödyntämistä karjatalouteen. Kaskimaiden runsaus kuvastuu sekä tiheässä aho-nimistössä että maanmittarin kaskimaiksi merkittyjen maiden paljoudessa. Kaikkiaan voidaan todeta, että sekä isojakoaikainen kartta-aineisto että 1900-luvun metsätalouuskartat olivat hyvää, mutta aikaa vievää tutkimusaineistoa inventoinnin suorittamisessa.

Taulukko 1 Inventointialueen kulttuuriperintökohdeluokittelu

Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	lkm.
asuinpaikat	kivik.asuinpaikka	kivikausi	1
työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuoppa	ajoittamaton	3
kivi- ja maarakenteet	kuoppa	ajoittamaton	2
asuinpaikat	kämppä	uusi aika	5
työ- ja valmistuspaikat	tervahauta	historiallinen	8
työ- ja valmistuspaikat	uittolaite	uusi aika	1
työ- ja valmistuspaikat	aita	uusi aika	5
työ- ja valmistuspaikat	pato	uusi aika	2
työ- ja valmistuspaikat	kopukka	uusi aika	1
työ- ja valmistuspaikat	rajamerkki	uusi aika	1
työ- ja valmistuspaikat	niittysauna	uusi aika	1
työ- ja valmistuspaikat	verkkomaja	uusi aika	1
työ- ja valmistuspaikat	lato	uusi aika	6
kulkuväylät	talvitie	uusi aika	1
kulkuväylät	pitkospuut	uusi aika	2
kulkuväylät	silta	uusi aika	2
työ- ja valmistuspaikat	maakellari	uusi aika	1
työ- ja valmistuspaikat	palovartiotorni	uusi aika	1
työ- ja valmistuspaikat	kiintopiste	uusi aika	1
työ- ja valmistuspaikat	parkkauspuikki	uusi aika	1
työ- ja valmistuspaikat	niittysuovan pohja	uusi aika	1
työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilu	historiallinen	1
		yhteensä	48
Työ- ja valmistuspaikat		35	
Asuinpaikat		6	
Kulkuväylät		5	
Kivi- ja maarakenteet		2	
Yhteensä		48	

Taulukko 2 Kohdeluettelo

Kohde numero	Kulttuuriperintö kohde	Tyyppi	Tarkenne	Suojeluehdotus	Ajoitus	Lkm	Koko Ha
80283	Hiisiniemi	asuinpaikat	kivik. asuinpaikka	mj-luokka 2	kivikausi	1	1
80298	Loukonlahti	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuoppa	mj-luokka 2	ajoittamaton	4	1
80312	Valkki E	kivi- ja maarakenteet	kuoppa	mj-luokka 2	ajoittamaton	2	0,5
80332	Mustalampi	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuoppa	mj-luokka 2	ajoittamaton	4	1
80350	Käikjäjä	asuinpaikat	kämppä	muu suojeluarvo	uusi aika	4	1
80153	Käikjäjänkangas	työ- ja valmistuspaikat	tervahauta	mj-luokka 2	historiallinen	1	0,5
80357	Sakarinho	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuoppa	mj-luokka 2	ajoittamaton	1	0,1
80360	Tanelinkorpi	työ- ja valmistuspaikat	tervahauta	mj-luokka 2	historiallinen	1	0,5
80362	Varisjärvi	työ- ja valmistuspaikat	uittolaite	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,5
80369	Raudankangas	työ- ja valmistuspaikat	tervahauta	mj-luokka 2	historiallinen	1	0,5
80372	Lehtovaara	asuinpaikat	kämppä	muu suojeluarvo	uusi aika	3	1
80382	Kallioaho	työ- ja valmistuspaikat	tervahauta	mj-luokka 2	historiallinen	1	0,5
80400	Taivalvaara	asuinpaikat	kämppä	muu suojeluarvo	uusi aika	3	1
80406	Metsälampi	työ- ja valmistuspaikat	tervahauta	mj-luokka 2	historiallinen	1	0,5
80408	Iso Rutalampi	kivi- ja maarakenteet	kuoppa	ei suojeluarvoa	ajoittamaton	3	0,1
80415	Haukivaara	työ- ja valmistuspaikat	lumiaita	ei suojeluarvoa	uusi aika	1	0,5
80417	Peräsuo	työ- ja valmistuspaikat	niittyaita	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,5
80420	Kaivosoja	työ- ja valmistuspaikat	niittypato	muu suojeluarvo	uusi aika	1	2
80424	Kaivosoja 2	työ- ja valmistuspaikat	kopukka	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80441	Kaivosoja 3	työ- ja valmistuspaikat	rajamerkki	muu suojeluarvo	uusi aika	8	0,1
80444	Kaivosoja 4	työ- ja valmistuspaikat	niittysauna	muu suojeluarvo	uusi aika	1	1
80448	Hyväoja	asuinpaikat	kämppä	muu suojeluarvo	uusi aika	3	1
80450	Kiekkiperä	työ- ja valmistuspaikat	verkkomaja	ei suojeluarvoa	uusi aika	1	0,1
80453	Pitämävaara	asuinpaikat	kämppä	muu suojeluarvo	uusi aika	2	0,5
80460	Paskalampi	työ- ja valmistuspaikat	niittylato	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80480	Torasuo	työ- ja valmistuspaikat	heinälato	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80648	Tora-aho	työ- ja valmistuspaikat	heinälato	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80482	Lehtolampi	työ- ja valmistuspaikat	tammi	ei suojeluarvoa	uusi aika	1	0,1
80483	Vaaranlampi	työ- ja valmistuspaikat	niittylato	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80485	Portinvaara	työ- ja valmistuspaikat	niittylato	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80501	Varissuo 1	kulkuväylät	talvitie	muu suojeluarvo	uusi aika	1	1
80520	Varissuo 2	kulkuväylät	pitkospuut	muu suojeluarvo	uusi aika	1	1
80521	Varissuo 3	työ- ja valmistuspaikat	aita	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,5
80522	Varisperä	kulkuväylät	silta	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80524	Malisenaho	työ- ja valmistuspaikat	tervahauta	mj-luokka 2	historiallinen	1	0,5
80526	Valkinkangas	työ- ja valmistuspaikat	tervahauta	mj-luokka 2	historiallinen	1	0,5
80527	Korpilampi	työ- ja valmistuspaikat	tervahauta	mj-luokka 2	historiallinen	1	0,5
80529	Varisvaara	työ- ja valmistuspaikat	maakellari	ei suojeluarvoa	uusi aika	1	0,5
80173	Pyöreälampi 1	työ- ja valmistuspaikat	palovartiotorni	ei suojeluarvoa	uusi aika	1	0,2
80204	Pyöreälampi 2	työ- ja valmistuspaikat	kiintopiste	ei suojeluarvoa	uusi aika	1	0,1
80276	Pyöreälampi 3	työ- ja valmistuspaikat	parkkauspuikki	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80543	Iso Raudanlampi 1	kulkuväylät	pitkospuut	muu suojeluarvo	uusi aika	1	1
80544	Iso Raudanlampi 2	kulkuväylät	silta	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80546	Iso Raudansuo 1	työ- ja valmistuspaikat	aita	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,5
80548	Iso Raudansuo 2	työ- ja valmistuspaikat	niittysuovan pohja	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80549	Iso Raudansuo 3	työ- ja valmistuspaikat	niittylato	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,1
80297	Iso Raudansuo	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilu	muu suojeluarvo	historiallinen	1	0,2
80550	Rimpilammit	työ- ja valmistuspaikat	aita	muu suojeluarvo	uusi aika	1	0,5
	yhteensä 48				yhteensä	74	23,6

Taulukko 3 Kulttuuriperintökohteiden löytymistapa

Kohde	Yhteensä	Uusi löytö	Peruskartalla	Haastattelu	Vanhat Sutigis kartat	Mj-rek kartat
Kivik.asuinpaikka	1					1
Kämppä	5	1	4	3		
Tervahauta	8	2	4	3		
Pyyntikuoppa	3	1				2
Lato	6	1	5			
Aita	5	5				
Pato	2	1		1		
Uittolaite	1	1				
Kuoppa	2	1				1
Pitkospuut	2		1	1		
Silta	2	2				
Kopukka	1	1				
Rajamerkki	1	1				
Niittysauna	1	1				
Verkkomaja	1		1			
Talvitie	1		1			
Kellari	1	1				
Palovartiotorni	1	1				
Kiintopiste	1		1			
Parkkauspuuki	1	1				
Hiilimiilu	1	1				
Heinäsuova	1	1				
Yhteensä	48	23	17	8		4

5 PÄÄTELMÄT

Kulttuuriperintöinventointi tehtiin samalla tavalla kuin perinteinen arkeologisten kohteiden inventointi havainnoimalla kohteet maastokäyntien yhteydessä ja hyödyntämällä samalla arkistotietojen ja haastattelujen avulla saatu ennakkotieto. Etenkin metsätyökämpistä ja tervahaudoista saatiin tietoa sekä peruskartoista, että usean haastatellun henkilön kertomana, kuten taulukosta 3 ilmenee.

Maastotyö tehtiin pareina siten, että arkeologin avustajana toimi paikallinen Metsähallituksen metsuri. Näin päästiin hyödyntämään samalla kertaa arkeologinen tieto ja kokemus, sekä paikallistuntemus. Näin toimien maastotyö sujui hyvin ja tulokset olivat ennakoitua parempia eli kohteita löytyi enemmän kuin ennakkoon oletettiin. Maastotyöhön varattu ajanjakso tuntui sopivalta. Inventoitavaa riitti koko ajalle, mutta lopussa tuli myös tunne, että alue on jo käyty läpi riittävän kattavasti.

Karujen aapasoiden ja vaaranrinteiden kulttuurikohteiden määrä ja monimuotoisuus oli yllätys. Esihistoriallisten kohteiden osuus oli pieni, mutta niiden osuudelle oli selkeä selitys maaston valinnassa. Kulttuurikohteiden maanalaiset rakenteet kuten tervahaudat ovat hyvin säilyneitä, mutta maan pinnalla olevat puuosat ovat kohteissa lahoamassa tai jo lahonneet tunnistamattomiksi ja tästä syystä inventointi tuntui erittäin tärkeältä ja mielekkäältä, koska nyt on viimeinen mahdollisuus tallentaa tällaista kulttuuriperinnettä.

Inventointi oli pilottiprojekti, jossa pyrittiin kokeilemaan uusi menetelmiä ja työtapoja. Havaittujen kohteiden paikkatieto tallennettiin maastotallentimella ja kohdekuvaukset tehtiin maastossa maastotietokoneella. Menetelmä oli hyvä, mutta täyden hyödyn saamiseksi maastotietokoneessa tulisi olla valmiina Reiska tietojärjestelmä, johon samalla laitteella saisi sekä tekstin, että paikkatiedon tallennettua. Paikallisen metsurin apu maastotyössä oli merkittävä, koska heillä on paitsi maaston tunteusta, myös tietämystä paikallisesta lähihistoriasta ja laaja paikallisten ihmisten verkko ja tuki, joita saattoi hyödyntää paitsi kenttätyössä myös kenttäajanjaksona tehdyissä haastatteluissa. Haastattelujen perusteella löydettiin kahdeksan kohdetta. Haastateltuja henkilöitä olivat Taivalkosken Metsähallituksen henkilökunta ja osa eläkkeelle siirtynyttä henkilökuntaa, paikalliset poromiehet ja eläkkeelle siirtyneet metsurit.

Maastotyössä korostuu koko ajan esitöiden merkitys. Huolellisesti tehdyt esityöt arkistotiedon tallentamisineen ja haastatteluineen antavat hyvän pohjan kenttätyölle ja myös jälkityövaiheen raportin kirjoittamistyölle. Inventointialueen ennakkoon hankittu geologinen tuntemus auttaisi maastotyötä ja inventoijan tulisi voida tutustua alueen maaperäkarttoihin jo ennen maastoon lähtöä. Kyseisestä inventointialueesta ei kuitenkaan ollut saatavilla maaperäkarttoja.

Inventointialueen metsän kehitysluokissa esiintyy eniten nuorta kasvatusmetsää 62,7 %, josta kohteiden havaitseminen on vaikeinta, koska metsä estää näkyvyyden. Jos alue on lisäksi aurattu tai äestetty, on havaitseminen vielä heikompaa ja kohteiden rakenteet ovat tuhoutuneet havainnoinnin ulottumattomiin. Toisaalta laikutuksen jälkeisestä mineraalimaan paljastumista on helpompi havaita kiviakautisia asuinpaikkoja kuin täysin peitteisestä maastosta. Helpointa inventointi on avohakkuualueilla, täysikasvuissa metsissä ja soilla, joissa näkyvyys on hyvä ja suuria alueita voidaan tarkastaa nopeasti.

Helsingin 31.7.2009 Taisto Kumpulainen

6 LÄHTEET

Painetut lähteet

- Aarnio, J. 2001: Maankäytön historiaa Syötteen alueella. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A No 133. Vantaa 2001.
- Hjort, Jan. 2001: Syöte life-alueen geomorfologia, teoksessa: Luontoa ja historiaa Syötteen alueelta – Syöte life-projektin perusselvitykset, toimittanut Hannu Lehtonen. Metsähallitus, Pohjanmaan-Kainuun luontopalvelut. Oulu 2001?.
- Kananoja, T. 2004: Kallioperän suojelu- ja opetuskohteita Pohjois-Pohjanmaalla. Ympäristöministeriö alueidenkäytön osasto. Helsinki 2004.
- Näpänkangas, J.1995: Maaperän vaikutus Koillismaan vesistöjen happamoitumiseen. Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja. Nro 591. Helsinki 1995.
- Vahtola, J.1988: Taivalkoski – aitojen ihmisten pirteä pitäjä Koillismaan sydämessä. Vammalan kirjapaino Oy 1988.

Painamattomat lähteet

- Jussila, T. 2004: <http://www.mikroliitti.fi/aikakaa/aikakaaf.htm>). Lähde lainattu internetistä 15.7.2009.
- Sarkkinen, M. 1999: Taivalkoski, inventointi 1999. Inventointiraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Taivalvaara, H.1950: <http://www.kirjastovirma.net/taivalkoski/pitajahistoria/>). Lähde lainattu internetistä 15.7.2009.

Haastatellut henkilöt

**Tuomo Horsma,
Pentti Kohtala,
Lauri Lassila,
Reijo Lohilahti,
Teuvo Lohilahti,
Kalevi Remes,
Tauno Taivalkoski**

METSÄHALLITUS

Taivalkoski kulttuuriperintöinventointi 2009 Itäinen alue

Osa 2 Kohdeselostukset ja liitteet

Metsätalous
Taisto Karjalainen ja Jouni Taivainen

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo	1
Kartta inventoidut alueet	2
Yleiskartta inventointialueesta	3
Kohdeluettelo	4
Kohteet	5
Valokuvaluettelo	149
Valokuvaliite	152
Lähdeluettelo vanhoista kartoista	197

Taivalkosken kulttuuriperintöinventointi 2009. Inventoidut alueet

© Metsähallitus 2009 9.7.2009 9:06:35
© Maanmittauslaitos 1/MML/09

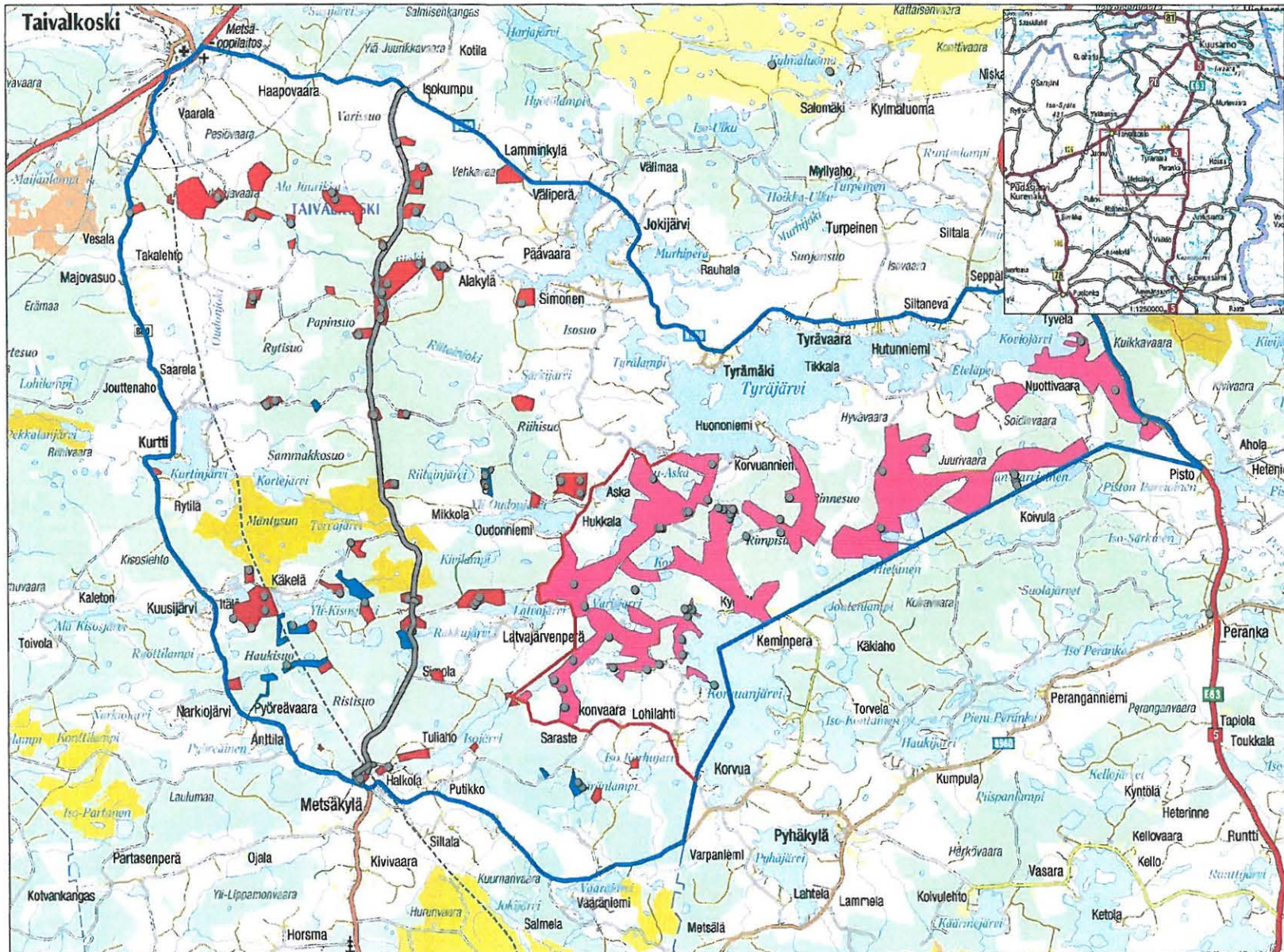
— Inventointialueen raja (vihreä metsätalousmaa)

— Itä- ja länsiosan välinen tutkimusraja

● Kulttuuriperintökohde

■ Inventoitu alue H.-P. Schulz ■ T. Karjalainen ■ J. Taivalnen

1:125000

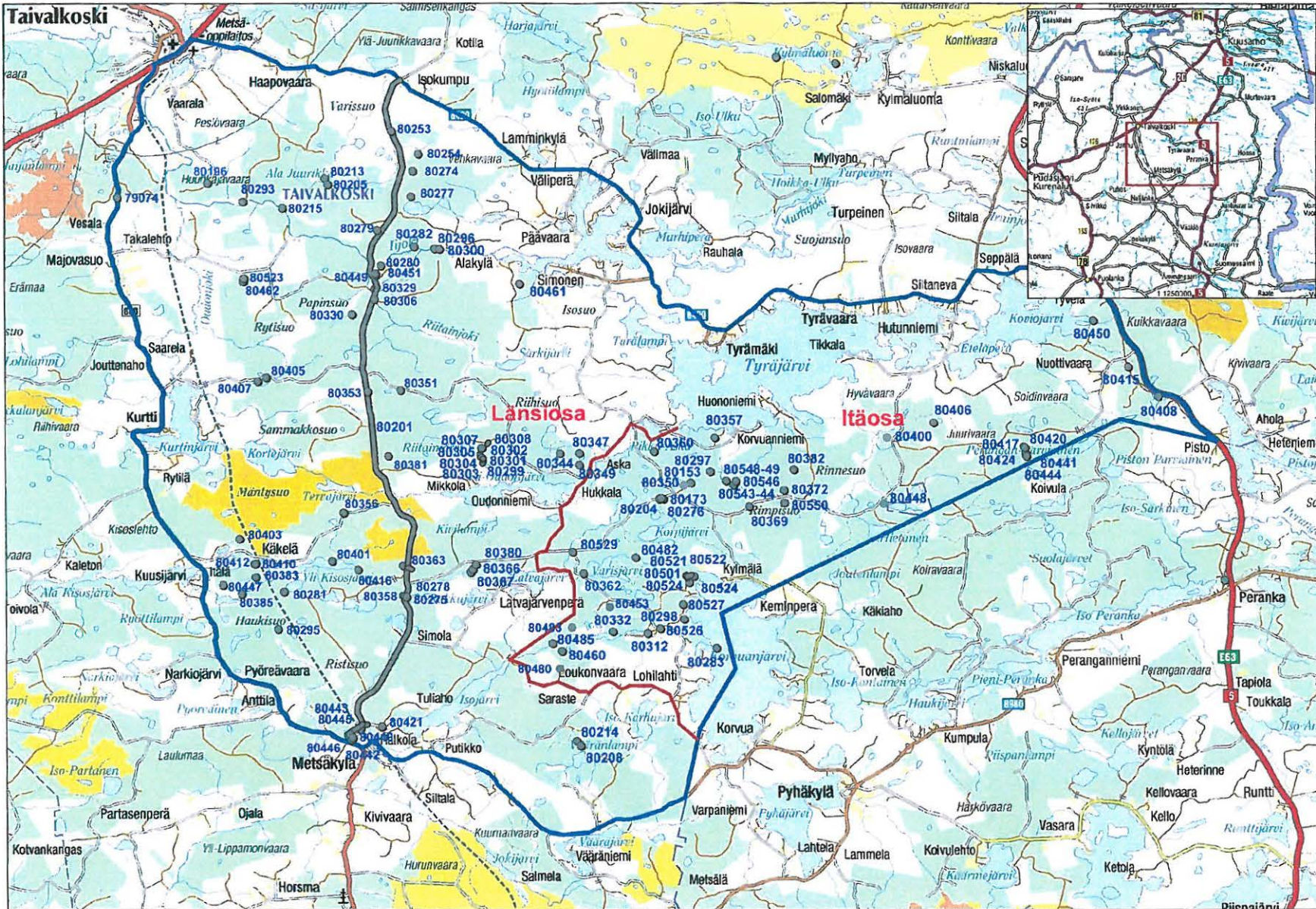
Taivaikoski kulttuuriperintöinventointi 2009. Yleiskartta

© Metsähallitus 2009 8.7.2009 9:48:00
© Maamittauslaitos 1/MML/09

— Inventoitu alue (vihreä metsätalousmaa)
— Itä- ja länsiosan välinen tutkimusraja

● 80254 Kulttuuriperintökohde, Tunnistenumero Reiska-tietojärjestelmässä

1:125000

Kohdeluettelo

reiskano	kohde		sivu
80153	Kälkäjänkangas	tervahauta	5
80173	Pyöreälampi 1	palovartiotorni	8
80204	Pyöreälampi 2	kiintopiste	11
80276	Pyöreälampi 3	parkkauspuikki	14
80283	Hiisiniemi	kivik. asuinpaikka	17
80297	Iso Raudansuo	hiilimiilu	20
80298	Loukonlahti	pyyntikuoppa	23
80312	Valkki E	kuoppa	26
80332	Mustalampi	pyyntikuoppa	29
80350	Kälkäjä	kämppä	32
80357	Sakarinho	pyyntikuoppa	35
80360	Tanelinkorpi	tervahauta	38
80362	Varisjärvi	uittolaite	41
80369	Raudankangas	tervahauta	44
80372	Lehtovaara	kämppä	47
80382	Kallioaho	tervahauta	50
80400	Taivalvaara	kämppä	53
80406	Metsälampi	tervahauta	56
80408	Iso Rutalampi	kuoppa	59
80415	Haukivaara	lumiaita	62
80417	Peräsuo	niittyaita	65
80420	Kaivosoja	niittypato	68
80424	Kaivosoja 2	kopukka	71
80441	Kaivosoja 3	rajamerkki	74
80444	Kaivosoja 4	niittysauna	77
80448	Hyväoja	kämppä	80
80450	Kiekkiperä	verkkomaja	83
80453	Pitämävaara	kämppä	86
80460	Paskalampi	niittylato	89
80480	Torasuo	heinälato	92
80648	Tora-aho	heinälato	95
80482	Lehtolampi	tammi	98
80483	Vaaranlampi	niittylato	101
80485	Portinvaara	niittylato	104
80501	Varissuo 1	talvitie	107
80520	Varissuo 2	pitkospuut	110
80521	Varissuo 3	aita	113
80522	Varisperä	silta	116
80524	Malisenaho	tervahauta	119
80526	Valkinkangas	tervahauta	122
80527	Korpilampi	tervahauta	125
80529	Varisvaara	maakellari	128
80543	Iso Raudanlampi 1	pitkospuut	131
80544	Iso Raudanlampi 2	silta	134
80546	Iso Raudansuo 1	aita	137
80548	Iso Raudansuo 2	niittysuovan pohja	140
80549	Iso Raudansuo 3	niittylato	143
80550	Rimpilammit	aita	146

Kälkäjänkangas tervahauta	MH-tunnus: 80153
----------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3575698, Y 7260499, Z 252	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkitty peruskarttaan.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee nuorta sekametsää kasvavassa karkeassa moreenimaassa, joka on äestetty ja kylvetty. Aluskasvillisuutena on kanervaa ja rahkasammalta.

Kohteen kuvaus

Tervahaudan halkaisija vallin ulkoreunasta mitattuna on 20 m. Vallin paksuus on 3 m. Halssi sijaitsee suuntaan 335 astetta ja sen pituus on 9 m ja leveys 2 m. Haudan koillisreunan vallissa on tuulen kaatama puu, jonka juuri on tuonut esiin kasan hiiliä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti.

Tulkinta

Tervahauta

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen	9 Muu suojeluarvo

Selitys:

**Ympäristön
suojelu:**

0 Ei määritelty

Selitys:

suojelu:

Selitys:

Valokuvat

80153 Kälkäjänkangas tervahauta

80153-
52130

Yleiskuva
tervahaudasta.

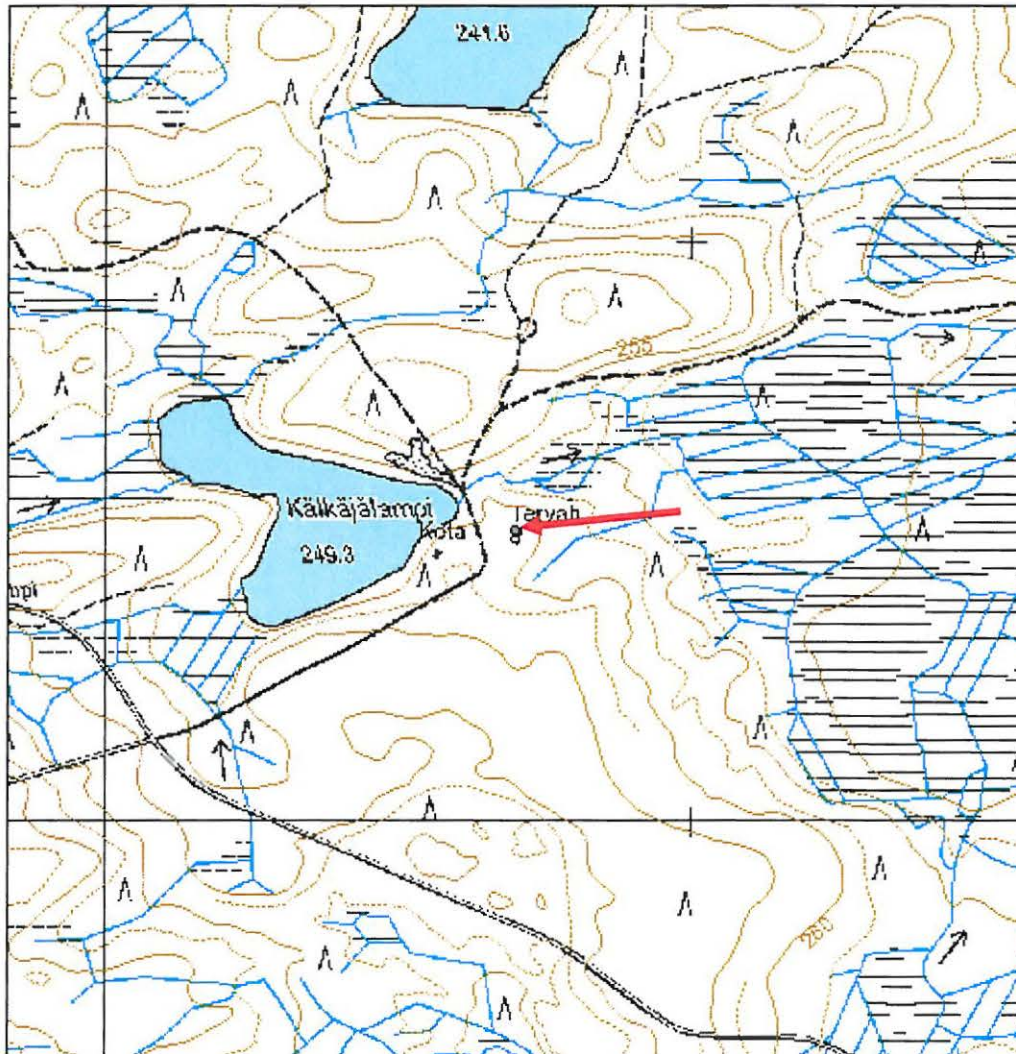
80153

80153-
52131

Kuva halssin
suulta.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3575698, Y 7260499,   Mittakaava: 1:10000
Z 252

Pyöreälampi 1 palovartiotori	MH-tunnus: 80173
-------------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3574650, Y 7259962, Z 275	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Pyöreänlammen ja Kälkäjänlammen välisessä vaarassa hiekkatien itäpuolella. Maasto on metsä-äestettyä vaaran lakea, jossa kasvaa mustikkaa ja puolukkaa. Metsä on alueelta hakattu ja uusi taimikko nousemassa.

Kohteen kuvaus

Kaadettu palovartiotori, jonka runko on pyöreistä mäntyukeista ja välitasot on laudoista jotka on naulattu runkoon. Tornin pituus on 20 m ja se on seissyt kolmella jalalla ja ollut siten kolmion muotoinen. Tornille näkyy Horsmavaaran radiomasto. Maassa makaavat tornin osat ovat osittain lahonneet.

Kohteen rajaus

Rajautuu pistemäisesti.

Tulkinta

Palovartiotori

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 22.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais-

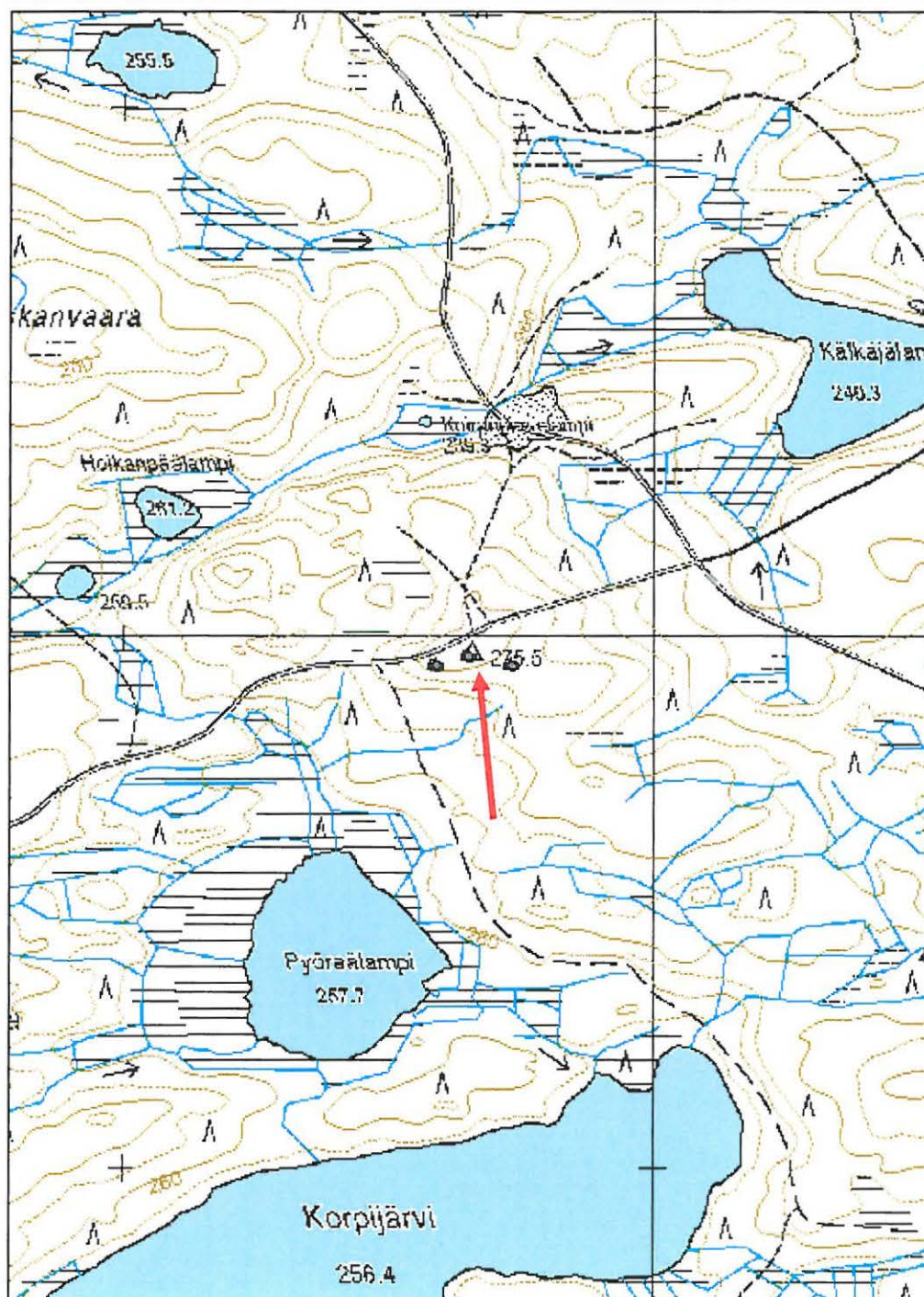
Kunto: 3 Huono

rekisterinro:**Arvotus:** 8 Muu suojeluarvo**Selitys:** Paikallishistoria**Ympäristön
suojaus:** 0 Ei määritelty**Selitys:****Olotila:** 2 Ei käytössä**Kohteen
suojaus:** 9 Muu suojeluarvo**Selitys:** Paikallishistoria**Valokuvat**

80173	Pyöreälampi 1	palovartiotorni	80173- 52170	Maahan kaadetun palovartiotornin jännökset.
80173			80173- 52171	Vartiotorni makaa metsä-äestetyllä aukealla.
80173			80173- 52172	Tornin lahonneita rakenteita.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3574650, Y 7259962,   **Mittakaava:** 1:10000
Z 275

Pyöreälampi 2 korkeuskiintopiste	MH-tunnus: 80204
---	-------------------------

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	0 Ei määritelty
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3574589, Y 7259945, Z 276	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnin yhteydessä, merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Pyöreänlammen ja Kälkäjänlammen välisen vaaran rinteellä, hiekkatien itäpuolella. Maasto on äestettyä vaaran rinnettä, johon on nousemassa mäntytaimikko, aluskasvillisuutena on puolukka ja mustikka. Kohteen maaperä on kivistä moreenia ja samalla metsäaukealla on kaadettu tähystystorni.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 1,5 m halkaisijaltaan oleva 70 cm korkea kiviröykkiö, jonka keskellä on pystyyn nostettu kivipaasi. Kivipaadessa on hakattu teksti: N 15. Röykkiön reunakivet ovat osittain siirtyneet paikoiltaan äestyksessä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti.

Tulkinta

Korkeuskiintopiste, joka ei ole enää käytössä.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 22.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro:

Kunto: 1 Hyvä

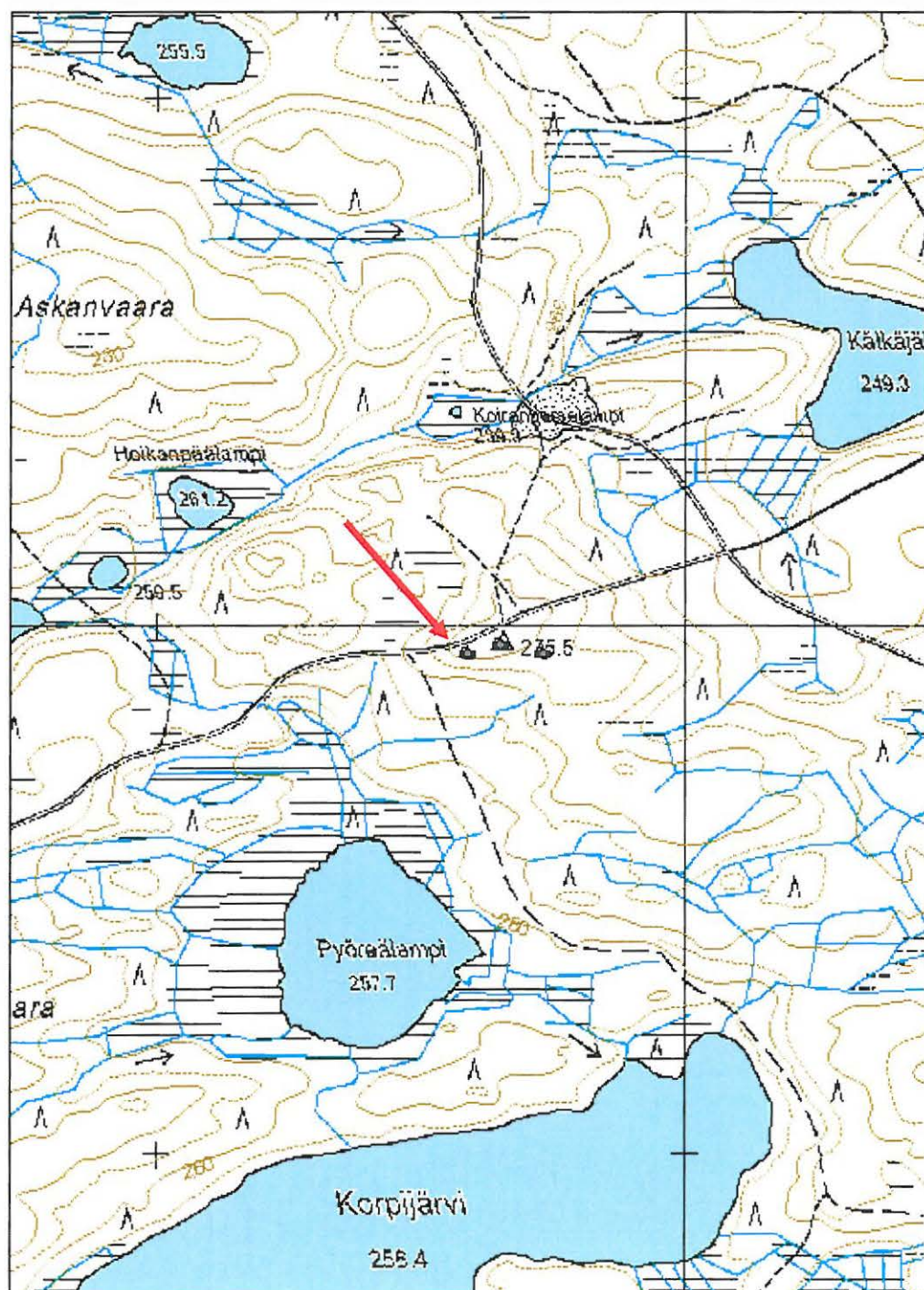
Arvotus:	99 Ei suojeluarvoa	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	99 Ei suojeluarvoa
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	
Selitys:			

Valokuvat

80204	Pyöreälampi 2	korkeuskiintopiste	80204-52214	Korkeuskiintopiste, jossa hakkaus N 15.
80204			80204-52215	Korkeuskiintopiste kiviröykkiön keskellä.
80204			80204-52217	Korkeuskiintopiste metsä-äestetyllä alueella.

Kohdetyyppi: 17 Kivi- ja maarakenteet   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3574589, Y 7259945,   **Mittakaava:** 1:10000
Z 276

Pyöreälampi 3 parkkauspuuki	MH-tunnus: 80276
------------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	0 Ei määritelty
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3574731, Y 7259945, Z 275	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohteessa kasvaa säästöpuuryhmä hakkuuaukealla, joka on äestetty ja jossa on uusi taimikko kasvamassa.. Aluskasvillisuutena on mustikka ja rahkasammal. Maasto on kivistä moreenivaaran lakea.

Kohteen kuvaus

Parkkauspuuki, joka seisoo rungon ja siihen veistettyjen jalkojen varassa, jotka on kiinnitetty runkoon kiilaamalla. Rungon pituus on 2,80 m. Jalat ovat osittain lahonneet ja nykyisellään niiden pituus on 1,30 m. Pukin selkäpuolen alaosassa on lovi, johon parkattava puu on asetettu.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti pukin keskeltä mitatun gps pisteen mukaan.

Tulkinta

Parkkauspuuki

Lisätietoja***Toimenpiteet******Tarkastukset***

Tila: 3 Toteutettu	Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 22.6.2009	Tarkastaja: Taisto Karjalainen	
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus		

Viranomaisrekisterinro:

Kunto: 1 Hyvä

Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Alueen metsän käytön historia.	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Alueen metsänkäytön historia.
Selitys:			

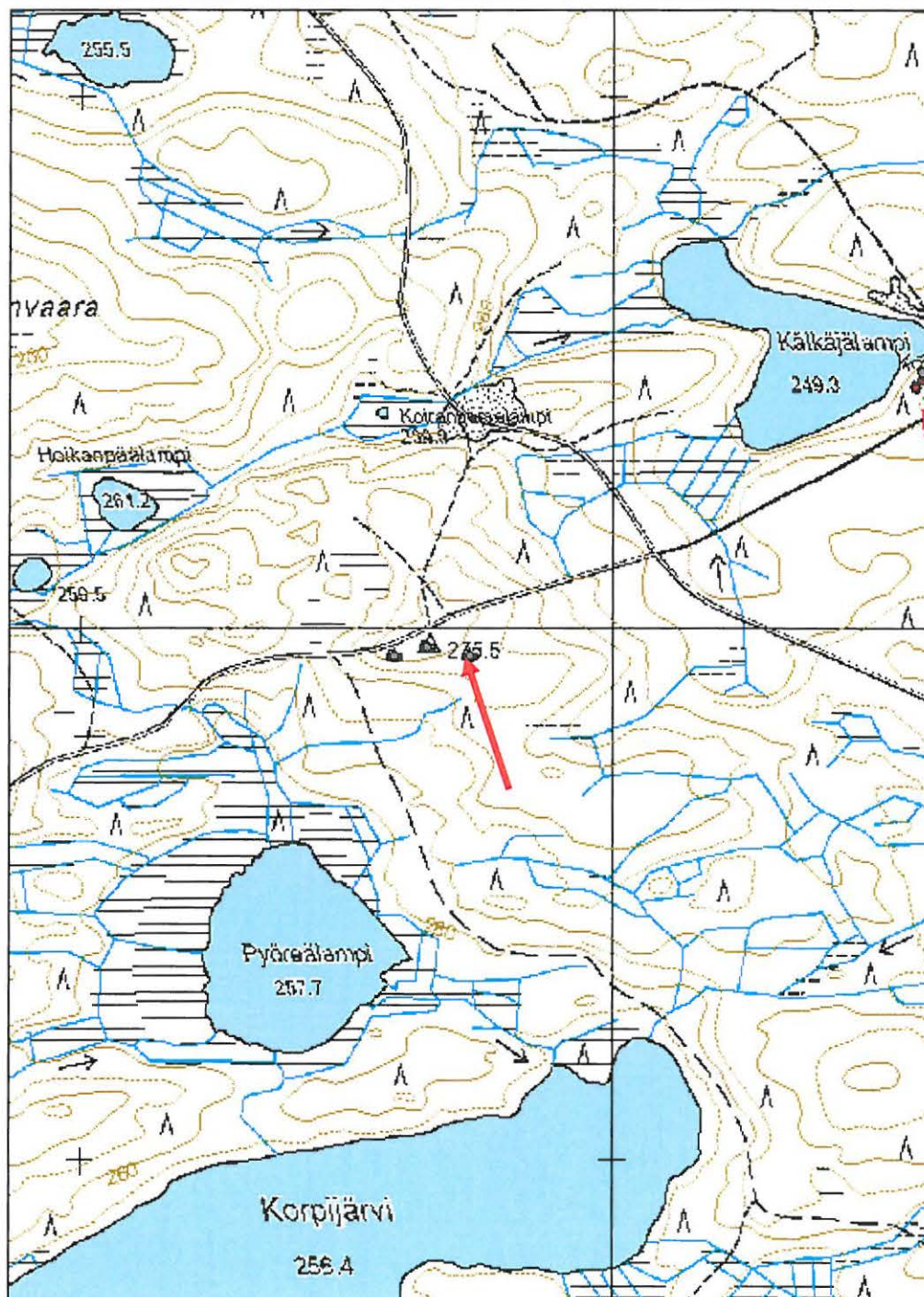
Valokuvat

80276	Pyöreälampi 3	parkkauspukki	80276-52255	Parkkauspukki ylhäältä kuvattuna.
80276			80276-52256	Pukin jalat on kiinnitetty kiilaamalla, kuva ylhäältä.
80276			80276-52258	Pukin jalkojen liitos.
80276			80276-52260	Pukin selässä on kolo parkattavalle puulle.
80276			80276-52261	Parkkauspukki sivusta.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3574731, Y 7259945,   **Mittakaava:** 1:10000
Z 275

Hiisiniemi kivikautinen asuinpaikka	MH-tunnus: 80283
--	-------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7111 Kivikausi	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3576586, Y 7254688, Z 245	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde on löytynyt Mika Sarkkisen 1999 Museovirastolle, Pohjois-pohjanmaan Museolle ja Pohjois-Pohjanmaan liitolle tekemässä inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Korvuanjärven länsirannalla sijaitsevassa lähes kilometrin pituisessa niemessä. Maasto on kapea ja korkea soraharjanne, jossa kasvaa täysikasvuinen mäntymetsä. Aluskasvillisuutena on puolukkaa. Niemen päästä kohde on kuitenkin nykyisellään veden alla. Nykyiseen rantaan on ruopattu pohjasta mutaa, joka kasvaa ruohokasveja ja vaikeuttaa asuinpaikan havainnointia rannan tuntumassa.

Kohteen kuvaus

Sarkkisen inventoinnissa 1999 kohteen mainitaan sijaitsevan vesirajassa ja huuhtoutuvan veteen vähitellen. Inventoinnin jälkeen järven pintaa on nostettu noin puoli metriä ja kivikautinen asuinpaikka on melkein kokonaan veden alla ja siten tuhoutunut.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu nykyisen niemen kärkeen noin 50 neliömetrin alueelle. Veden alla olleesta niemestä on vaikea määrittellä laajuutta, koska se oli inventoinnin alla saavuttamattomissa.

Tulkinta

Kivikautinen asuinpaikka, joka on tuhoutunut.

Lisätietoja

Taivalkosken inventointi 1999, Mika Sarkkinen. Raportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Viranomais-	Mjrek. 832010050	Kunto:	3 Huono
--------------------	------------------	---------------	---------

rekisterinro:

Arvotus: 3 Esitys mj-luokka II

Selitys:

**Ympäristön
suojelu:** 0 Ei määritelty

Selitys:

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojelu:** 2 Muinaisjäännösrekisteri II

Selitys:

Valokuvat

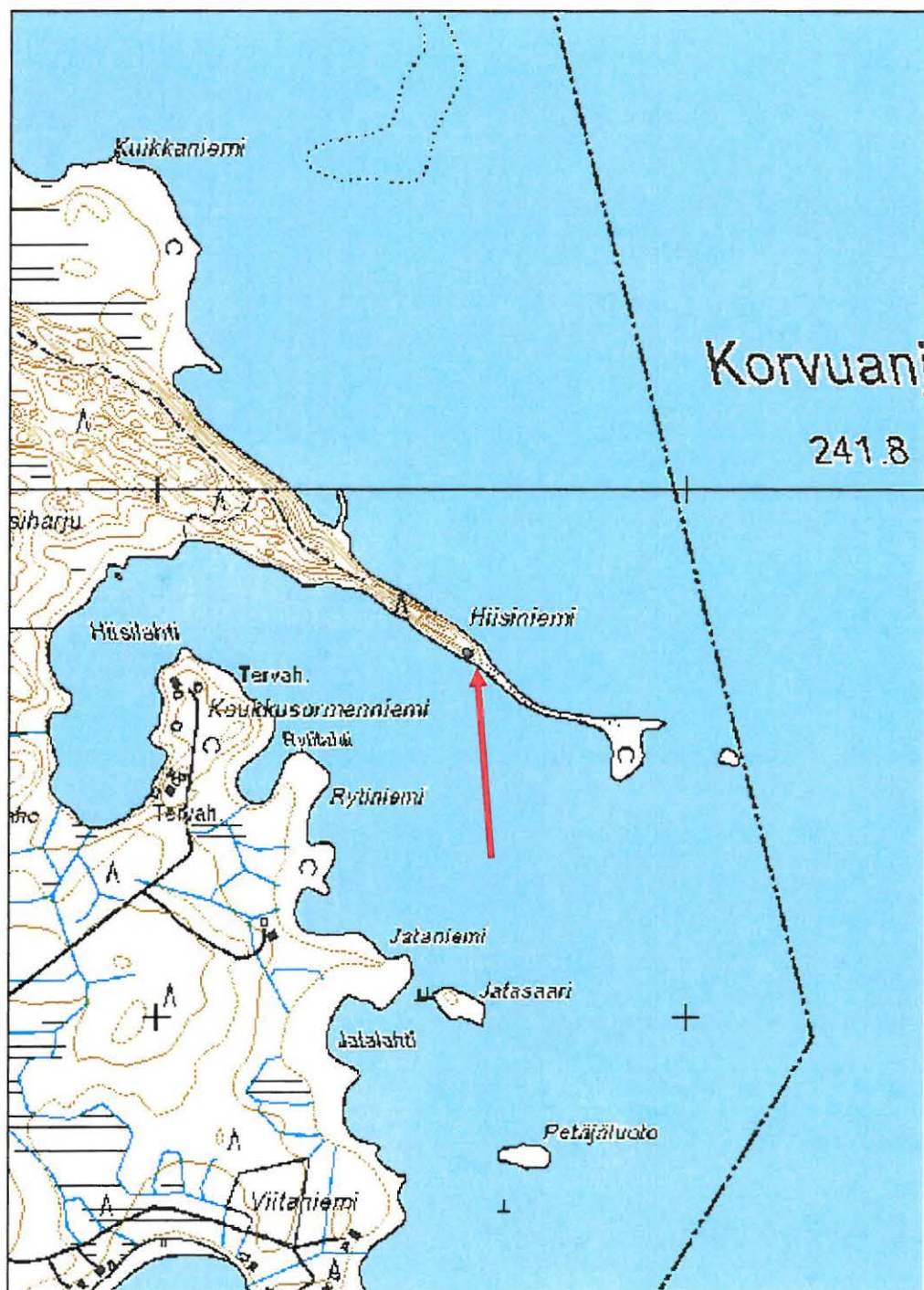
80283	Hiisiniemi	kivikautinen	80283- 52292	Hiisiniemen asuinpaikka kuvattuna Korvuanjärvelle.
80283		asuinpaikka	80283- 52293	Hiisiniemen asuinpaikan säilynyttä osaa.

Kohdetyyppi: 1 Asuinpaikat

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3576586, Y 7254688,
Z 245

Mittakaava: 1:10000

Iso Raudansuo hiilimiilu	MH-tunnus: 80297
---------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7118 Historiallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3576385, Y 7260899, Z 240	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde löytyi inventoinnissa 15.6.2009.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Isoraudansuolla kapealla soiden välisellä maakannaksella, ympäristössä kasvaa nuorta kasvatusmetsikköä, pääasiassa mäntyä.

Kohteen kuvaus

Kyseessä on pyöreä sammaloitunut maljamainen kuoppa, jonka halkaisija on noin 2,4 metriä (3 metriä vallien kanssa) ja syvyys noin 0,5 metriä. Kuoppaa ympäröivät matalat vallit. Kohde näyttää ulkoisesti pyyntikuopalta. Siihen tehty koepisto paljasti, että kuopan pohjalla olevan noin 20 cm vahvuisen sammal- ja maatuneen puukerroksen alla on noin 8 cm paksuinen hiilikerros, minkä alla on vaalea hieta. Koepiston kokonaissyvyys oli noin 40 cm.

Kohteen rajaus

Kohteen ympäristöä tarkasteltiin melko laajasti ja tarkasti, mutta mitään muita rakenteita ei havaittu, joten kohde rajautuu pistemäisesti.

Tulkinta

Kyseessä lienee ns. lamatyypin hiilimiilun jäännös.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 15.6.2009   Tarkastaja: J. Taivainen
Kuvaus: Taivalkoski kulttuuriperintöinventointi

**Viranomais-
rekisterinro:**

Arvotus: 3 Esitys mj-luokka II

Selitys:

**Ympäristön
suojelu:** 0 Ei määritelty

Selitys:

Kunto: 1 Hyvä

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojelu:** 9 Muu suojeluarvo

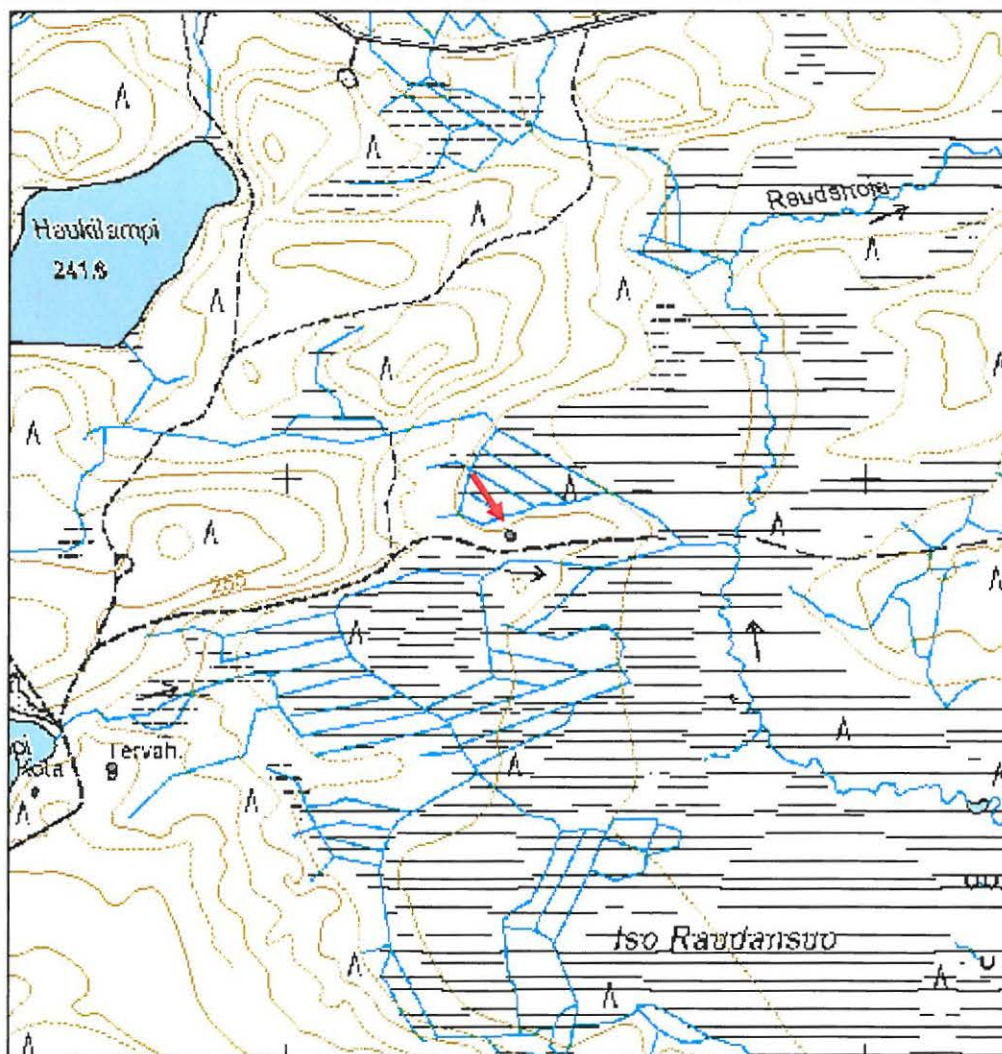
Selitys:

Valokuvat

80297	Iso Raudansuo	hiilimiilu	80297- 52302	Yleiskuva länneistä.
80297	Iso Raudansuo		80297- 52303	Koepiston maakerrokset.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3576385, Y 7260899,
Z 240   **Mittakaava:** 1:10000

Loukonlahti pyyntikuoppa	MH-tunnus: 80298
---------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	0 Ei tiedossa
Koordinaatit:	X 3575446, Y 7255705, Z 250	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde on löytynyt Mika Sarkkisen Museovirastolle, Pohjois-Pohjanmaan Museolle ja Pohjanmaan liitolle tekemässä inventoinnissa 1999. Kohde Tarkastettiin 2009.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Korvuanjärven pohjoisosan länsirannan Loukonlahdessa, Valkinkankaan koillisosassa. Alue on mäntyä ja kuusta kasvavaa sorakangasta ja aluskasvillisuutena on mustikan varvikko. Lahden rannassa on Metsähallituksen laavu, josta lähtee polku etelään lähteelle ja edelleen pyyntikuopalle.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on yksi pyyntikuoppa, jonka halkaisija on 2,5 m ja syvyys 50 cm. Sarkkisen kertomuksessa mainittua toista kuoppaa ja kahta pienempää kuopannetta ei löydetty.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti kuopan keskeltä otetusta gps mittauksesta.

Tulkinta

Pyyntikuoppa

Lisätietoja

Mika Sarkkinen, Taivalkoski, inventointi 1999.
inventointiraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Toimenpiteet Risujen poisto pyyntikuopasta.**Tarkastukset T. Karjalainen 2009.**

Viranomaisrekisterinro:	Mjrek. 832010051	Kunto:	2 Keskinertainen
--------------------------------	------------------	---------------	------------------

Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	2 Muinaisjäännösrekisteri II
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	
Selitys:			

Valokuvat

80298	Loukonlahti	pyyntikuoppa	80298- 52300	Loukonlahden pyyntikuopassa on risuja.
80298			80298- 52301	Loukonlahti pyyntikuoppa, taustalla Korvuanjärvi.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
 © Maanmittauslaitos
 1/MML/08

Koordinaatit: X 3575446, Y 7255705,   Mittakaava: 1:10182
 Z 250

Valkki E kuoppa	MH-tunnus: 80312
------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7118 Historiallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	2		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3574154, Y 7255208, Z 255	Löydöt:	

Taustatiedot

Mika Sarkkisen inventointi 1999 Museovirastolle, Pohjois-Pohjanmaan Museolle ja Pohjois-Pohjanmaan liitolle.

Ympäristön kuvaus

Korvuanjärvestä länteen Valkin ja Ala-Loukon välisen kannaksen itäpäässä kuopat sijaitsevat harjanteella kulkevan tien molemmin puolin. Kohteen maasto on korkea hiekkaharjua, jossa kasvaa täysikasvuinen sekametsä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi soikeaa kuoppaa, joiden koko on 1,5 x 3 m ja syvyys 80 cm. Kuopat sijaitsevat 10 metrin etäisyydellä tiestä ja ne näkyvät tielle. Kuopat ovat mahdollisesti syntyneet tien teossa, kun tiehen on otettu hiekkaa ympäröivästä maastosta.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti idemmästä kuopasta otettuun gps pisteeseen.

Tulkinta

Kuoppien merkitys epävarma, voivat liittyä tien tekoon.

Lisätietoja

Mika Sarkkinen inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa. Taivalkoski inventointi 1999.

Toimenpiteet

Tarkastukset T. Karjalainen 2009.

Viranomaisrekisterinro:	Mjrek. 832010052	Kunto:	1 Hyvä
--------------------------------	------------------	---------------	--------

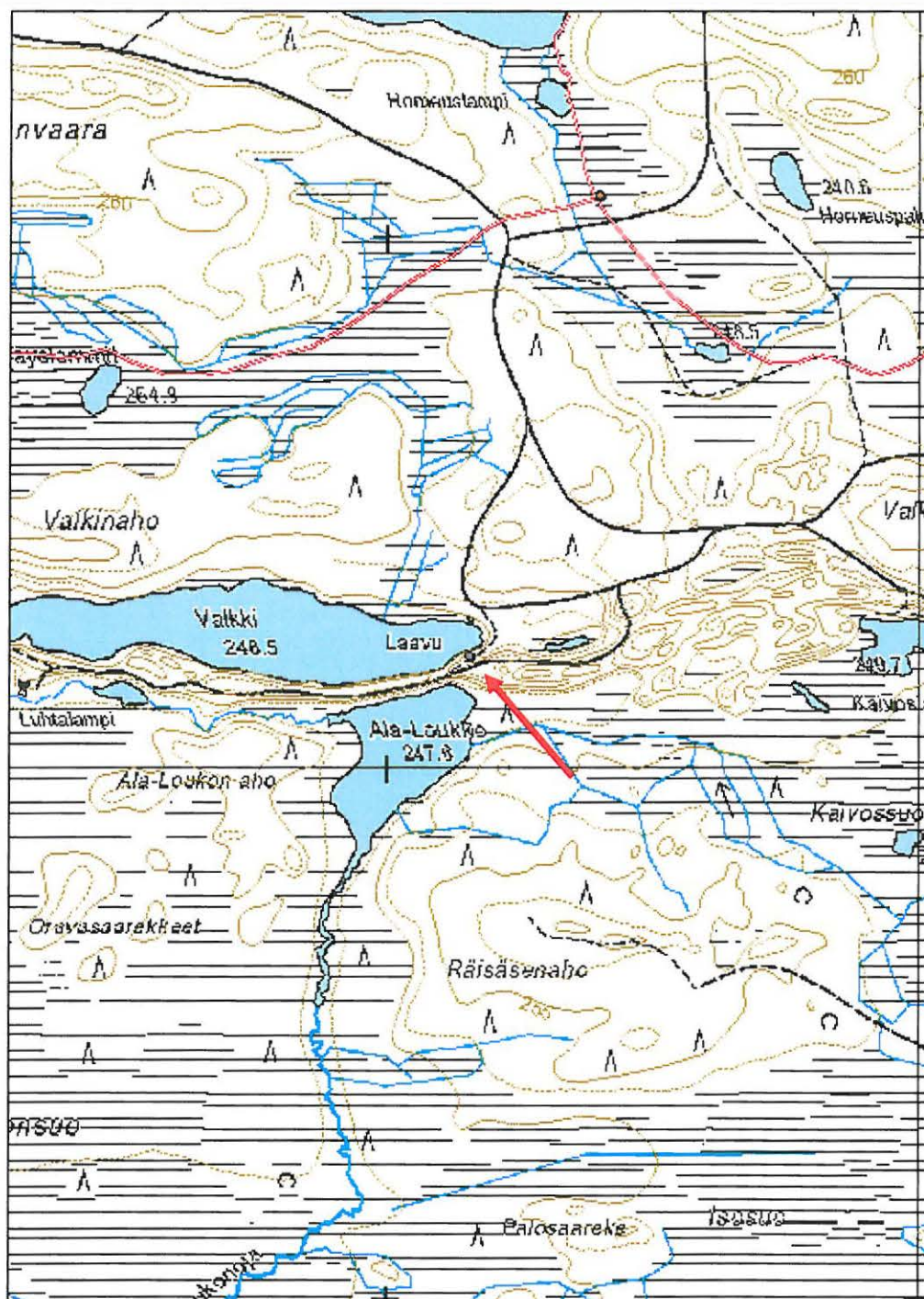
Arvotus:	99 Ei suojeluarvoa	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	99 Ei suojeluarvoa
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	
Selitys:			

Valokuvat

80312	Valkki E	kuoppa	80312-52321	Kuoppa 1 kuvattu etelään.
80312			80312-52322	Kuoppa 2 kuvattu etelään.

Kohdetyyppi: 17 Kivi- ja maarakenteet   Copyright: © Metsähallitus 2008
 © Maanmittauslaitos
 1/MML/08

Koordinaatit: X 3574154, Y 7255208,   Mittakaava: 1:10000
 Z 255

Mustalampi pyyntikuoppa	MH-tunnus: 80332
--------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3572920, Y 7255274, Z 225	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde on muinaisjäännösrekisterissä.

Ympäristön kuvaus

Pyyntikuoppa sijaitsee Taivalkosken itäosassa, Korvuanjärven länsipuolella, itä - länsi - suuntaisella hiekkaharjulla, joka kulkee Saari Loukon järven ja pienen Mustalammen välissä. Paikalla kasvaa täysikasvuinen mäntymetsä ja aluskasvillisuutena on mustikka ja rahkasammal.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on yksi pyyntikuoppa, jonka halkaisija on 1,5 m ja syvyys 50 cm. Muinaisjäännösrekisterissä mainittuja 2 - 3 pienempää mahdollista pyyntikuoppaa ei havaittu.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti pyyntikuopan keskeltä otetusta gps mittauksesta.

Tulkinta

Pyyntikuoppa, joka on matala ja ilmeisen maalla täyttynyt, mikä viittaisi kuopan olevan vanhan.

Lisätietoja

Muinaisjäännösrekisteri kohde n:o 1000009419.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 0 Ei tiedossa Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 30.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus:

Viranomais- rekisterinro:	Mjrek. 1000009419	Kunto:	1 Hyvä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Muinaisjäännös	Kohteen suojelu:	2 Muinaisjäännösrekisteri II
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Muinaisjäännös
Selitys:			

Valokuvat

80332	Mustalampi	pyyntikuoppa	80332- 52393	Pyyntikuoppa kuvattu länteen.
-------	------------	--------------	-----------------	----------------------------------

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3572920, Y 7255274,   **Mittakaava:** 1:10000
Z 225

Kälkäjä kämppä jäännös	MH-tunnus: 80350
-------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	4		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3575580, Y 7260480, Z 250	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki kartalla ja haastatteluissa useampi haastateltu henkilö kertoi kämpän sijainnista.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kaakkoisosassa Tyrjärven eteläpuolella sijaitsevan Kälkäjänlammen itärannalla. Alueella kasvaa täysi-ikäistä mäntyä moreenikankaalla. Aluskasvillisuutena on mustikan ja puolukan varpuja. Kämpän pihalle on pystytetty retkeilykota halkovajoihin. Pihalle johtaa hiekkatie.

Kohteen kuvaus

Kohteen kuvaus Kälkäjän metsätyökämppä(x: 3575580, y: 7260480) sijaitsee Kälkäjänlammesta noin 25 metriä itään. Kämpän ulkomitat 8 x 28 m. Kämpästä 21 metriä luoteeseen (x: 3575555, y: 7260455) on pieni 4,5 x 5 m rakennuksen pohja, jossa on sisällä hirsikehikko, ulkona kiviperusta ja päällä maapenkki. Edellä kuvatusta rakennuksesta 23 metriä luoteeseen lammen rantaan on saunarakennus (x: 3575537, y: 7260476), jonka koko on 5,5 x 10 metriä. Saunassa on nähtävissä pesuhuone, jossa on muurinpata ja betonilattia sekä erillinen saunahuone. Kämpässä on kaksi maapenkkipohjaista huonetta ja niiden välissä kulkee kivirivit, jotka ovat kevytrakenteisemmän rakennelman perustuskivet. Rakennuksen koillispäässä on myös 8 m pitkä kiveysperustainen rakennuksen osa, jossa on kirveellä katkaistu hirsi. Muut rakennuksen hirret on katkaistu sahaamalla. Kiviperustaiset osat ovat 2 m kapeampia kuin maapenkillä varustetut osat. Kämpästä 4 m kaakkoon on hirsisalvoksinen kaivo, jonka sisämitat ovat 70 x 90 cm. Kaivon kohdalla on kämpän keittiön seinässä vesijohto. Päärakennuksesta koilliseen 22 metriä on 5 x 4 m kokoinen kiviperustainen rakennuksen pohja gps x 3575613 y 7260508. Tästä rakennuksesta 3 m koilliseen on 1 m halkaisijaltaan oleva kivikehä. Rakennuksen pohjoispuolella 4 m päässä on kaksi 1 m x 1 m kokoiset, 50 cm syvät kuopat.

Kohteen rajaus

Kohteen alue on 40 metriä leveä ja 50 metriä pitkä kaista Kälkäjänlammen itärannalla.

Tulkinta

Metsätyökämpän rauniot, jonka pihapiirissä on saunan, tallin ja epämääräisen sivurakennuksen rauniot.

Lisätietoja

Toimenpiteet**Tarkastukset**

Tila: 0 Ei tiedossa Laji: 1 Kuntoarviointi Tarkastusvuosi: 2009
 Tarkastuspvm: 30.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
 Kuvaus: Kämpän raunioiden dokumentointi ja valokuvaus.

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	8 Muu suojeuarvo	Kohteen suojaus:	9 Muu suojeuarvo
Selitys:	Metsätaloushistoria	Selitys:	Metsätaloushistoria
Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

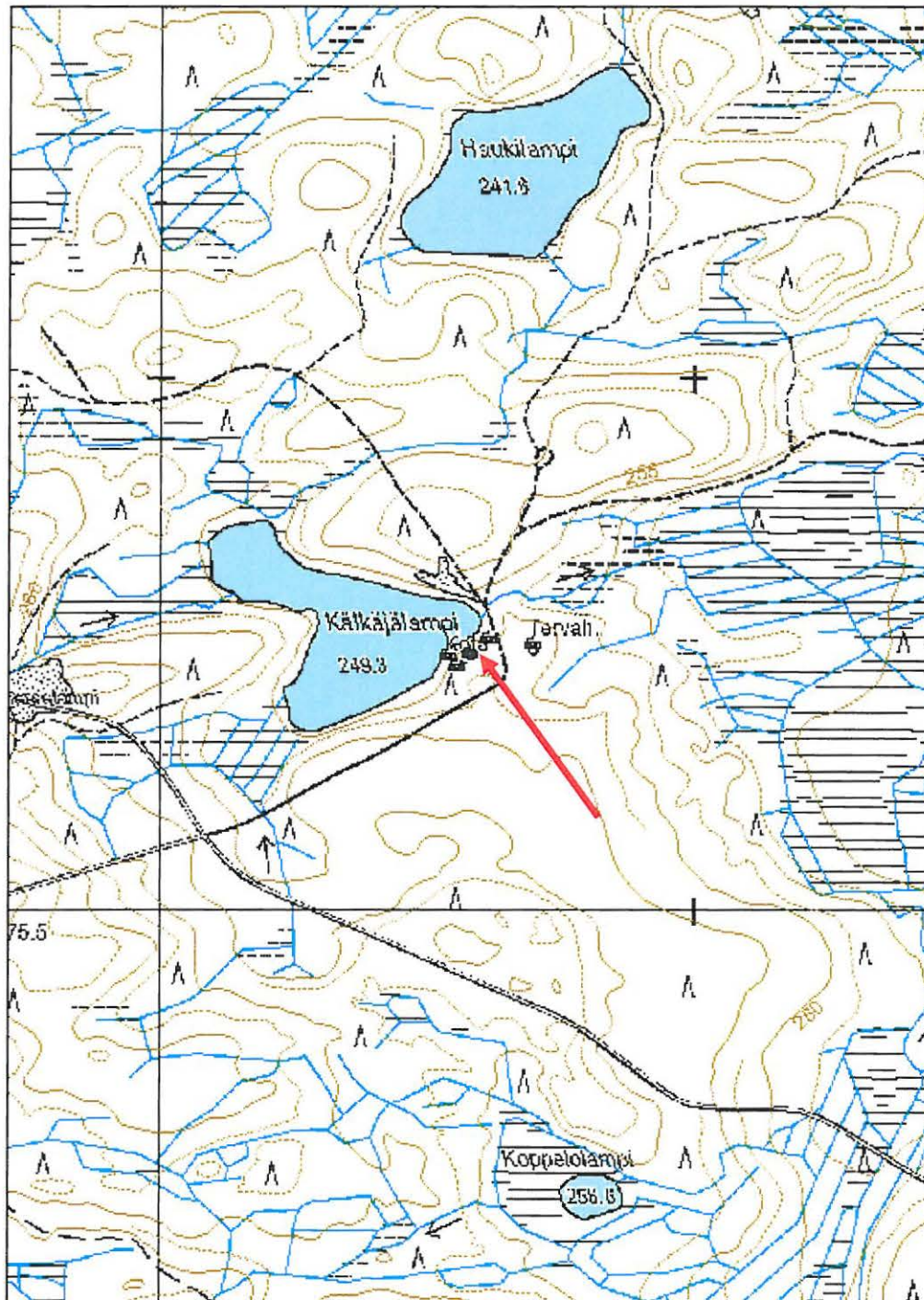
Valokuvat

80350	Kälkäjä	kämpä	80350- 52425	Kälkäjän kämpän kiviperustaa.
80350			80350- 52430	Kälkäjän kämpä. Kirveellä katkaistu hirsi.
80350			80350- 52431	Kälkäjän kämpän kaivo.
80350			80350- 52435	Yleiskuva Kälkäjän kämpästä.

Kohdetyyppi: 1 Asuinpaikat

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3575580, Y 7260480,
Z 250 **Mittakaava:** 1:10000

Sakarinho pyyntikuoppa	MH-tunnus: 80357
-------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3576552, Y 7262095, Z 232	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee täysikasvuisessa mäntymetsässä, jonka maaperä on hiekkaa. Aluskasvillisuutena on kanerva ja puolukka. Kuopan koillispuolella kulkee 3 m päässä metsätie Tyräjärven rantaan. Kuopan eteläpuolella kangas laskee suohon 25 metrin etäisyydellä.

Kohteen kuvaus

Pyyntikuopan halkaisija on 2,80 vallien ulkoreunasta mitattuna. Vallien leveys on 1 m ja kuoppa on 50 cm syvä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti kuopan keskeltä mitatun gps pisteen mukaan.

Tulkinta

Pyyntikuoppa

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 1 Kuntoarviointi   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspv: 2.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Kohteen dokumentointi ja valokuvaus

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 1 Hyvä

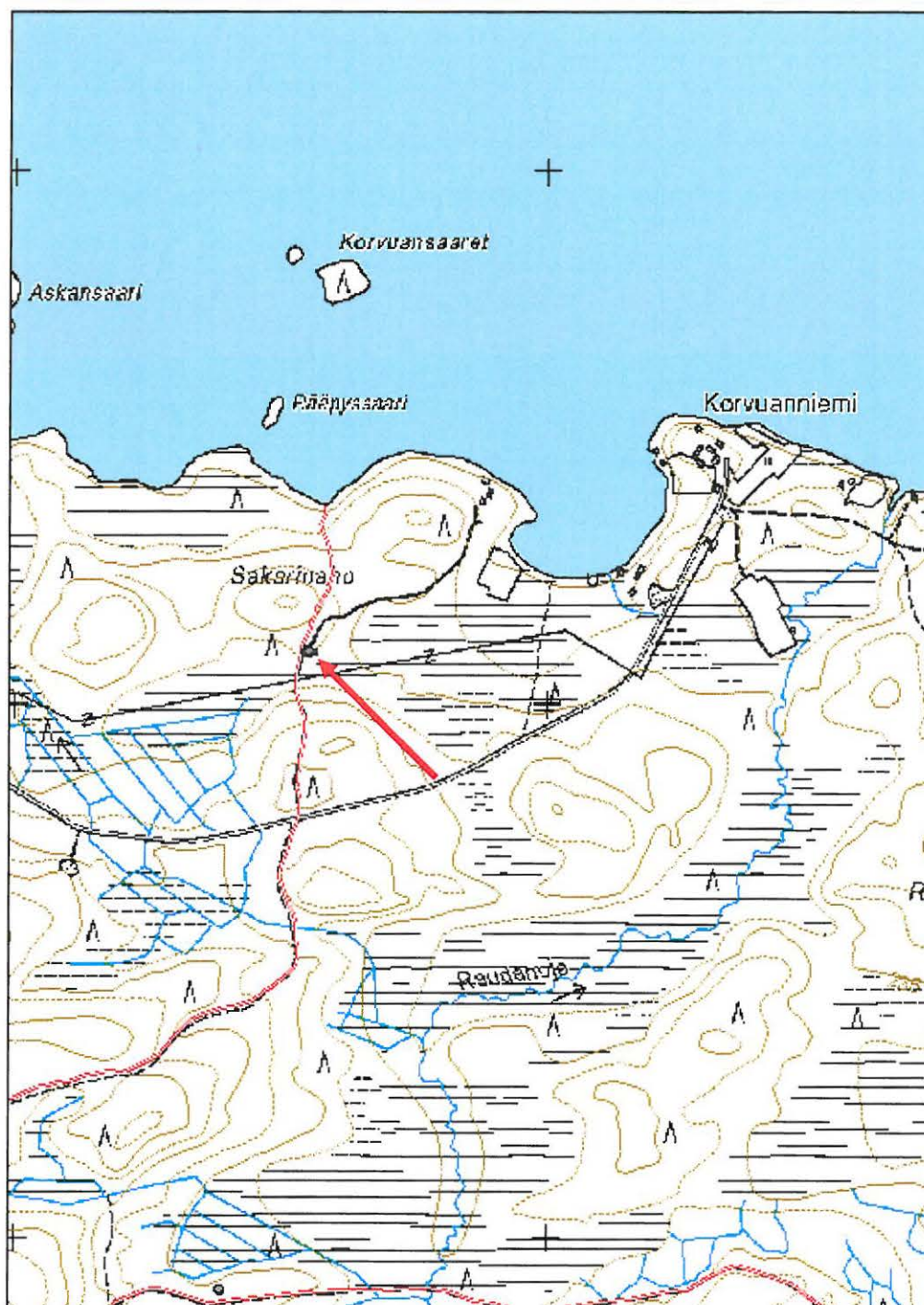
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Muu suojeuarvo	Kohteen suojeu:	9 Muu suojeuarvo
Ympäristön suojeu:	0 Ei määriteu	Selitys:	Muu suojeuarvo
Selitys:			

Valokuvat

80357	Sakarinho	pyyntikuoppa	80357-52457	Pyyntikuoppa kuvattuna etelästä.
-------	-----------	--------------	-------------	----------------------------------

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3576552, Y 7262095,
Z 232   Mittakaava: 1:10000

Tanelinkorpi tervahauta	MH-tunnus: 80360
--------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamivuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3574403, Y 7261610, Z 245	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee pohjoiseen, suohon laskevassa moreenimaarinteessä. Metsää on jätetty hakkaamatta haudan ympärille, muutoin maasto on hakattu ja äestetty. Haudan kuopassa kasvaa kuusia ja aluskasvillisuutena on mustikka, variksenmarja ja puolukka.

Kohteen kuvaus

Tervahaudan keskuskuopan halkaisija on 15 m, valli 3 m. Koko rakenteen halkaisija on 21 m. Halssin pituus 8,5 m, leveys 2,5 m. Halssi laskee jyrkkään rinteeseen ja sen suunta on 355 astetta. Halssin suulla on ketun pesäkolo.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti kuopan keskeltä otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Tervahauta.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu	Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 30.6.2009	Tarkastaja: Taisto Karjalainen	
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus		

Viranomaisrekisterinro:

Kunto: 1 Hyvä

Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Muu suojeuarvo	Kohteen suojeu:	9 Muu suojeuarvo
Ympäristön suojeu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Muu suojeuarvo
Selitys:			

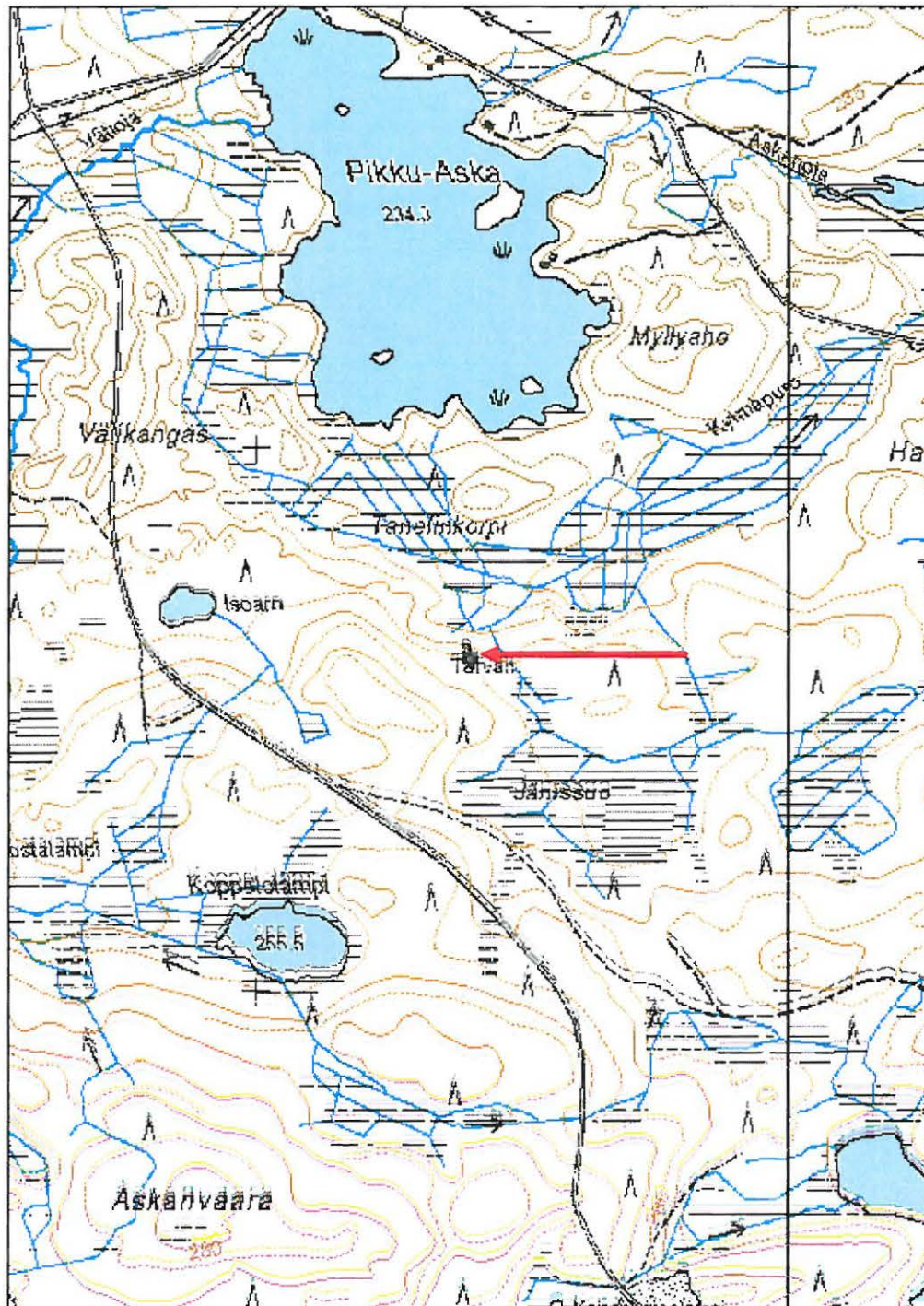
Valokuvat

80360	Tanelinkorpi	tervahauta	80360-52463	Kuva halssin suulta.
80360			80360-52464	Keskikuopassa kasvaa kuusia.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3574403, Y 7261610,   Mittakaava: 1:10000
Z 245

Varisjärvi uittolaite	MH-tunnus: 80362
------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3571893, Y 7257323, Z 248	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Ympäristön kuvaus Varisjärven länsipäädystä sijaitsevan järven laskuoja suussa sijaitseva puurakenne. Alueella kasvaa kuusimetsä ja aluskasvillisuutena on rahkasammalturve. Kohteen pohjoispuolella Varisjärven rannassa on veneenlaskupaikka, jonne johtaa lännestä hiekkatie.

Kohteen kuvaus

Kohteen kuvaus Kohteessa on sahalla katkottuja noin 4 m pitkiä hirsii ojan pohjalla. Hirret ovat toimineet tukinuiton ohjausrakenteina. Varisojan suussa on voinut olla myös hirsistä tehty uittoränni, joka on hajonnut.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti Varisojan suulta otetun gps mittauksen mukaan.

Tulkinta

Uittoränni

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu

Tarkastuspv: 3.6.2009

Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus

Tarkastaja: Taisto Karjalainen

Tarkastusvuosi: 2009

Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 3 Huono

Arvotus: 8 Muu suojeluarvo

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojaus:** 9 Muu suojeluarvo

Selitys: Metsätalouden historia

Selitys: Metsätalouden historia

**Ympäristön
suojaus:** 0 Ei määritelty

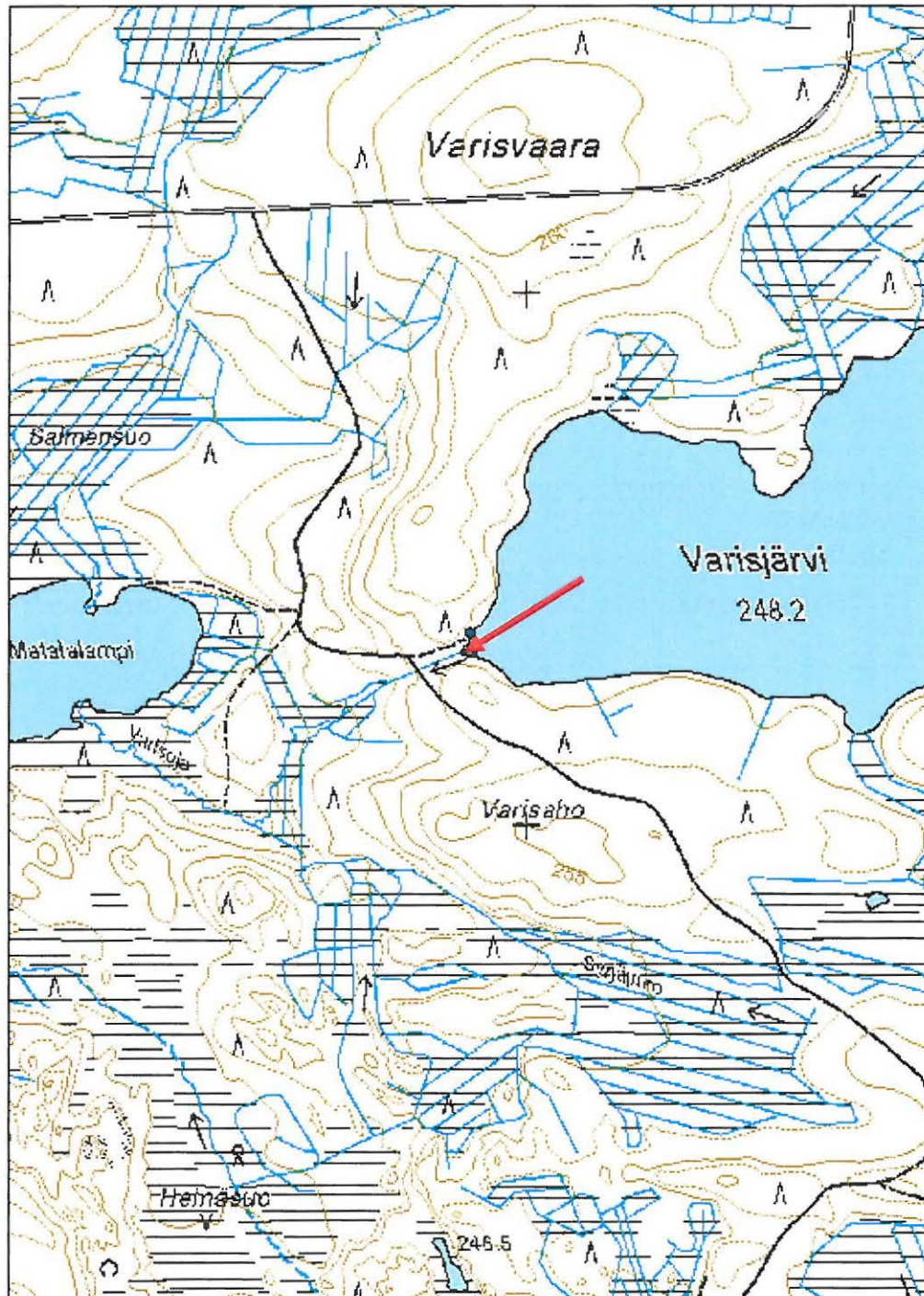
Selitys:

Valokuvat

80362	Varisjärvi	uittolaite	80362- 52472	Varisjärven uittolaitteen hirsiiä.
-------	------------	------------	-----------------	---------------------------------------

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3571893, Y 7257323,   Mittakaava: 1:10000
Z 248

Raudankangas tervahauta

MH-tunnus: 80369

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3577773, Y 7259674, Z 242	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kaakkoisosassa Tyrjärven eteläpuolella sijaitsevan Raudankankaan lounaiskulmassa. Tervahaudan läpi kulkee hiekkatie Soidinkankaalta Raudankankaalle. Tervahauta sijaitsee suon ja mäntyä kasvavan hiekkakankaan vaihtumiskohdassa. Haudan länsipuolelta laskee pieni puro Rimpisuolta Isolle Raudansuolle.

Kohteen kuvaus

Kohteen kuvaus Tervahauta, joka on jäänyt tien alle suurimmaksi osaksi. Tien pohjoispuolella haudan vallia on näkyvissä kahden metrin levyisenä kaistana noin 5 m matkalla ojan profiilissa. Tien eteläpuolen ojan penkassa on näkyvissä vain haudasta peräisin olevia hiiliä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti tien keskeltä otettuun gps mittauspisteeseen.

Tulkinta

Tuhoutunut tervahauta.

Lisätietoja***Toimenpiteet******Tarkastukset***

Tila: 3 Toteutettu

Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus

Tarkastusvuosi: 2009

Tarkastuspvm: 3.6.2009

Tarkastaja: Taisto karjalainen

Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

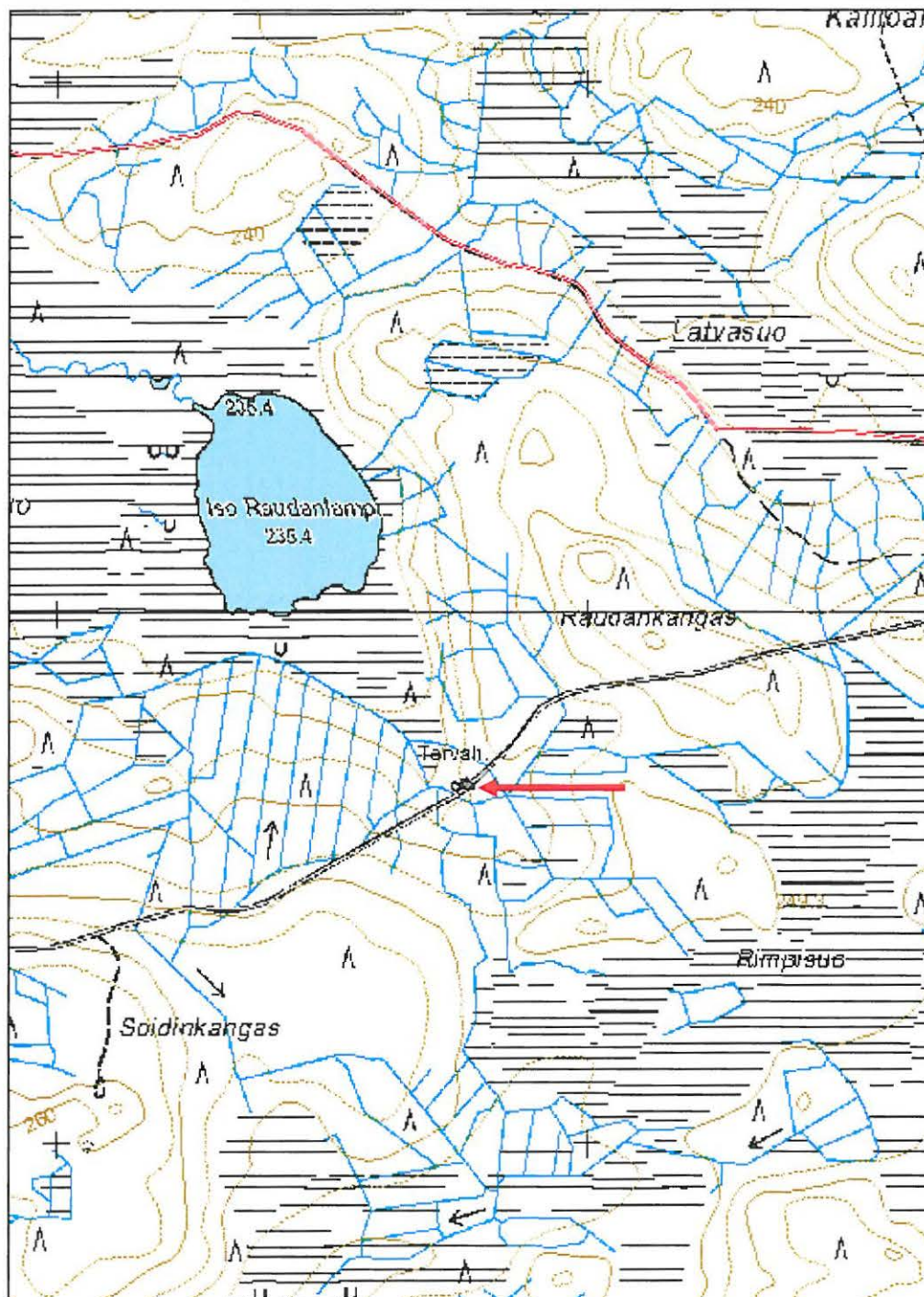
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	4 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Metsätalouden historia	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Metsätalouden historia
Selitys:			

Valokuvat

80369	Raudankangas	tervahauta	80369- 52479	Tervahauta.
-------	--------------	------------	-----------------	-------------

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3577773, Y 7259674,   Mittakaava: 1:10000
Z 242

Lehtovaara kämppä jäännös	MH-tunnus: 80372
----------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	4		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3578997, Y 7260245, Z 250	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla. Kohde on yleisesti tiedossa paikkakunnalla ja kämpän sauna toimii moottorikelkkareitin yhteydessä autiotupana.

Ympäristön kuvaus

Maasto on luoteeseen, suohon laskeva Lehtovaaran rinne, jossa kasvaa täysikasvuinen mäntymetsä. Maaperä on hiekkaa ja aluskasvillisuutena on puolukka. Kohteessa on Metsähallituksen kunnostama sauna ja kämpän pihan halki kulkee moottorikelkkareitti. Kämpän pohjoispuolella sijaitsevassa suossa on lähde, johon johtaa modernit pitkospuut.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 8 x 15 m kokoisen metsäkämpän päärakennuksen perustus (x: 3578970, y: 7260264), 11,4 x 3 - 5 m kokoisen sivurakennuksen (x: 3578997, y: 7260245), 3,6 x 6,7 m saunarakennuksen ja 1,5 x 2,5 m wc:n perustukset. Vanhan saunarakennuksen perustukselle on kunnostettu uusi sauna. Päärakennuksessa ja sivurakennuksessa on hiekkapenkkiperustukset, jotka on rajattu ulkopuolelta kiveyksellä ja sisältä hirsillä. Päärakennuksen pohjoiskulmasta on 40 m suuntaan 49 astetta saunan länsinurkka. Päärakennuksen länsinurkasta on 29 m suuntaan 308 astetta wc. Päärakennuksen itänurkasta 25 m suuntaan 137 astetta on sivurakennus, joka on luultavasti hevostalli.

Kohteen rajaus

Kohteen piste on mitattu päärakennuksen keskeltä. Kohteen rakennukset ja pihapiiri rajautuvat Lehtovaaran pohjoisrinteelle noin hehtaarin alueelle.

Tulkinta

Metsätyökämpä ja sivurakennukset: sauna, talli, wc ja lähteeseen tehty vedenottoaikka.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
 Tarkastuspvm: 3.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
 Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Metsätalouden historia	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Metsätalouden historia
Selitys:			

Valokuvat

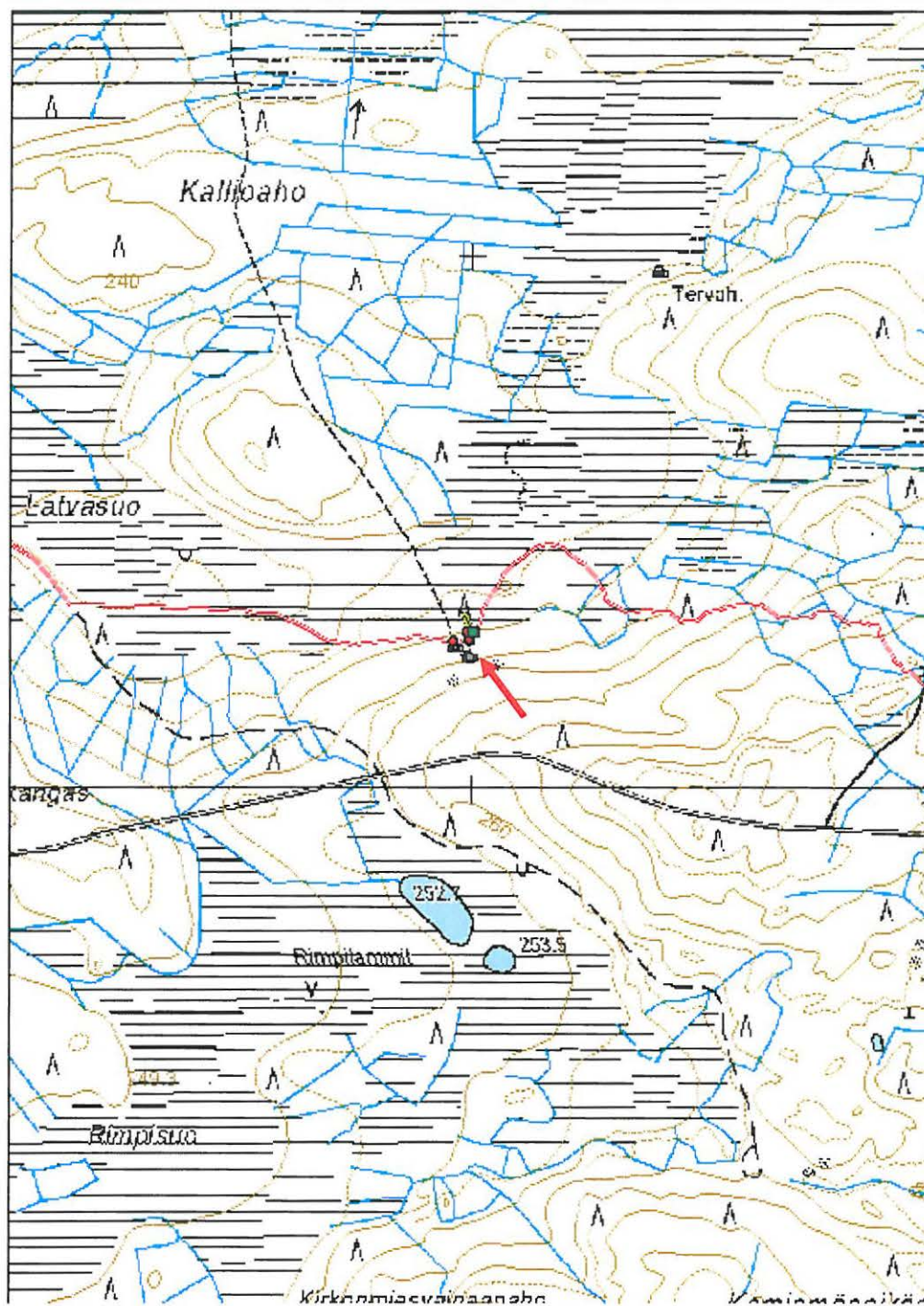
80372	Lehtovaara	kämppä	80372-52497	Sauna kuvattu koilliseen.
80372			80372-52498	Kämppä kuvattu lounaaseen.

Kohdetyyppi: 1 Asuinpaikat

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3578997, Y 7260245,
Z 250

Mittakaava: 1:10000

Kallioaho tervahauta	MH-tunnus: 80382
-----------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/töpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3579352, Y 7260969, Z 239	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kaakkoisosassa Tyrjärven kaakkoispuolella nuorta mäntyä kasvavassa metsässä. Maaperä on moreenia ja aluskasvillisuutena on puolukka, variksenmarja ja rahkasammal. Alueelle on kylvetty metsä vuonna 1963. Haudan laskuojan eli halssin suulta on suolle matkaa noin 20 metriä.

Kohteen kuvaus

Tervahauta, jonka halkaisija ulkoreunalta mitattuna on 11 m, valli on 2 m leveä ja sisämitta 7 m. Halssi eli laskuoja on pohjoiseen ja sen pituus on 7 m. Vallin ulkoreunalla on kuoppia, joista on otettu maata valleihin. Halssin reunalla on hiiliä näkyvissä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti haudan keskeltä otetusta gps mittauksesta.

Tulkinta

Tervahauta

Lisätietoja

Toimenpiteet: Haudan päältä voi poistaa puut.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspv: 4.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais-

Kunto: 1 Hyvä

rekisterinro:

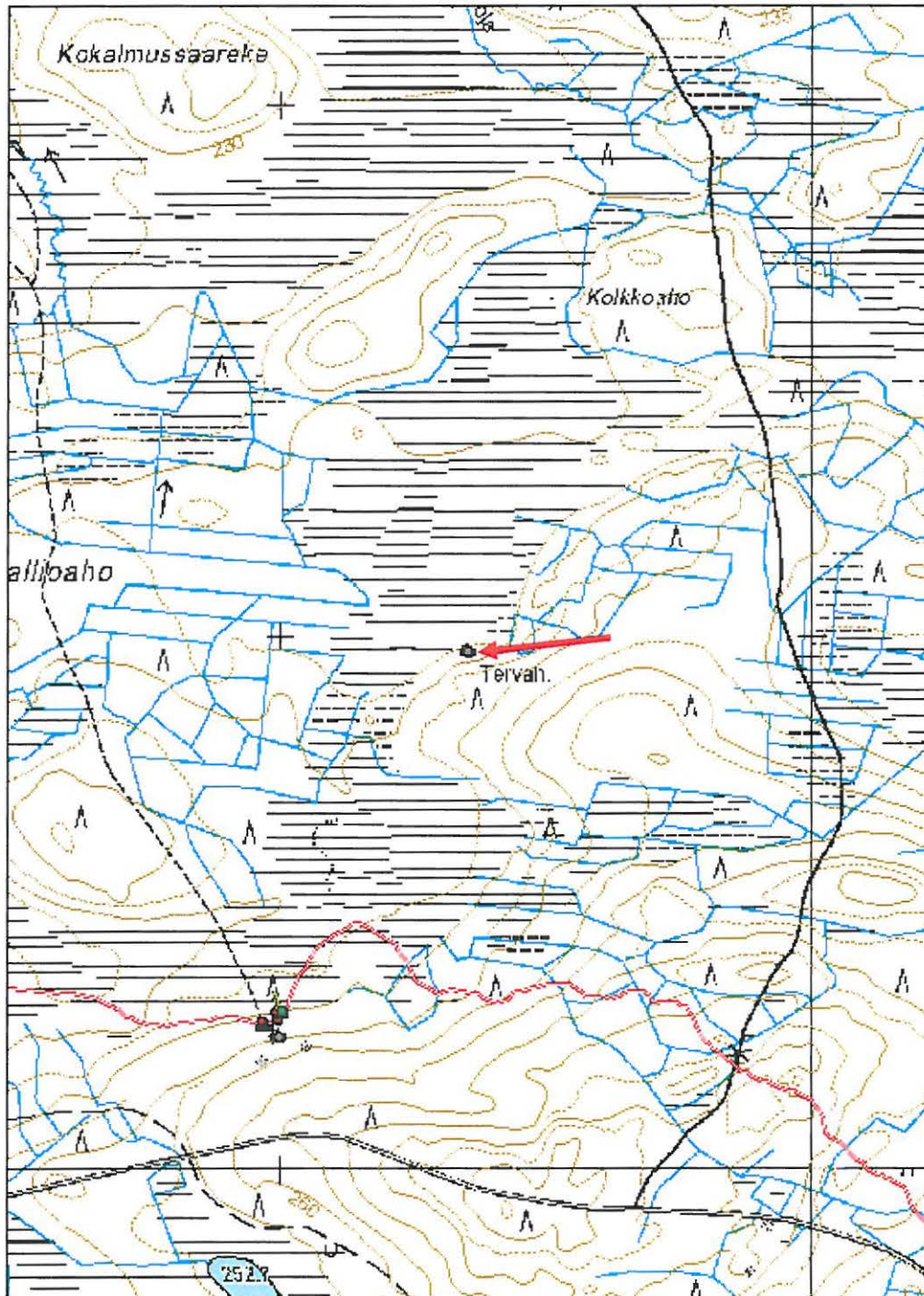
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Metsätaloushistoria	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Metsätaloushistoria
Selitys:			

Valokuvat

80382	Kallioaho	tervahauta	80382- 52504	Halssi kuvattu etelään.
80382			80382- 52507	Tervahauta kuvattu länteen.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3579352, Y 7260969,   Mittakaava: 1:10000
Z 239

Taivalvaara kämppä jäännös	MH-tunnus: 80400
-----------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	3		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3582706, Y 7261858, Z 236	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla. Useat haastatellut henkilöt kertoivat kämpän sijainnin.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa, Tyräjärven eteläpuolella Vesankummun eteläreunalla, jossa maasto on etelään, suohon laskevaa hiekkakangasta. Alueella kasvaa nuorta metsää ja kämpän pihapiiri erottuu kangasmaastosta ruohoa kasvavana kenttänä. Kämpän tallia käytetään poroaidan tallina ja tallin koillispuolella on pieni poroaita, joka ulottuu tallin seinään. Kohteen itäpuolelta noin 100 m päästä kulkee hiekkatie Vesankummun halki ja kummun itäpuolella on Vesanlammen luonnonravintolammikko.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kämpän perustus ja rauniot (x: 3582706, y: 7261858, talli (x: 3582679, y: 7261830, joka on vielä käytössä porotallina, saunan perustus (x: 3582742, y: 7261851) ja maahan kaatunut lautarakenteinen wc. Kämpän mitat ovat 18 x 8,5 m, tallin 8 x 8,7 m, saunan 5 x 8 m ja wc:n 1,8 x 3,5 m. Kämpän sisällä on hiekkapenkkiperusteinen kellari. Muuten kämppä sivurakennuksineen on luonnon kivistä kootuille kivijaloille pystytetty. Kämpässä on puna- ja savitiilistä tehty muurirakenne, vesijohto ja 5 m seinästä sijaitseva 1 x 1 m kokoinen hirsikehikkoineen kaivo. Kohteen rakennukset sijaitsevat n 40 x 60 m alueella, johon kulkee nykyiseltä tieltä ajoura. Kohteen talliin on laitettu uusi peltikatto ja sitä käytetään porojen räkkäaikana eläinten suojana. Tallin sisällä on parret kymmenelle hevoselle. Talli on ulkoa maalattu punamullalla. Kohteen wc on sijainnut suon reunassa ja on nykyisellään kaatunut takaseinälleen ja lahoaa suon uumeniin.

Kohteen rajaus

Kohteen gps piste on otettu päärakennuksen raunioiden keskeltä. Kohteen rakennukset sijaitsevat noin hehtaarin kokoisella alueella päärakennuksen pisteen ja suon reunan välisellä alueella. Kämpän piha-alue erottuu vielä heinää kasvavana kenttänä. Nykyiseltä tieltä erkane ajoura kämpän pihapiiriin.

Tulkinta

Metsätyökämpän rauniot pihapiireineen, jossa sijaitsevat saunan perusta, lahoamassa oleva lautarakenteinen wc ja hevostalli, joka on edelleen pystyssä.

Lisätietoja

Kohteen tallin käytöstä poronhoidossa kertoivat paikalliset poroisännät yhteisessä kokouksessa Taivalkoskella.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
 Tarkastuspvm: 4.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
 Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	0 Ei määritelty
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Metsätaloushistoria	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Metsätaloushistoria
Selitys:			

Valokuvat

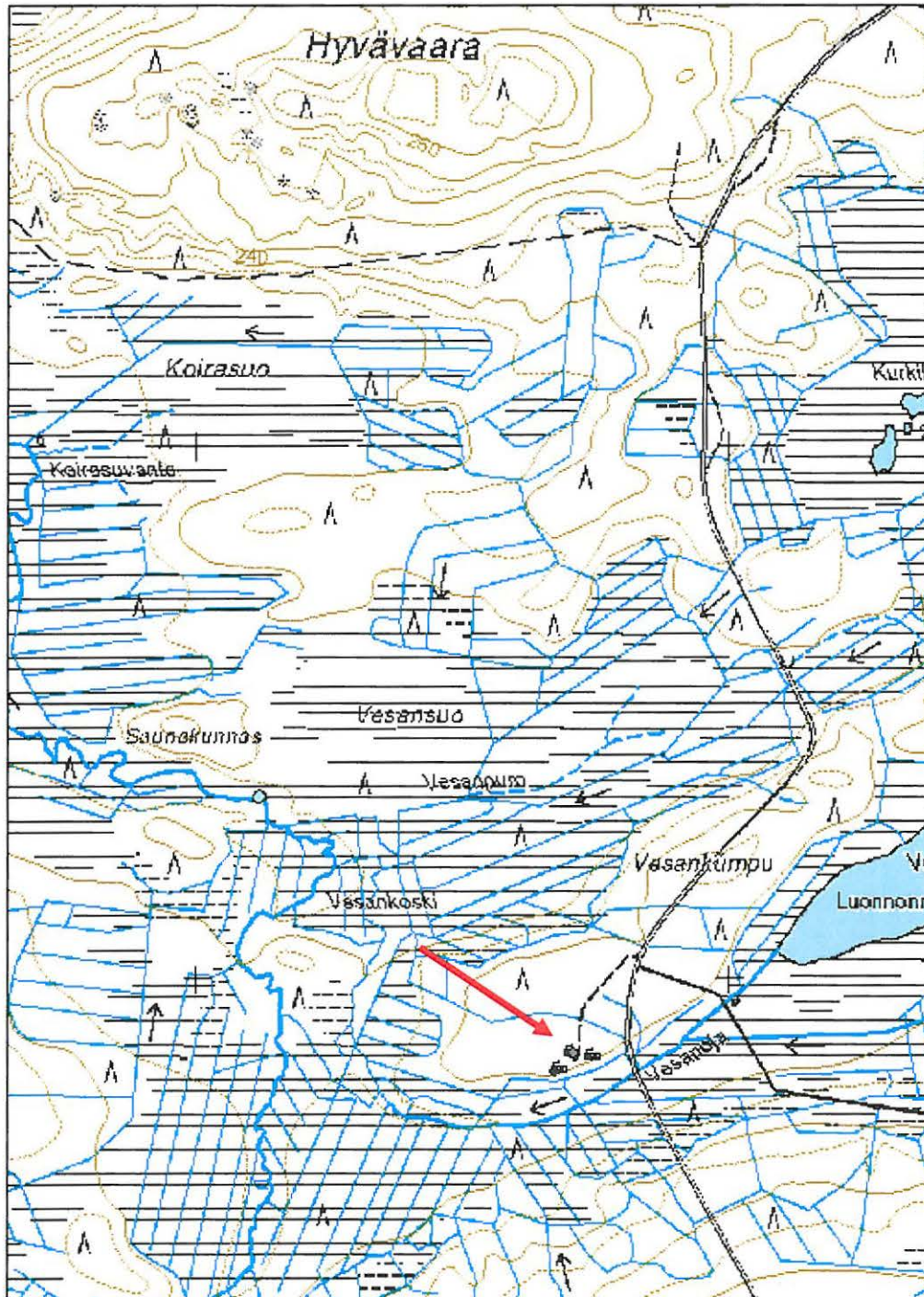
80400	Taivalvaara	kämpä	80400- 52514	Kämpän kivijalka, kuvattu itään.
80400			80400- 52516	Kämpän etelänurkka.
80400			80400- 52517	Talli kuvattuna pohjoisesta.
80400			80400- 52520	Talli kuvattuna etelästä.
80400			80400- 52521	WC kuvattuna koillisesta.
80400			80400- 52522	WC kuvattuna pohjoisesta.

Kohdetyyppi: 1 Asuinpaikat

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3582706, Y 7261858,
Z 236

Mittakaava: 1:10000

Metsälampi tervahauta

MH-tunnus: 80406

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3584288, Y 7262628, Z 238	Löydöt:	

Taustatiedot

Kari Polojärven havainto metsänhoidon yhteydessä 2004.

Ympäristön kuvaus

Maasto on Metsälammen lounaispuolella oleva moreenikangas, jossa kasvaa 57 vuotta vanha kasvatusemetsä. Aluskasvillisuutena on rahkasammal ja puolukka.

Kohteen kuvaus

Pyöreä tervahauta, jonka halkaisija vallin ulkoreunasta mitattuna on 12 m. Vallit ovat 1,5 m levyiset ja keskuskuopan syvyys vallien reunasta mitattuna on 1 m. Halssi eli tervanlaskuoja on 5 m pitkä. Halssissa on ketun kaivelemaa hiekkaa, jossa on hiiliä. Tervahaudasta on Metsälammelle 60 metriä. Lammen ja haudan välinen maasto on suota.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti haudan keskeltä otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Tervahauta

Lisätietoja

Toimenpiteet Haudan päältä on puusto poistettava.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 8.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro:

Kunto: 0 Ei määritelty

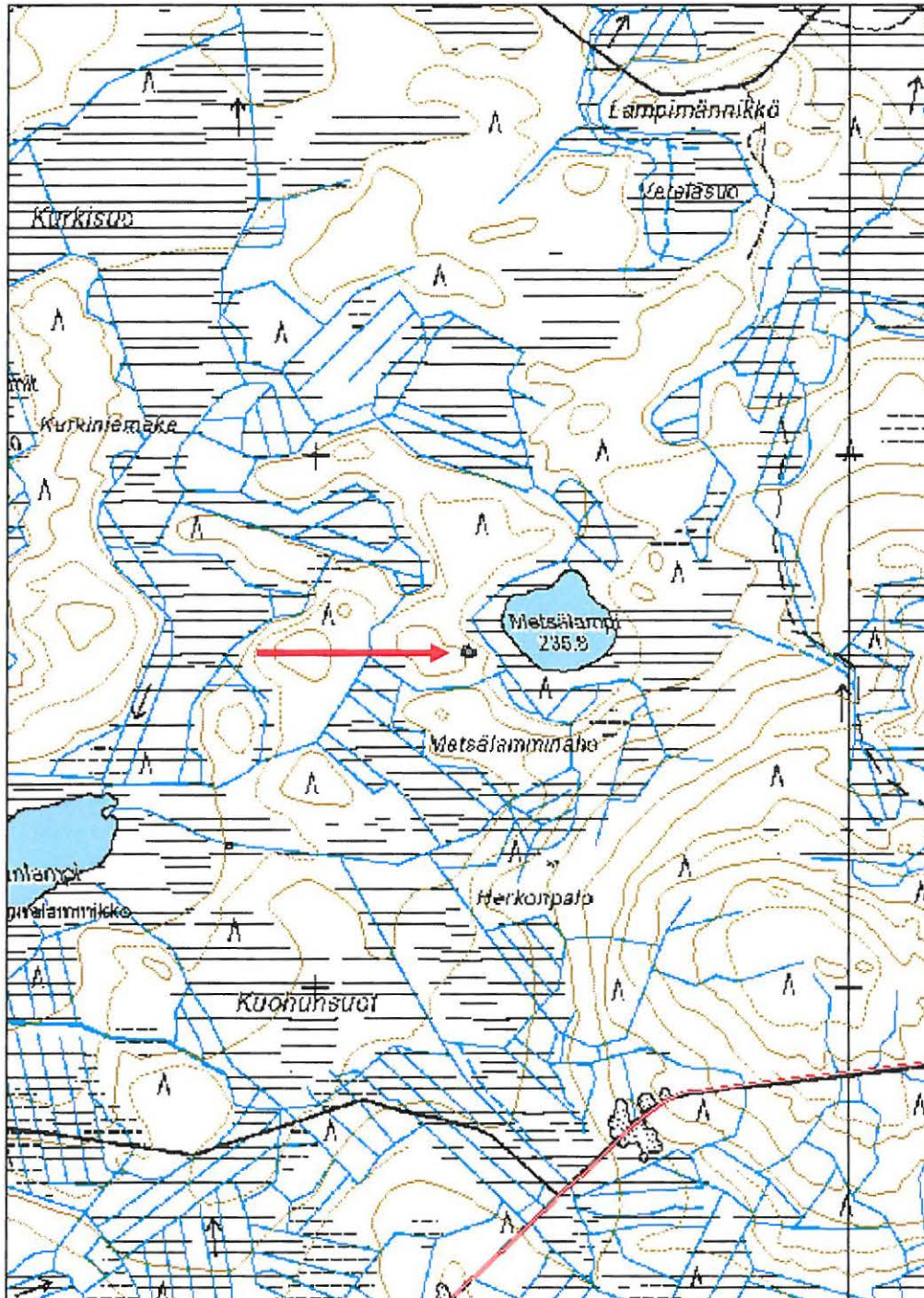
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Metsätalouden historia	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Metsätalouden historia
Selitys:			

Valokuvat

80406	Metsälampi	tervahauta	80406- 52528	Kuvattu pohjoiseen, halssin suuntaan.
80406			80406- 52529	Tervahauta kuvattuna itään.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3584288, Y 7262628,   **Mittakaava:** 1:10000
Z 238

Iso Rutalampi kuoppa	MH-tunnus: 80408
-----------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	3		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3592192, Y 7263545, Z 260	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoiskulmalla. Maasto on Ison Rutalammen pohjoisrantaa, jossa moreenikankaalla kasvaa 52 -vuotiasta, harventamatonta kasvatusmetsää. Aluskasvillisuutena on mustikka. Kohteen itäpuolella, Rutalammen päässä kulkee valtatie 5.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kolme epämääräistä kuoppaa, joiden koot ovat: 1,40 x 90 syvyys 50 cm, 80 x 80 syvyys 30, 1,50 x 1 m syvyys 70 cm. Kuopissa on jyrkät reunat, josta päätellen ne eivät ole 100 vuotta vanhempia. Rakennelmat voivat olla toisen maailmansodan aikaisia. Kuopat sijaitsevat n. metrin etäisyydellä toisistaan.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti keskimmäisestä kuopasta otetun gps mittauksen mukaan. Kuopat sijaitsevat noin 10 m x 10 m -kokoisella alueella.

Tulkinta

Kuoppien merkitys on epäselvä, mahdollisesti toisen maailmansodan aikaisia rakennelmia.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 9.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 1 Hyvä

Arvotus: 99 Ei suojeluarvoa

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojaus:** 99 Ei suojeluarvoa

Selitys:

Selitys:

**Ympäristön
suojaus:** 0 Ei määritelty

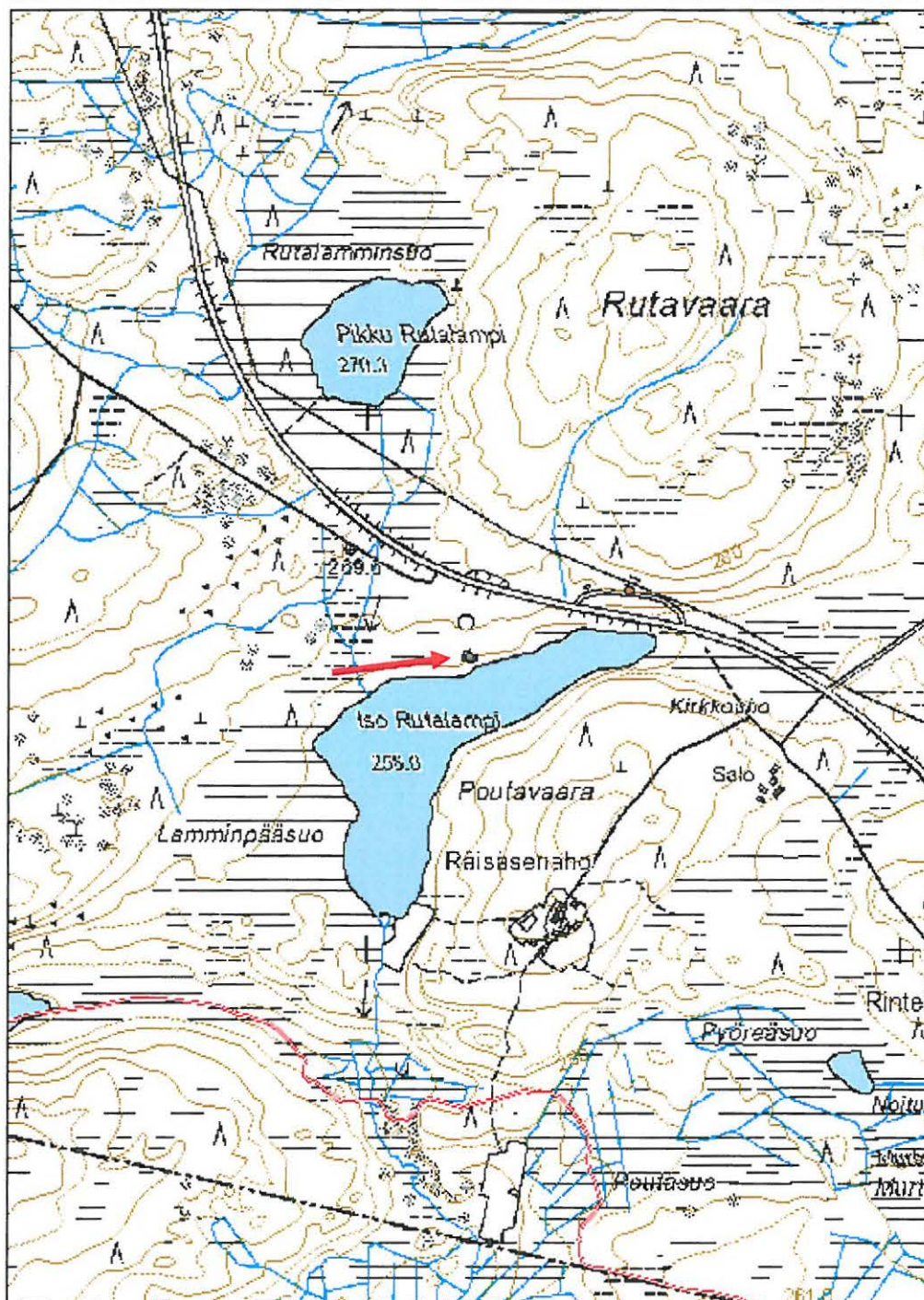
Selitys:

Valokuvat

80408	Iso Rutalampi	kuoppa	80408- 52557	Kuopat kuvattuna itään.
80408			80408- 52560	Kuopat kuvattuna länteen.

Kohdetyyppi: 17 Kivi- ja maarakenteet   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3592192, Y 7263545,   Mittakaava: 1:10000
Z 260

Haukivaara lumiaita	MH-tunnus: 80415
----------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet   **Haltija:** 151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus: 7116 Uusi aika   **Ylläpitäjä:** 151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi: **Kunta:** 832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä: 1

Koordinaattiselitys: **Geometria tuotettu:** 4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit: X 3591148, Y 7264585,   **Löydöt:**
Z 290

Taustatiedot

Vanhan, puretun 5 tien lumiaita, joka sijaitsee uuden ja vanhan 5 tien välissä. Aitaa on pystyssä 10 metrin matkalla.

Ympäristön kuvaus

Kohteessa kasvaa 40 -vuotias mäntymetsä moreenivaaran etelärinteellä ja aluskasvillisuutena on puolukkaa.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on laudoista rakennettu 1,5 m korkea lumiaita. aidassa on runsaasti nauvoja ja se on arviolta 50 v vanha.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti havaitun lumiaidan kohdalta otetun gps mittauksen mukaan.

Tulkinta

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 1.7.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro: **Kunto:** 2 Keskinertainen

Olotila: 2 Ei käytössä

Arvotus: 99 Ei suojeluarvoa   **Kohteen** 99 Ei suojeluarvoa

Selitys:**suojelu:****Selitys:**

**Ympäristön
suojelu:** 0 Ei määritelty**Selitys:**

Valokuvat

80415	Haukivaara	lumiaita	80415- 52566	Aita kuvattuna länteen.
80415			80415- 52567	Aita kulkee kaakosta luoteeseen, kuvattu länteen.

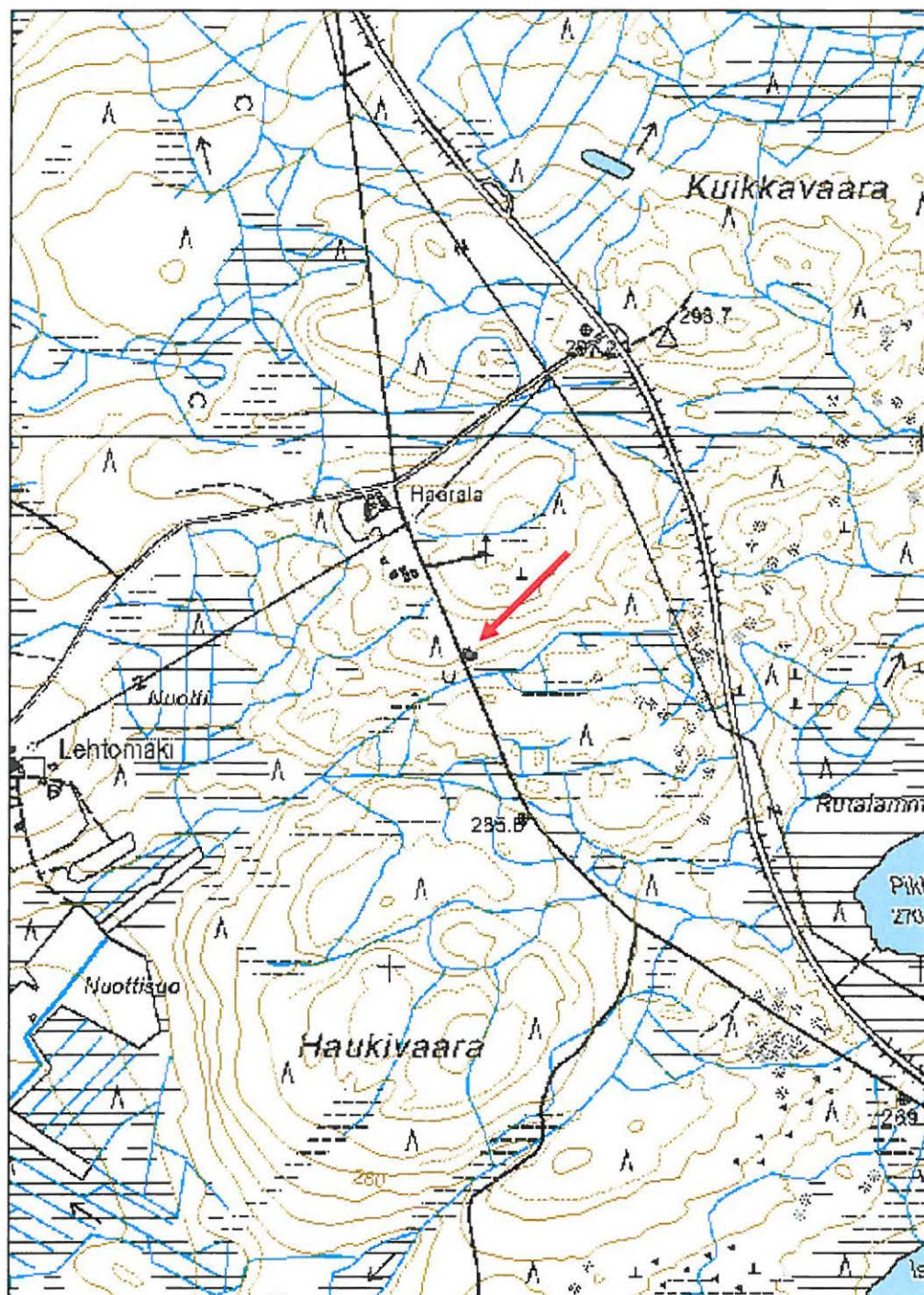

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3591148, Y 7264585,
Z 290

Mittakaava: 1:10000

Peräsuo niittyaita	MH-tunnus: 80417
---------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3587446, Y 7261782, Z 262	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Peräsuon reunassa, kohdassa, jossa turvemättäikkö muuttuu avoimeksi, saraa kasvavaksi suoksi.

Kohteen kuvaus

Kohde on karjan esteaita, joka suojaasi luonnon niittyä metsässä laiduntavalta karjalta. Kohteessa on havaittavissa muutamia aidan pystypuita ja niihin nauloilla kiinnitettyjä välipuita. Pystypuut ovat kirveellä katkaistuja pyöreitä puita ja välipuut halkaistuja riukuja. Aitaa on havaittavissa 160 m matkalla.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti havaittavissa olevan aidan kohdalta otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Luonnon niityn ympärille pystytetty karjanestoaita.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 9.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro: **Kunto:** 0 Ei määritelty

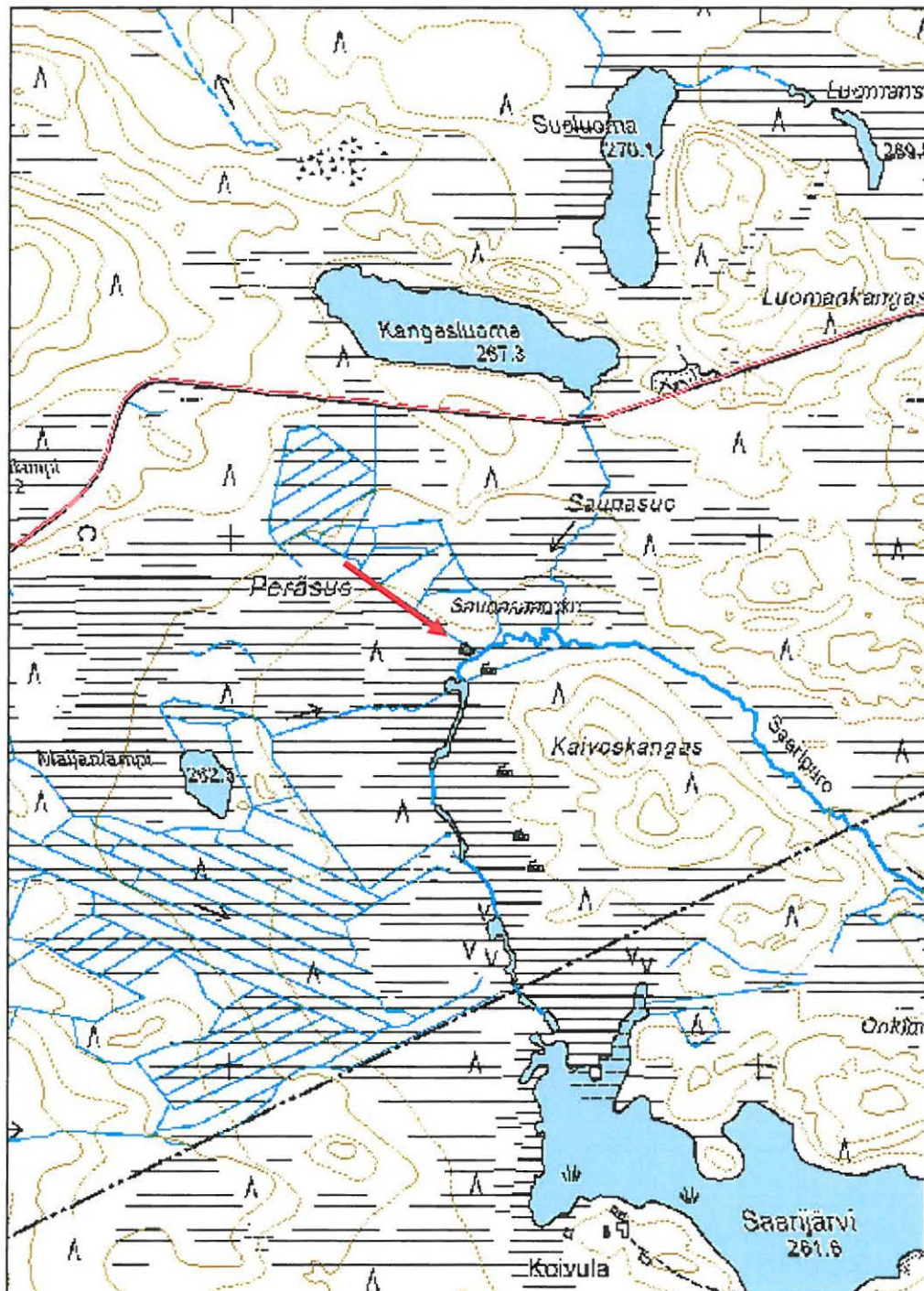
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Paikallinen maanviljelyn historia	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Paikallinen maanviljelyn historia
Selitys:			

Valokuvat

80417	Peräsuo	niittyaita	80417-52568	Suossa näkyviä aidaspuita, kuvattu lounaaseen.
80417			80417-52569	Suossa näkyviä aidaspuita, kuvattu lounaaseen.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3587446, Y 7261782,   **Mittakaava:** 1:10000
Z 262

Kaivosoja niittypato	MH-tunnus: 80420
-----------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3587488, Y 7261743, Z 262	Löydöt:	

Taustatiedot

Kari Polojärven havainto hirvimetsästyksen yhteydessä.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Saarijärvestä laskevassa kaivosojassa suon ja rämeen rajalla.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaivamalla oikaistun ojan kanava ja sen ylittävä halotuista riuuista ja pyöreistä pystyjuista tehty pato. Ojaa on kaivettu noin 200 m matkalta. Alkuperäisen ojan paikka on arvioitavissa peruskartalta. Alkuperäisen ojan uoma kulkee kaivetun kanavan pohjoispuolitse. Padolla on nostettu Saaripuron vettä Peräsuon paisunta-altaaseen. Toimenpiteellä on lisätty suon luonnonniittyjen saraheinän tuotantoa.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti niittypadon keskeltä otetun gps mittauksen mukaisesti.

Tulkinta

Niittypato ja kaivettu kanava.

Lisätietoja

Kohteen yhteyteen liittyvät samalla suolla sijaitsevat niittyjen hyödyntämisessä käytetyt karjanestoaita, kopukka, niittysauna ja rajamerkit niittypalstojen välillä.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspv: 9.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais-   **Kunto:** 2 Keskinertainen

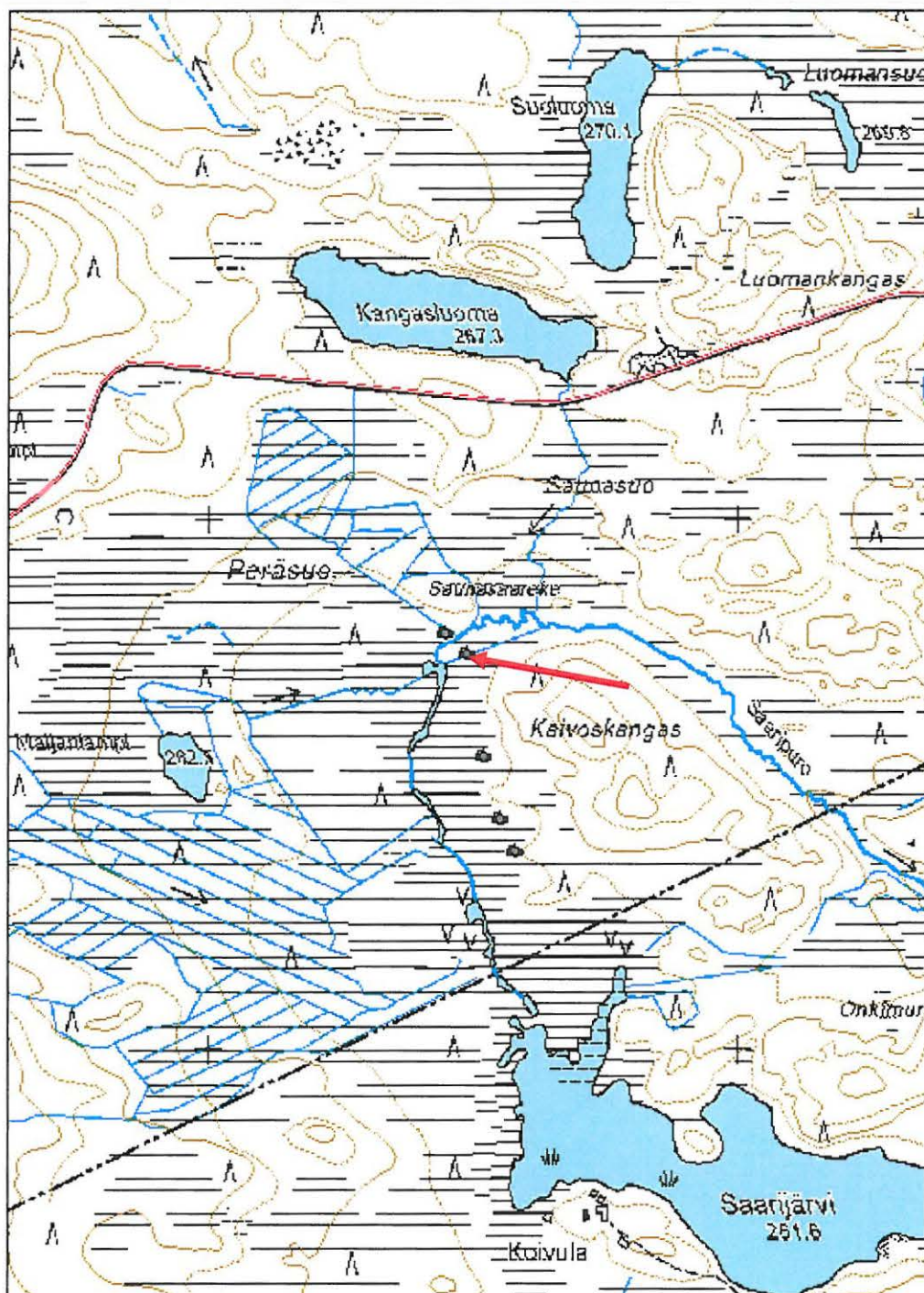
rekisterinro:**Arvotus:** 3 Esitys mj-luokka II**Selitys:** Maanviljelyn historia**Ympäristön
suojelu:** 0 Ei määritelty**Selitys:****Olotila:** 2 Ei käytössä**Kohteen
suojelu:** 9 Muu suojeluarvo**Selitys:** Maanviljelyn historia**Valokuvat**

80420	Kaivosoja	niittypato	80420- 52573	Kaivettu kanava kuvattu etelään.
80420			80420- 52575	Kanava ja lahonnut patorakennelma.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008

© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3587488, Y 7261743,   Mittakaava: 1:10000
Z 262

Kaivosoja 2 kopukka	MH-tunnus: 80424
----------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	13 Liikennekohteet	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3587519, Y 7261549, Z 262	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnin yhteydessä.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Suomussalmen kunnan rajan tuntumassa Saarijärven pohjoispuolella. Kopukka on suon reunassa, jossa turvemättäikkö muuttuu avoimeksi heinäsaraa kasvavaksi suoksi. Suo on paikalla hyllyvää ja luultavasti turpeen alla on avovettä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on suon turpeeseen hautautunut kahdesta pyöröpuusta välipuilla yhteen kiinnitetty lautta eli kopukka. Kopukasta on näkyvillä vain puiden ylimmät osat, jotka ovat jo lahonneet. Suon sisällä olevat osat ovat kuitenkin luultavasti hyvin säilyneet. Suo on kopukan kohdalla pettävää turvelauttaa ja luultavasti syvemmillä suossa on avovettä. Lautan rakenteista voi erottaa kaksi noin 3 m pitkää pyöreää puun runkoa, jotka on katkaistu sahaamalla, sekä niitä yhdistävää kaksi poikkipuuta.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti kopukan keskeltä otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Niittyojassa käytetty kaksipuinen lautta eli kopukka.

Lisätietoja

Kopukka sijaitsee suon reunassa, jonka vettä on säännöstelty luonnonniityn kasvun edistämiseksi. Kopukka voi liittyä heinien kuljetukseen alueelta. Lähistöllä on myös niittysauna ja suon ympäri kulkeva estoaita ja niittypato ja siihen liittyvä kanava.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
 Tarkastuspvm: 9.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
 Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 3 Huono

Arvotus: 8 Muu suojeluarvo

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojaus:** 9 Muu suojeluarvo

Selitys: Maanviljelyshistoria

Selitys: Maanviljelyshistoria

**Ympäristön
suojaus:** 0 Ei määritelty

Selitys:

Valokuvat

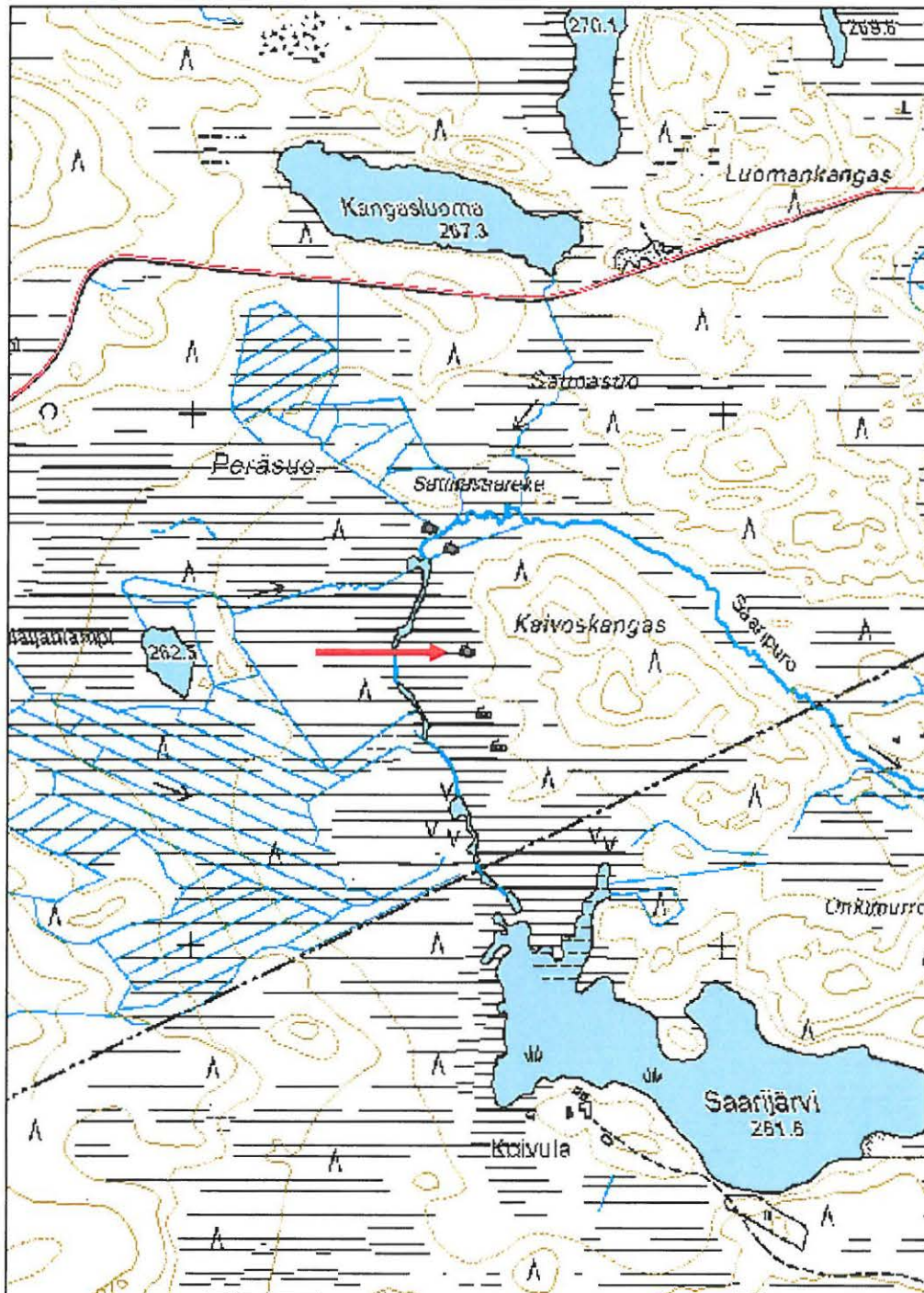
80424	Kaivosoja 2	kopukka	80424- 52576	Kopukka, kuvattuna kaakkoon.
80424			80424- 52577	Kopukan poikki puut erottuvat heikosti.

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3587519, Y 7261549,
Z 262

Mittakaava: 1:10000

Kaivosoja 3 rajamerkki	MH-tunnus: 80441
-------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	8		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3587550, Y 7261431, Z 262	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde löytyi inventoinnissa. Alueella on Kaivosojan niittypato ja säännöstelykanava, sekä Peräsuon luonnon niittyjen hyödyntämiseen liittyviä rakennelmia.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee avoimella saraheinää kasvavalla Peräsuolla, joka aaltoilee käveltäessä ja on siten ilmeisesti turvelauttaa, joka kelluu avoveden päällä. Kohteen itäpuolella on Kaivoskankaan reuna, joka kulkukelpoista rämettä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on suon pinnalla havaittavissa kolme peräkkäistä ja yksi sivussa oleva lahonnut paalu, jotka kohoavat n 1 m lahonneina suon pinnalle. Suon sisällä paalut ovat n 2,5 m mittaisia teroitettuja seipäitä. Suon sisällä olleet seipään osat ovat erittäin hyvin säilyneitä. Rakenteessa on kaksi vinoon lyötyä paalua, joiden keskellä on pystysuoraan lyöty paalu. Keskimäinen paalu on korkein. Rakennetta on kutsuttu nimellä "kolme veljestä" ja se on yleisesti maiden tai nautinta-alueiden rajamerkki soilla, jossa rajoja ei voitu merkitä kivirakennelmin. Peräsuolla on havaittavissa ainakin 8 vastaavaa rakennelmaa ja niillä on ilmeisesti erotettu luonnon niitylle eri omistajien niitypalstoja.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti rakennelman kohdalta otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Rajamerkki

Lisätietoja

"Kolme veljestä" -rajamerkinimityksestä ja sen käytöstä kertoi isäni Ilmari Karjalainen.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu

Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus

Tarkastusvuosi: 2009

Tarkastuspvm: 9.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

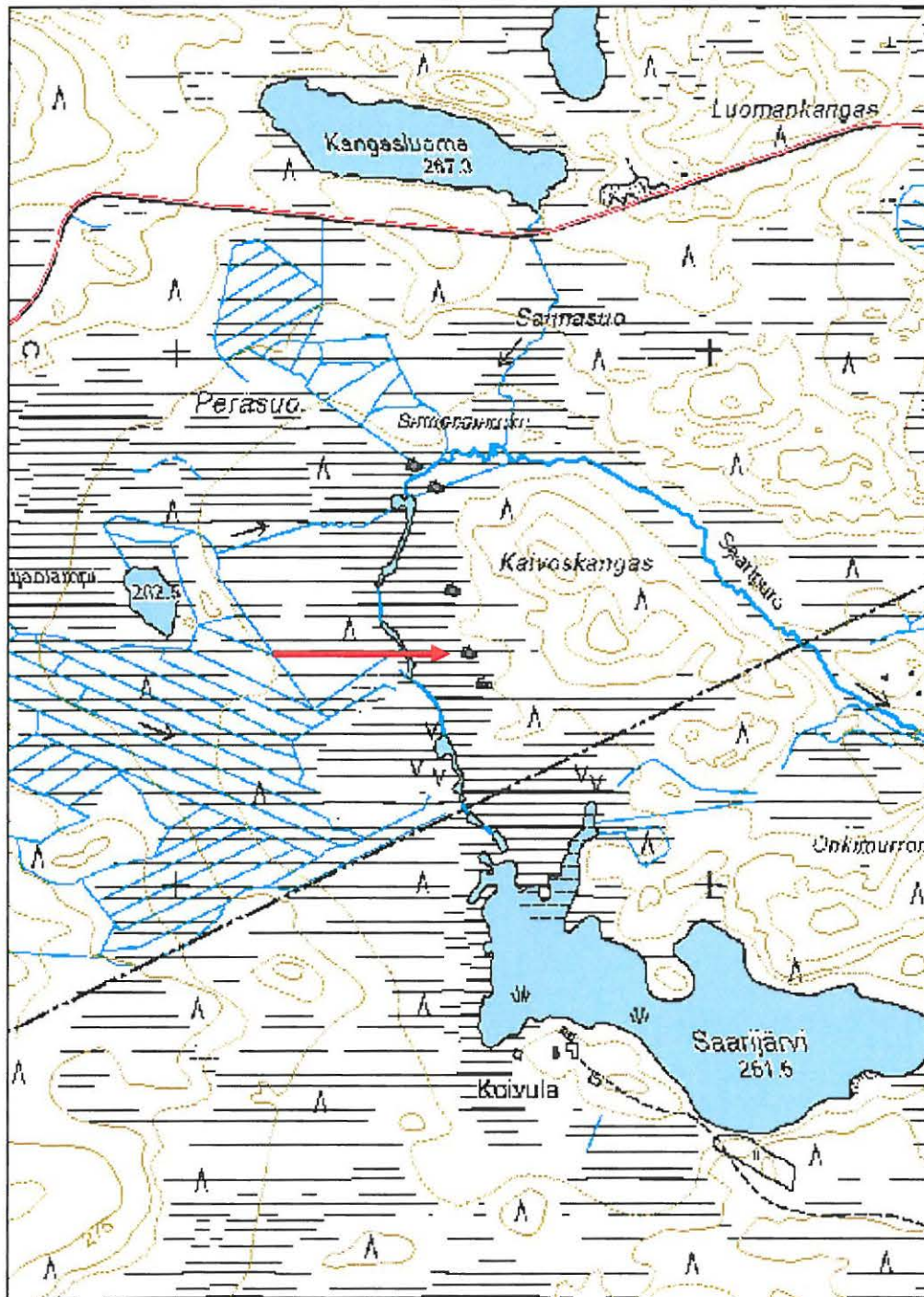
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	8 Muu suojeuarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Maatalouden historia	Kohteen suojaus:	9 Muu suojeuarvo
Selitys:		Selitys:	Maatalouden historia
Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Valokuvat

80441	Kaivosoja 3	rajamerkki	80441- 52595	Rajamerkki niittypalstojen välillä.
80441			80441- 52596	Rajamerkki, jollaisia suolla oli 8 kpl.
80441			80441- 52597	Rajamerkki koostuu kolmesta paalusta.
80441			80441- 52598	Rajamerkki on säilynyt suon sisällä.

Kohdetyyppi: 17 Kivi- ja maarakenteet   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3587550, Y 7261431,   Mittakaava: 1:10000
Z 262

Kaivosoja 4 niittysauna	MH-tunnus: 80444
--------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3587578, Y 7261371, Z 262	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisreunalla aivan Suomussalmen kunnan rajan tuntumassa. Kohteen eteläpuolella on Saarijärvi, jonka eteläosa on Suomussalmen kunnan puolella. Kohteen maasto on Peräsuon itäreunalla mäntyä kasvava moreeniniemi, jossa aluskasvillisuutena on suopursu. Alueella kasvaa vanha mäntymetsä. Kämpän edessä on vanha puu, jota on ympäriinsä lovettu kämpän asutusvaiheessa. Petäjä on n. 250 v. vanha.

Kohteen kuvaus

Niittyladon pohja, jonka sisällä nurkassa on kiuas ja rakennelman keskeltä kulkee väliseinä. Lato on valmistettu pyöreistä hirsistä sahaamalla, tosin takaseinän ulkopuolelta löytyi myös kirveellä katkaistu hirsi. Ovenpielissä on ovikaralovet. Rakennelma koko on 7,1 x 7,4 m. Niittysauna sijaitsee Kaivoskankaalla siten, että sen etupuoli, jossa on ovi, avautuu Peräsuon aukealle suuntaan 240 astetta. Oviseinä ja päätyseinä ovat 7,1 m pitkät ja sivuseinät ovat 7,4 m pitkät. Oviaukko on 1,5 m levyinen. Oviaukon oikealla puolella on 1,8 x 1,8 m -kokoinen kiviröykkiö, joka on ollut kiuas. Rakennuksen keskivaiheilla on etuseinän suuntainen väliseinä, jonka keskellä on oviaukko. Väliseinä sijaitsee 3, 4 m etäisyydellä etuseinästä. Rakennelman mitat ovat epätarkkoja, koska puut olivat jo lahonneet ja niiden mittaaminen oli epävarmaa. Oviaukon vieressä on muutamia halkaistujen kattopuiden jäänteitä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti rakennuksen keskeltä otettuun gps mittaukseen. Niittysauna pihapiireineen kattaa noin 40 x 40 m -kokoisen alueen Kaivoskankaan länsireunaa ja alue rajautuu Peräsuohon.

Tulkinta

Peräsuon luonnon niittyjen heinänteossa kesäisin käytetty niittysauna, jota on käytetty myös asumiseen.

Lisätietoja

Niittysauna -nimitystä käyttävät paikalliset asukkaat vastaavista rakennelmista. Inventoinnissa mukana olleen Kari Polojärven suullinen tiedonanto.

Toimenpiteet**Tarkastukset**

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
 Tarkastuspvm: 9.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
 Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	0 Ei määritelty
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:	Maatalouden historia	Selitys:	Maatalouden historia
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Valokuvat

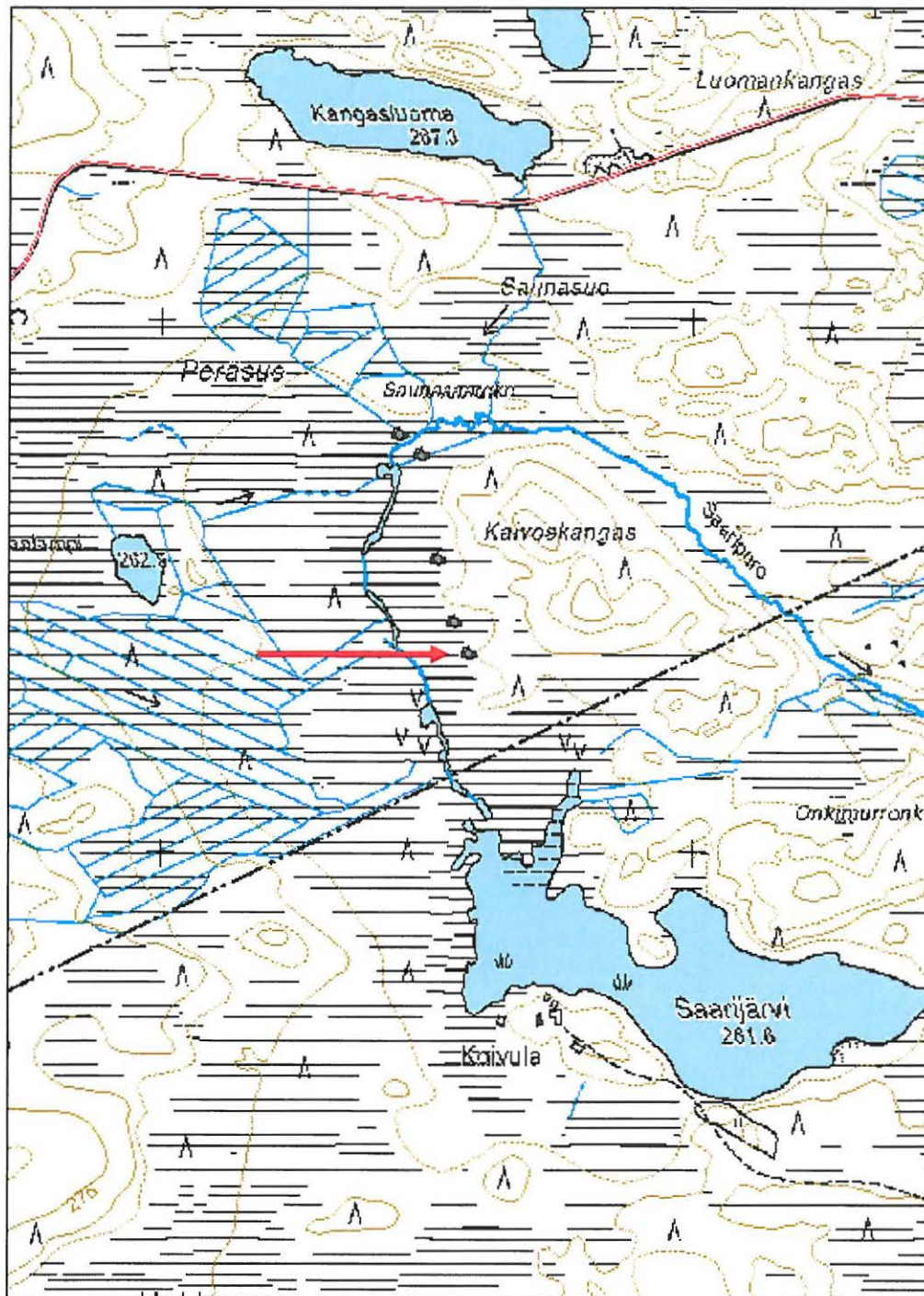
80444	Kaivosoja 4	niittysauna	80444- 52602	Niittysaunan ovenpielikaran hahlo.
80444			80444- 52604	Niittysaunan oviaukko ja saunan kiuas.
80444			80444- 52605	Niittyladon kiuas.
80444			80444- 52607	Niittyladon hirsisalvosnurkka.
80444			80444- 52609	Yleiskuva niittyladon rakenteista.

Kohdetyyppi: 1 Asuinpaikat

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3587578, Y 7261371,
Z 262

Mittakaava: 1:10000

Hyväoja kämppä jäännös	MH-tunnus: 80448
-------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	4		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3582642, Y 7259943, Z 248	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisrajan tuntumassa, kunnan rajalla sijaitsevasta Hietasen järvestä kilometrin pohjoiseen. Kämpän piha erottuu heinikkokenttänä. Ympäristö on kuusta kasvavaa Hyväojan itärantaa.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kolme kämppä rakennusta ja yksi saunankiuas. Rakennuksesta 1 määritettiin kohteen sijainti (x: 3582642, y: 7259943). Tässä rakennuksessa on lautakatto, jossa on vihreä huopakatto naulattuna pahvinauloilla. Katto on ilmeisesti rakennettu uudelleen vanhan pärekaton päälle. Rakennuksen koko on 7,6 x 5 m. Nurkkahirret on sahalla katkottu. Rakennuksessa 2 (x: 3582657, y: 7259949) on hirsihiekkapenkkipohja ja kaksi väliseinää. Koko on 5 x 17 m. Rakennuksen 3 (3582681, y: 7259937) koko on 6,8 x 8,5 m. Tämä rakennus on melkein kokonaan lahonnut ja rakennuksen kokokin oli jo vaikea määritellä. Kohteessa on myös saunan kiukaan kiviraunio, jonka koko on 2,5 x 3 m ja korkeus 70 cm. Kiuas sijaitsee kohdassa x: 3582636, y: 7259962. Saunan kiuas sijaitsee rakennuksesta 1 18 m suuntaan 335 astetta. Rakennus 2 sijaitsee rakennuksesta 1 11m suuntaan 60 astetta. Rakennus 3 sijaitsee rakennuksen 2 itänurkasta 17 m suuntaan 75 astetta. Rakennuksen perustukset on osittain tehty luonnon kivistä kivijalaksi ja osittain hirsillä eritetyistä hiekkapenkeistä, joiden rajoittamalla alueella on ollut kellari. Rakennuksien nurkissa on hirsisalvos ja rakennuksen 3 ovipielessä oli hahlo, jossa on ollut kara; riuku, joka on sitonut hirret paikoilleen. Rakennus 1 on parhaiten säilynyt, koska siinä on ollut myöhemmin huopakatto. Tästä rakennuksesta oli runsaasti hirsiiä ja kattolautoja jäljellä. Rakennuksista 2 ja 3 oli nähtävissä lähinnä perustukset ja muutama lahonnut hirren osa. Saunan kiukaan ympärillä ei erottunut enää minkäänlaisia rakennuksen jäännöksiä ja on mahdollista, että sauna on purettu ja kuljetettu pois. Kämpän pihalta tavattiin myös punatiilen kappaleita.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti päärakennuksen keskeltä otettuun gps mittaukseen. Kohteen rakennuksen jäännökset ja pihapiiri kattaa noin hehtaarin suuruisen alueen Hyväojan itärantaa kohdepisteen ympärillä.

Tulkinta

Metsätyökämpä sivurakennuksineen, joita ovat olleet ainakin talli ja sauna.

Lisätietoja

Vastaavanlaisia hirsihiekkapenkki ja kivijalkarakennelmia on inventoinnin yhteydessä tavattu Kälkäjän ja Taivalvaaran kämppien raunioissa. Lahoamisasteesta päätellen Hyvänojan kämppä on kuitenkin näistä kolmesta kämpästä vanhin.

Toimenpiteet Kämpän piha-alueelta voi poistaa kuusipuuston.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 10.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	0 Ei määritelty
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:	Metsätalouden historia	Selitys:	Metsätalouden historia
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Valokuvat

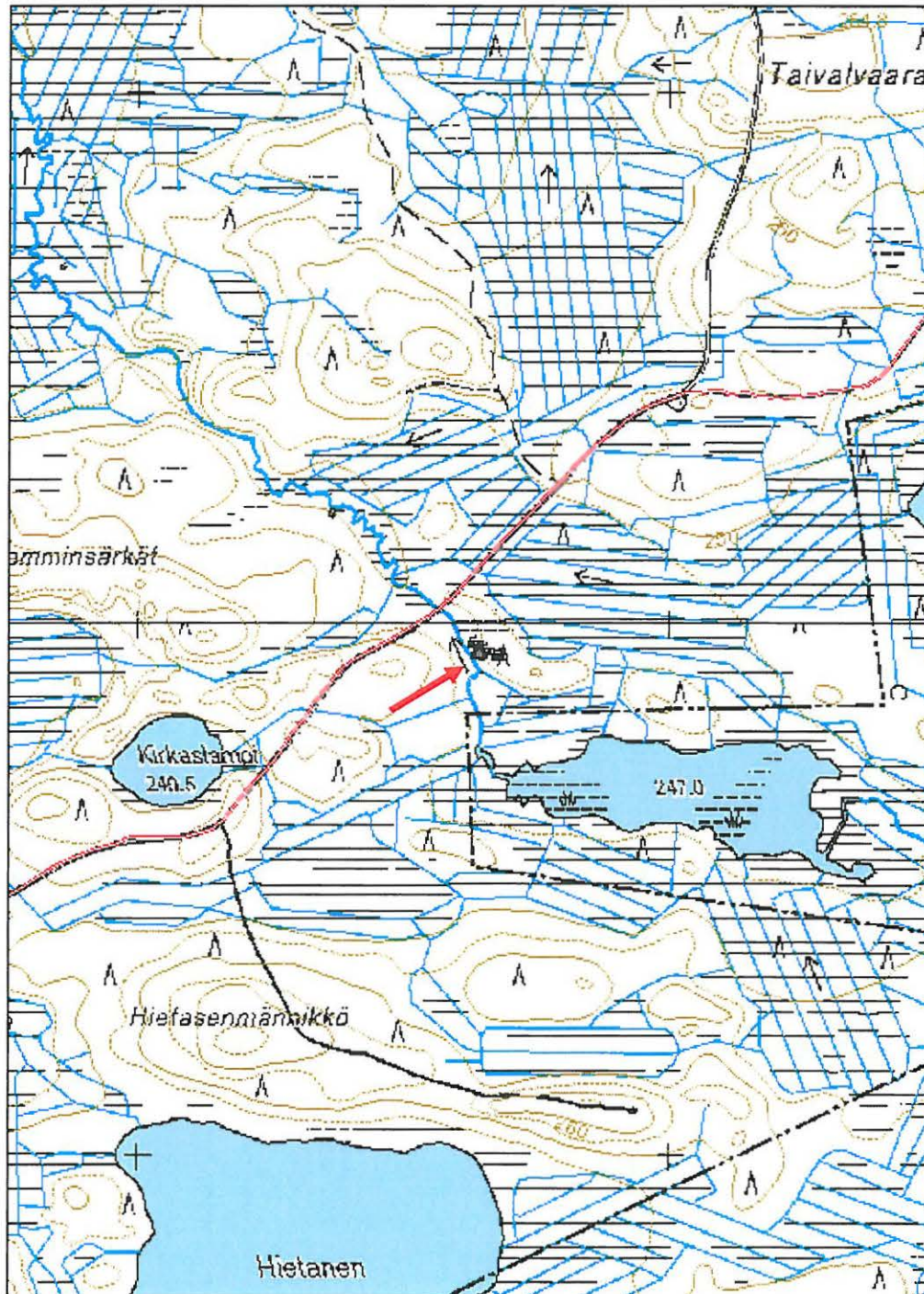
80448	Hyväoja	kämpä	80448- 52633	Hyväojan kämppä rakennus 1 etelään kuvattuna.
80448			80448- 52635	Hyväojan kämppä rakennus 1 pohjoiseen kuvattuna.
80448			80448- 52636	Hyväojan kämppä rakennus 1 länteen kuvattuna.
80448			80448- 52637	Hyväojan kämppä rakennus 2 itään kuvattuna.
80448			80448- 52638	Hyväojan kämpän rakennuksen 3 ovipielen kara.

Kohdetyyppi: 1 Asuinpaikat

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3582642, Y 7259943,
Z 248

Mittakaava: 1:10000

Kiekkiperä verkkomaja	MH-tunnus: 80450
------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3589917, Y 7266215, Z 224	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan itäosassa, Koviojärven Kiekkiperän itäpäässä. Alueen maasto on heinää kasvavaa soista pohjaa, jossa kasvaa koivua. Kohteen pohjoispuolelle järven lahteen laskee idästä Kiekkipuro. Järven lahti on alueella matala ja hiekkapohjainen.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on lautamökki, jonka etuosa on pahvia. Katolla on ollut huopakate. Mökin koko on 1,25 x 2,40 m. Mökistä on järven rantaan 4 m. Koppi on rakennettu kalastajien verkkomajaksi ja sen pohjalla on edelleen havaittavissa lahonneita köysiä ja verkon kohoja. Rakenteista päätellen vaja on 1950 luvulla rakennettu.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti rakennuksen etuoven kohdalta otettuun gps mittauspisteeseen.

Tulkinta

Verkkomaja

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 10.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais-

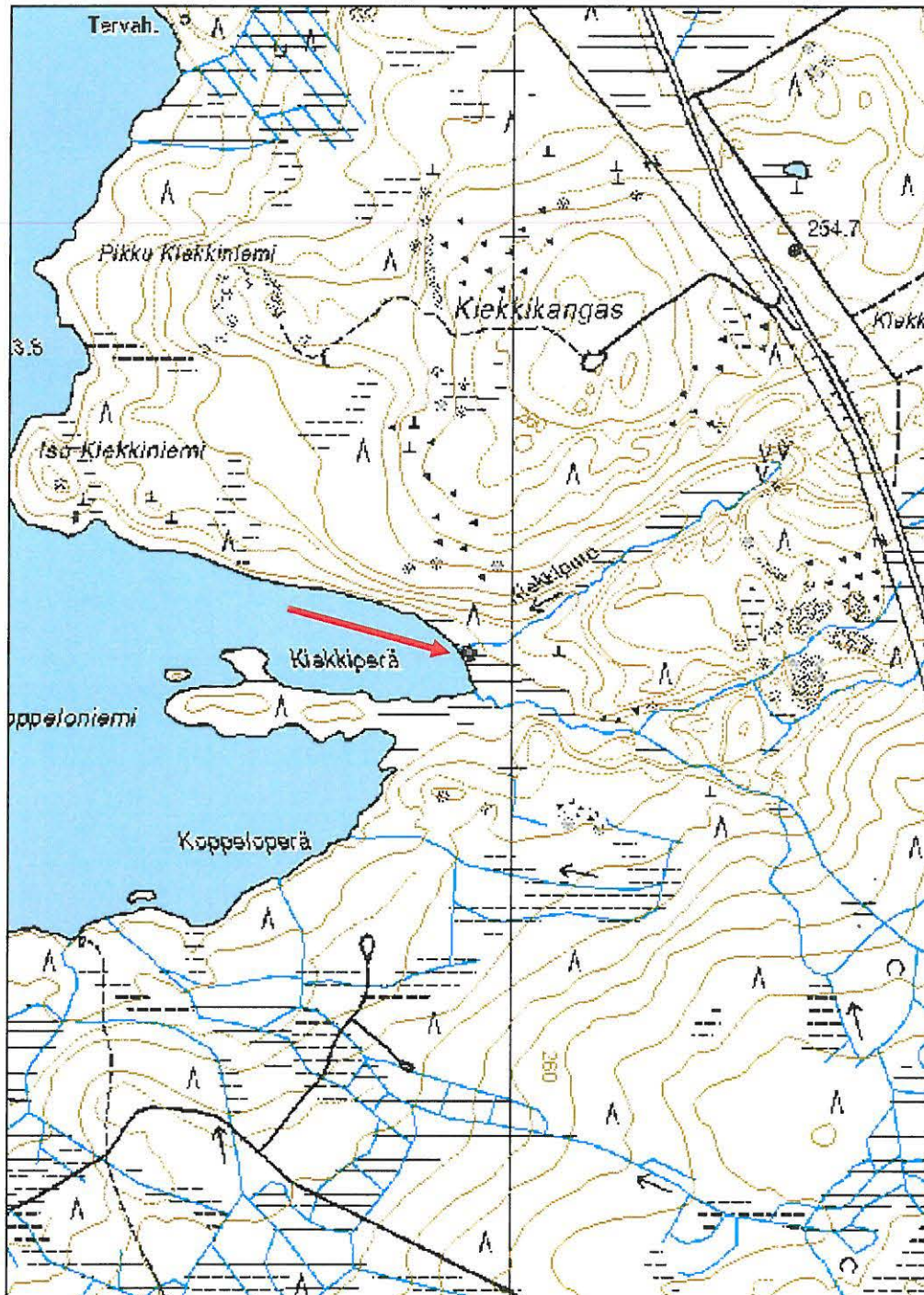
Kunto: 3 Huono

rekisterinro:**Arvotus:** 8 Muu suojeuarvo**Olotila:** 2 Ei käytössä**Kohteen suojeu:** 99 Ei suojeuarvoa**Selitys:** Kalastushistoria**Selitys:****Ympäristön suojeu:** 0 Ei määritelty**Selitys:****Valokuvat**

80450	Kiekkiperä	verkkomaja	80450-52639	Koviojärven Kiekkiperän lautarakenteinen verkkojen säilytysmaja.
-------	------------	------------	-------------	--

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3589917, Y 7266215,
Z 224   **Mittakaava:** 1:10000

Pitämävaara kämppä jäännös	MH-tunnus: 80453
-----------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	2		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3572774, Y 7256292, Z 260	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Varisjärven eteläpuolella Pitämävaaran länsirinteellä. Kohteen maasto on nuorta sekametsää kasvavaa hiekkakangasta, joka laskee kämpän edustalla etelässä sijaitsevaan suohon. Kämpän pihaan menee caterpillarilla puskettu tieura.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 6 x 7 m kokoinen rakennuksen pohja, josta näkyy -nurkkakiviä ja joitakin jäänteitä hirsistä. Pienemmässä 5 x 3 m kokoisessa rakennuksen sijassa on hiiltyneitä hirren pätkiä ja perustuskiviä. Rakennus on palanut. Pihapiirin vieressä on läjä hirsiiä ja lautoja, jotka on otettu kämpästä. Kasa on lahonnut paikalleen. Hirret on veistetty sivuiltaan ja päätysalvoksessa on naulaus. Päätysalvos on lovettu myös hirren sivuilta. Alueella on harmaata kattohuopaa. Kämpän pieni pihapiiri on vielä puustosta avoin.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti suuremman rakennuksen pohjan keskeltä otettuun gps mittauspisteeseen. Kämpä piha rakennuksen jäännöksineen on noin puolen hehtaarin alueella gps mittauspisteen ympärillä.

Tulkinta

Kämpä ja sen piharakennus. Rakennusten funktiosta on vaikea sano mitään, koska päärakennus on purettu ja sivurakennus ilmeisesti palanut.

Lisätietoja

Kämpä ja sen sivurakennus on ollut pienempi kuin alueella tavatut Kälkäjän, Taivalvaaran ja Hyväoijan kämpät ja on mahdollista, että kämpä on muuhun tarkoitukseen kuin metsätyökämpäksi pystytetty. Purettu kämpän hirsiläjässä oli näkyvillä yhden hirren salvos, joka oli monimutkainen, neljään suuntaan kolottu ja nauloilla kiinnitetty rakenne. Hirsi oli veistetty huolella neliön muotoiseksi.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
 Tarkastuspvm: 11.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
 Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	0 Ei määritelty
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:	Metsätalouden historia	Selitys:	Metsätalouden historia
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Valokuvat

80453	Pitämävaara	kämpä	80453- 52641	Puretun kämpän hirret, joista yhdessä erottuu salvettu pää.
80453			80453- 52642	Pitämävaaran kämpän sija, taustalla pienemmän rakennuksen sija.

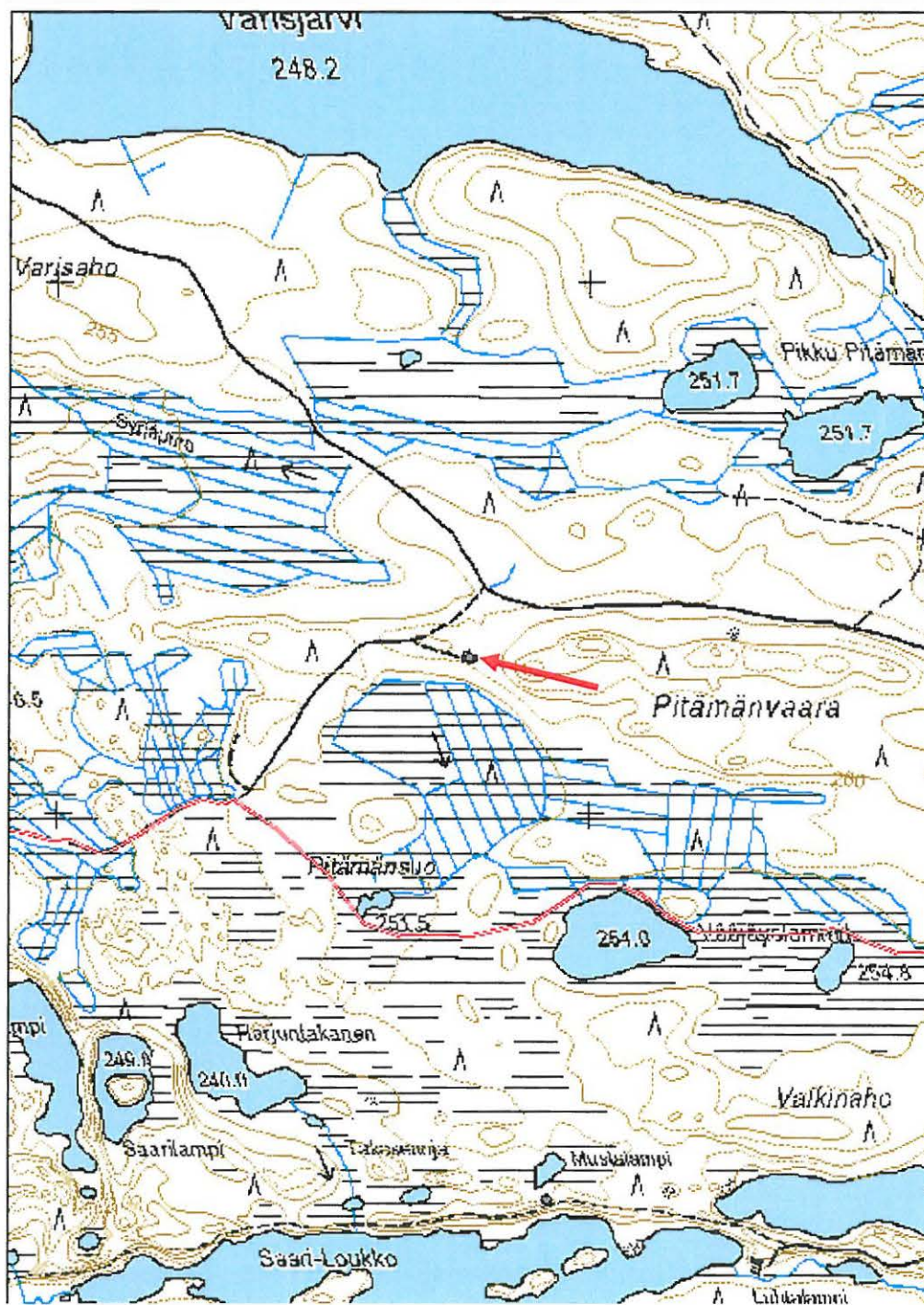

Kohdetyyppi: 1 Asuinpaikat

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3572774, Y 7256292,
Z 260

Mittakaava: 1:10000

Paskalampi niittylato	MH-tunnus: 80460
------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3571119, Y 7254577, Z 253	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa, Metsäkylän koillispuolella sijaitsevan Isojärven koillispuolella sijaitsevan Paskalammen lounaisrannalla. Alueen maasto on avosuo, jolla kasvaa saraheinää. Alueen maasto on upottavaa jänkkää ja ladon pohjakin on veden vallassa.

Kohteen kuvaus

Kohde on niittylato, jonka katto on tehty ranteen vahvaisista riu'uksista, joiden päällä on tuohikate. Seinät on kirveellä katkotuista hirsistä salvettu. Lattia on tehty ranteen vahvaisista riu'uksista ja ovenpielissä on kahden kepin väliin tehty vitsapunus. Lato on 2,40 m leveä ja 3,50 m pitkä. Korkeus on kurkikirteen 1,90 metriä. Oviaukko on lyhyellä sivulla, joka avautuu lounaaseen ja oviaukon hirret on sidottu toisiinsa kiinni ranteenvahvuisten riukujen ja vitsapunoksen rakenteella. Riu'ut sijaitsevat hirsien molemmin puolin ja vitsapunus mutkittaa hirsien välistä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti ladon ovelta otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Niittylato

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu

Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus

Tarkastusvuosi: 2009

Tarkastuspvm: 11.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

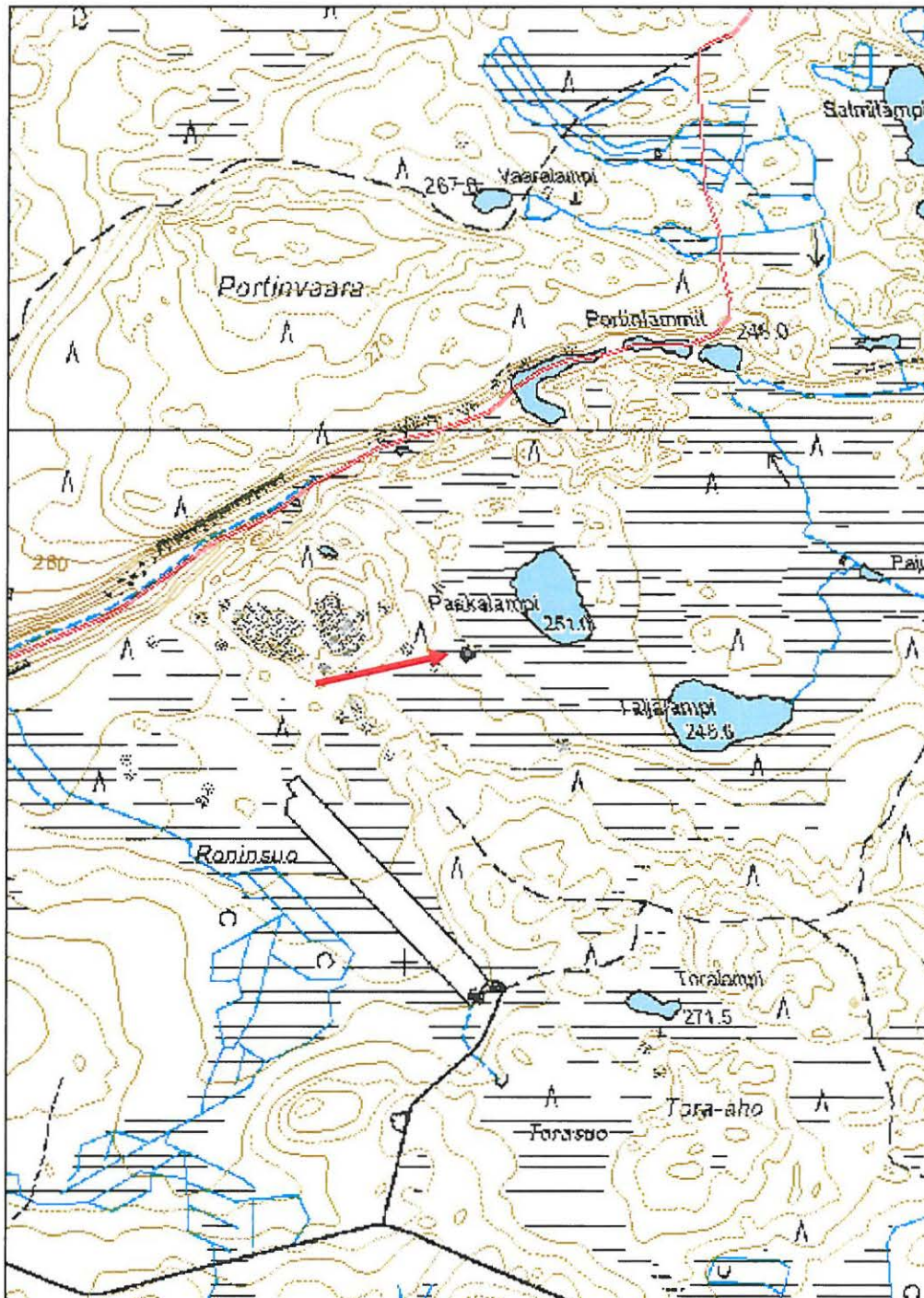
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	0 Ei määritelty
Arvotus:	8 Muu suojeuarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Maatalouden historia	Kohteen suojaus:	9 Muu suojeuarvo
Selitys:	Maatalouden historia	Selitys:	Maatalouden historia
Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Valokuvat

80460	Paskalampi	niittylato	80460- 52644	Niittylato kuvattuna kaakosta.
80460			80460- 52645	Niittylato kuvattuna lounaasta.
80460			80460- 52646	Niittyladon oven pielen vitsapunosta.
80460			80460- 52647	Niittyladon oven pielen vitsapunosta.
80460			80460- 52648	Niittyladon tuohikattoa.
80460			80460- 52650	Niittyladon nurkkasalvos.
80460			80460- 52651	Niittyladon takaseinä.
80460			80460- 52654	Niittyladon tuohikatetta.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3571119, Y 7254577,   Mittakaava: 1:10000
Z 253

Torasuo heinälato jäännös	MH-tunnus: 80480
----------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3571176, Y 7253947, Z 266	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa, Lohilahden kylän Loukonvaaralla. Alueella on moreenikangas, jolla kasvaa mäntymetsä. Kohde on jäänyt osittain myöhemmin rakennetun hiekkatien alle. Kohteen länsipuolisella Roninsuolla viljellään edelleen pitkää heinäseivästä.

Kohteen kuvaus

Heinälato, joka on täysin tuhoutunut. Kohteessa on kattohuopaa, salvettuja hirsiiä, jotka on katkaistu sahaamalla ja heinäseiväs. Ladon hirret ovat suurimmaksi osaksi lahonneet.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti ladon jäännösten keskeltä otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Heinäladon jäännökset

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 12.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 3 Huono

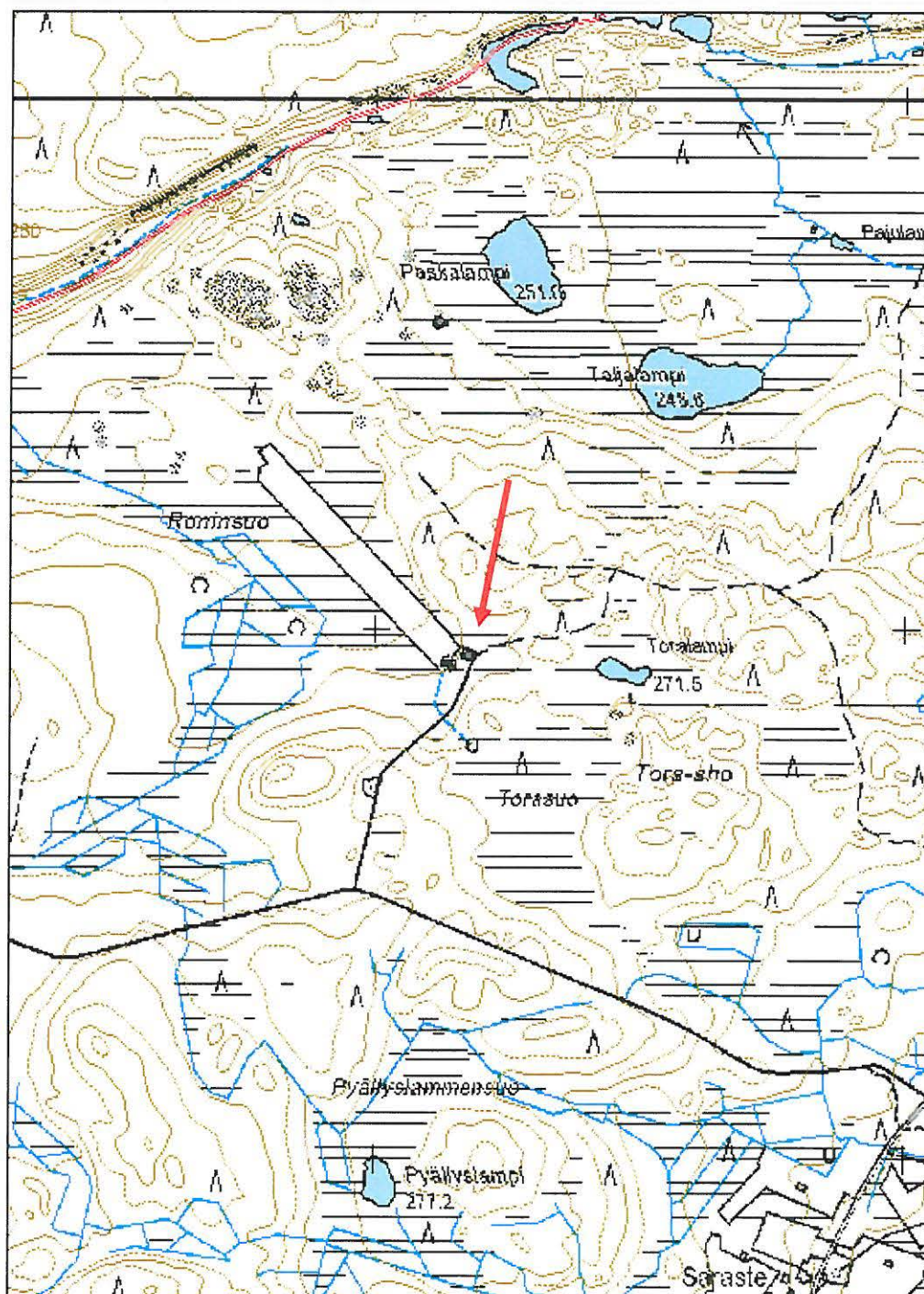
Arvotus:	99 Ei suojeluarvoa	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojaus:	99 Ei suojeluarvoa
Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty	Selitys:	
Selitys:			

Valokuvat

80480	Torasuo	heinälato	80480- 52690	Niittyladon salvettu hirsi ja heinäseiväs.
80480			80480- 52691	Niittyladon lahonneita hirsiiä.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3571176, Y 7253947,   Mittakaava: 1:10000
Z 266

Tora-aho heinälato jäännös	MH-tunnus: 80648
-----------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3571137, Y 7253935, Z 263	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Lohilahden kylän Loukunvaaralla. Kohde on puoliksi Roninsuon viljellyn peltoaukean itäpäässä ja puoliksi pellostä itään kohoavalla moreeniharjulla. Pellon ja metsän rajalla on rautalankaverkkoaita, joka kulkee kohteen ylitse.

Kohteen kuvaus

Lato on puoliksi yksityisen maalla ja on tuhoutunut pellon sarkaojan teon yhteydessä. Suon pohjalla näkyy hirret, joista mitattuna lato on ollut 4,5 x 5 m. Hirret on sahattuja ja niiden päissä näkyy koirankaulasalvoksia. Hirsien seassa on myös rautanauloja ja päreitä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti ladon jäänteiden keskeltä otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Tuhoutunut heinälato.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

rekisterinro:

Arvotus: 99 Ei suojeluarvoa

Selitys:

**Ympäristön
suojaus:** 0 Ei määritelty

Selitys:

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojaus:** 99 Ei suojeluarvoa

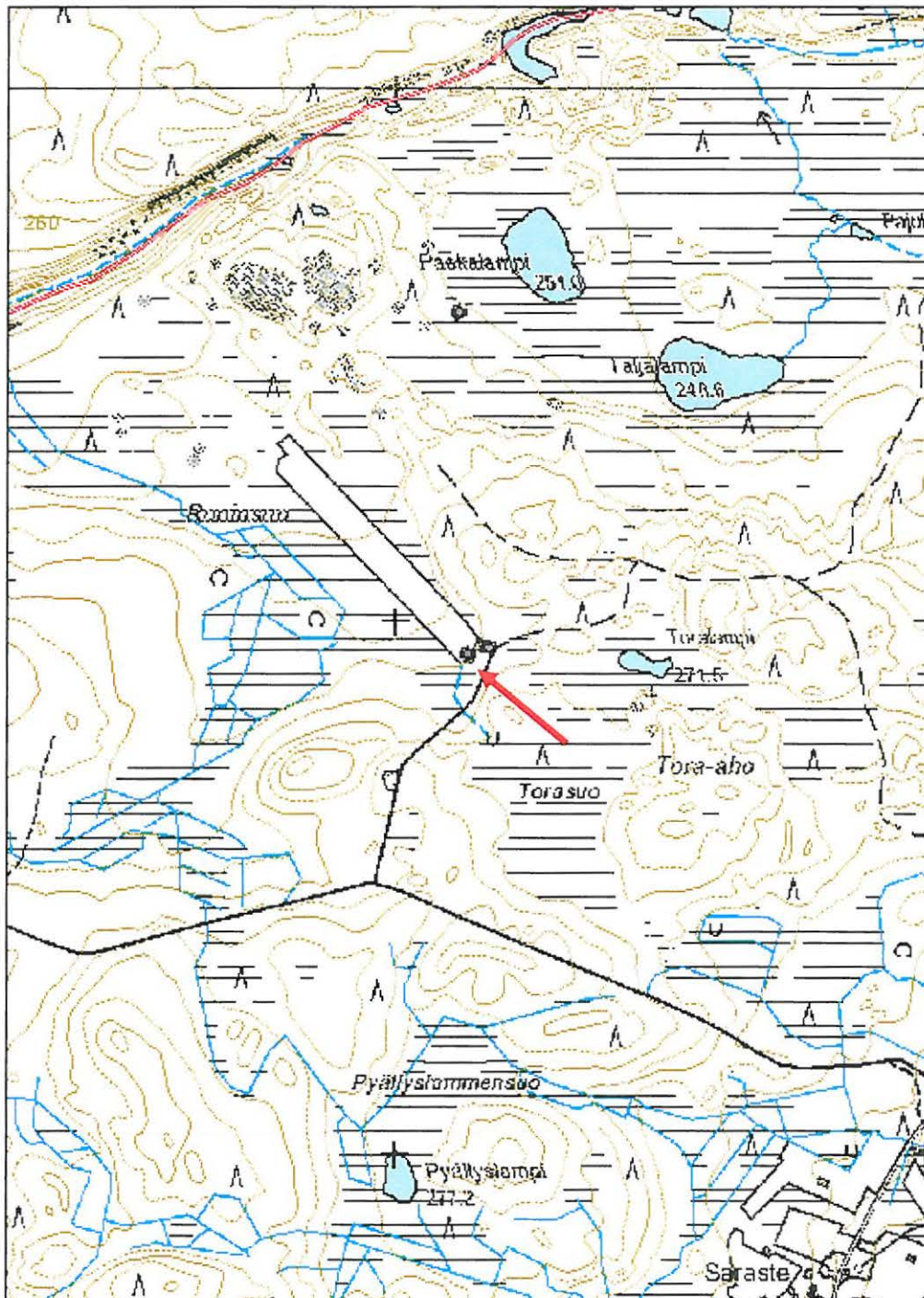
Selitys:

Valokuvat

80648	Tora-aho	heinälato	80648- 52997	Tuhoutuneen heinäladon pohja, jossa näkyy joitakin hirssiä.
80648			80648- 52998	Heinälato on tuhoutunut sarkaojan teon yhteydessä.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3571137, Y 7253935,   Mittakaava: 1:10000
Z 263

Lehtolampi tammi jäännös	MH-tunnus: 80482
---------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3573735, Y 7257879, Z 256	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Lehtolammesta Varisjärveen laskevan ojan suulla, jonka ympäristö on suota. Ojan reunoilla kasvaa pieniä koivuja.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on noin 2 x 3 m kokoinen kivi ja maavalli ja sahaamalla katkottuja lahonneita hirsii, jotka ovat noin 2 metriä pitkiä. Hirsii on ojan reunalla ja pohjassa. Tammi on ilmeisesti myöhemmin purettu alueen ojituksen yhteydessä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti tammen keskikohdasta otettuun gps pisteeseen.

Tulkinta Tuhoutunut tammi, jolla on säännöstelty Lehtolammin pintaa.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 15.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro:

Kunto: 0 Ei määritelty

Olotila: 2 Ei käytössä

Arvotus: 99 Ei suojeluarvoa

Kohteen suojelu: 99 Ei suojeluarvoa

Selitys:

Selitys:

Ympäristön suojelu: 0 Ei määritelty

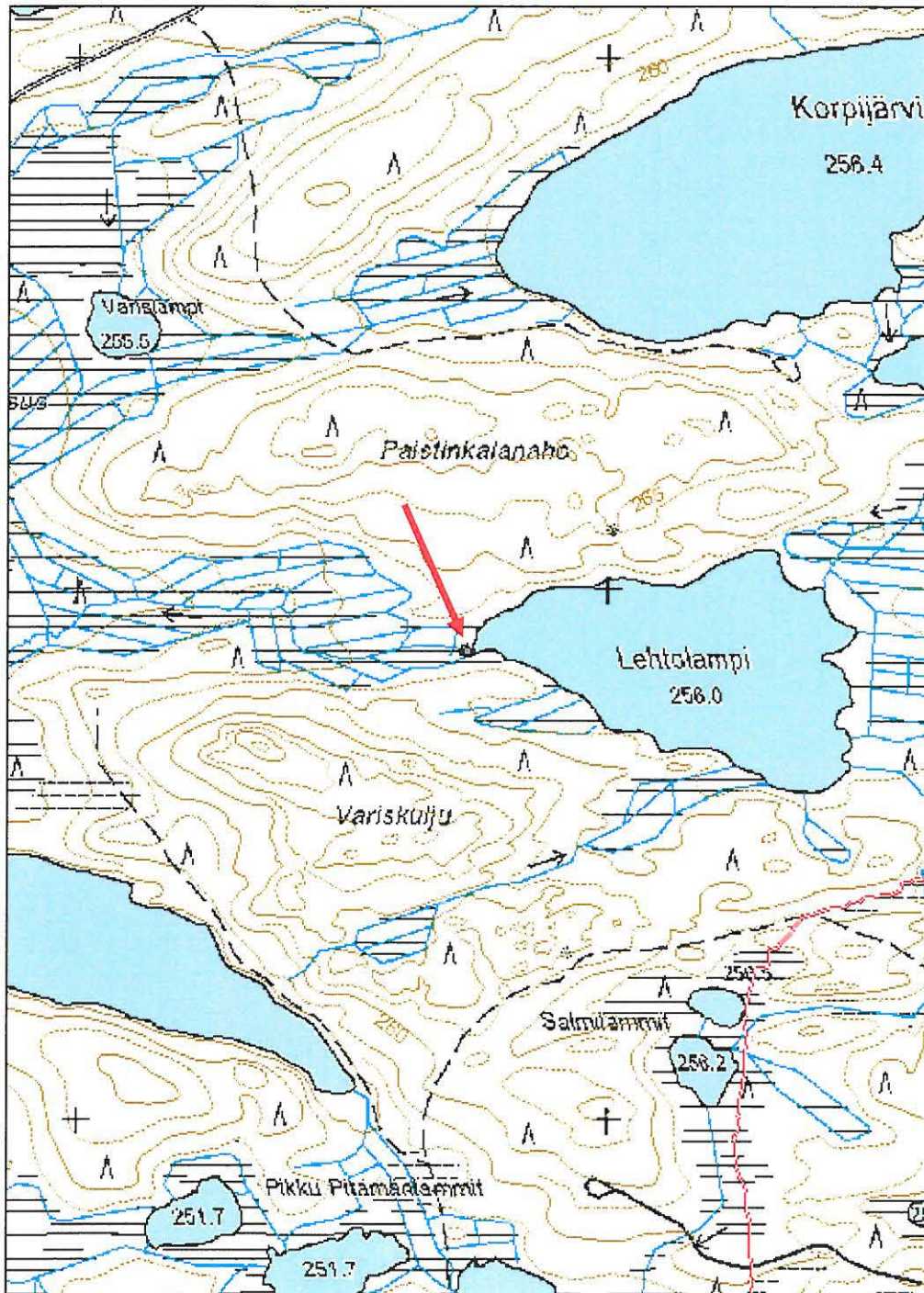
Selitys:

Valokuvat

80482	Lehtolampi	tammi	80482-52696	Ojan suulla on jäännöksiä tammesta.
80482			80482-52697	Tammi on sijainnut Lehtolammesta laskevan ojan suulla.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3573735, Y 7257879,
Z 256   **Mittakaava:** 1:10000

Vaaralampi niittylato	MH-tunnus: 80483
------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3571465, Y 7255520, Z 261	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Saari-Loukuon ja Ison järven välisen kanjonin pohjoispuolella. Maasto on ojitettua korpea, jossa kasvaa tiheä, nuori sekametsä. Aluskasvillisuutena on suopursu ja heinäsaraa.

Kohteen kuvaus

Niittyladon koko on 4 x 3 m ja pitkä sivu on pohjois-etelä -suuntainen. Ladosta on viimeinen hirsikerta jäljellä. Hirret on kirveellä veistetty ja tuohenpalasia oli jäänteinä kattorakenteen katteesta. Ladon jäänteet ovat siinä määrin maatuneet, että rakennetta on vaikea enää hahmottaa.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti ladon keskeltä otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Purettu niittylato.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 16.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais-

Kunto: 3 Huono

rekisterinro:

Arvotus: 99 Ei suojeluarvoa

Selitys:

**Ympäristön
suojaus:** 0 Ei määritelty

Selitys:

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojaus:** 99 Ei suojeluarvoa

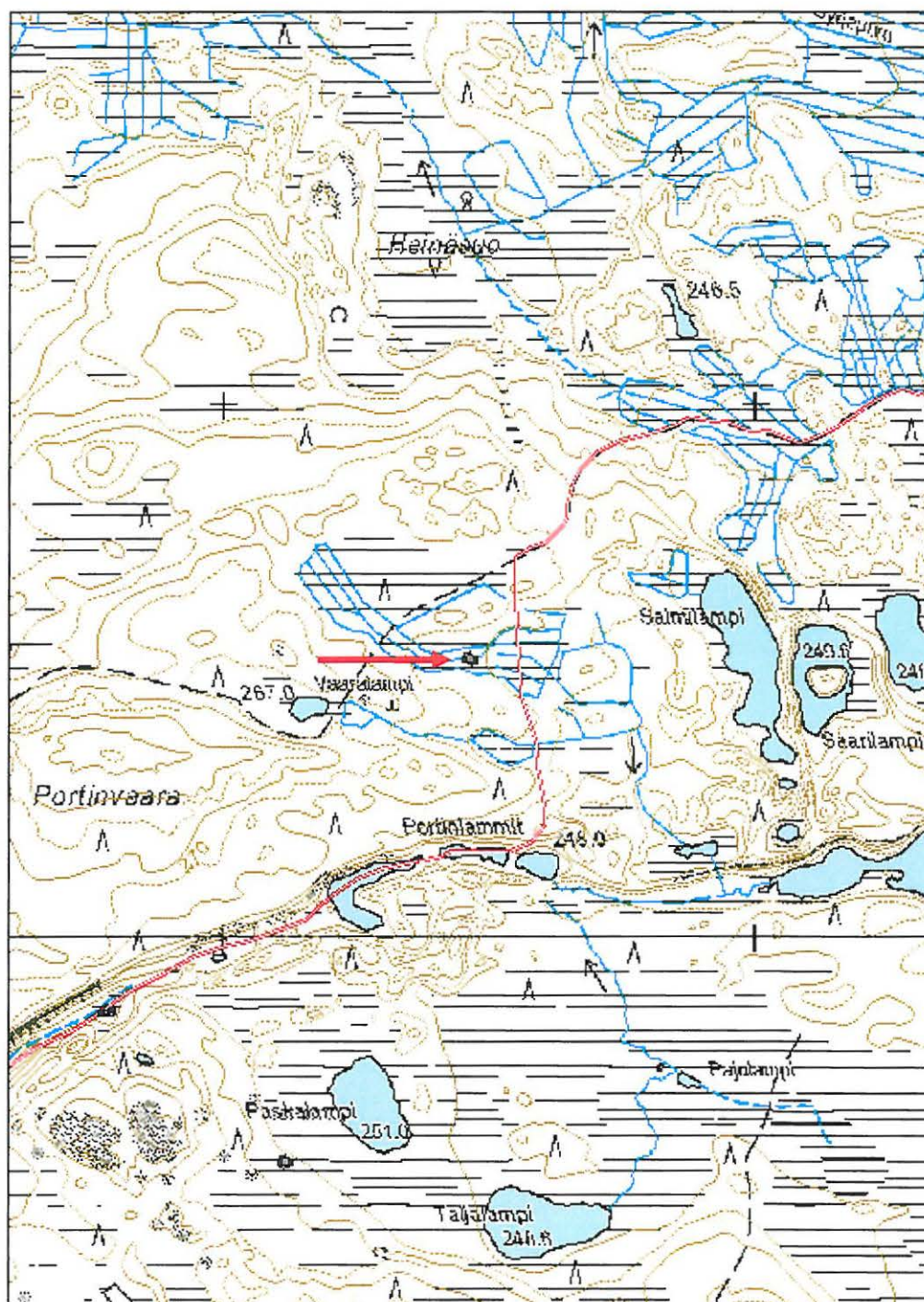
Selitys:

Valokuvat

80483	Vaaranlampi	niittylato	80483- 52699	Niittyladon pohjalla on yksi hirsikerta ja joitakin tuohia katosta.
80483			80483- 52700	Niittyladon lahonnut hirsikerta.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3571465, Y 7255520,   Mittakaava: 1:10000
Z 261

Portinvaara niittylato jäännös	MH-tunnus: 80485
---------------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3570784, Y 7254858, Z 239	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki kartalla

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Isojärven ja Saari-Loukon välisessä kanjonissa Portinvaaran eteläpuolella. Kohteen pohjoispuolitse kanjonin pohjalla virtaa Portinoja. Kohteen maasto on Portinloma nimisen kanjonin jyrkkää eteläseinämää, jossa kasvaa kynttiläkuusia ja pohjalla on suo ja hetteitä.

Kohteen kuvaus

Kohde on niittylato, jonka katto on pudonnut lattian päälle. Seinät on kirveellä hakatuista hirsistä salvettu. Oven päällisen otsahirren päällä on vuosiluku 1917 ja nimikirjaimet M. K. Puussa on myös muita tekstejä, mutta niistä ei enää saa selvää. Ladon lyhyt sivu, jonka keskellä on oviaukko, suuntautuu länteen ja sen pituus on 2,80 m. Pitkät sivut ovat 3,20 m pituiset. Katossa on ollut tuohikate ja rakennusmateriaalina on käytetty koivua ja kuusta. Oven pielet on tehty sitomalla kaksi ranteen vahvuista puuta pielihirsiin vitsapunoksella.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti ladon keskeltä otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Niittylato

Lisätietoja

Taivalkosken keskustassa asuvan Lauri Lassilan mukaan niittyladon on tehnyt Antti Lohilahti, joka on syntynyt 1860 ja kuollut 1952 ja on haudattuna Taivalkosken hautausmaalle. Lassilan mukaan Lohilahti oli tunnettu satusetä, joka on tehnyt myös Kalle Päätalon kirjassaan kuvaileman Päätalon uunin, joka oli hirsiperustukselle muurattu ja liikkui sen vuoksi vuodenaikojen ja säiden mukaan.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
 Tarkastuspvm: 16.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
 Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

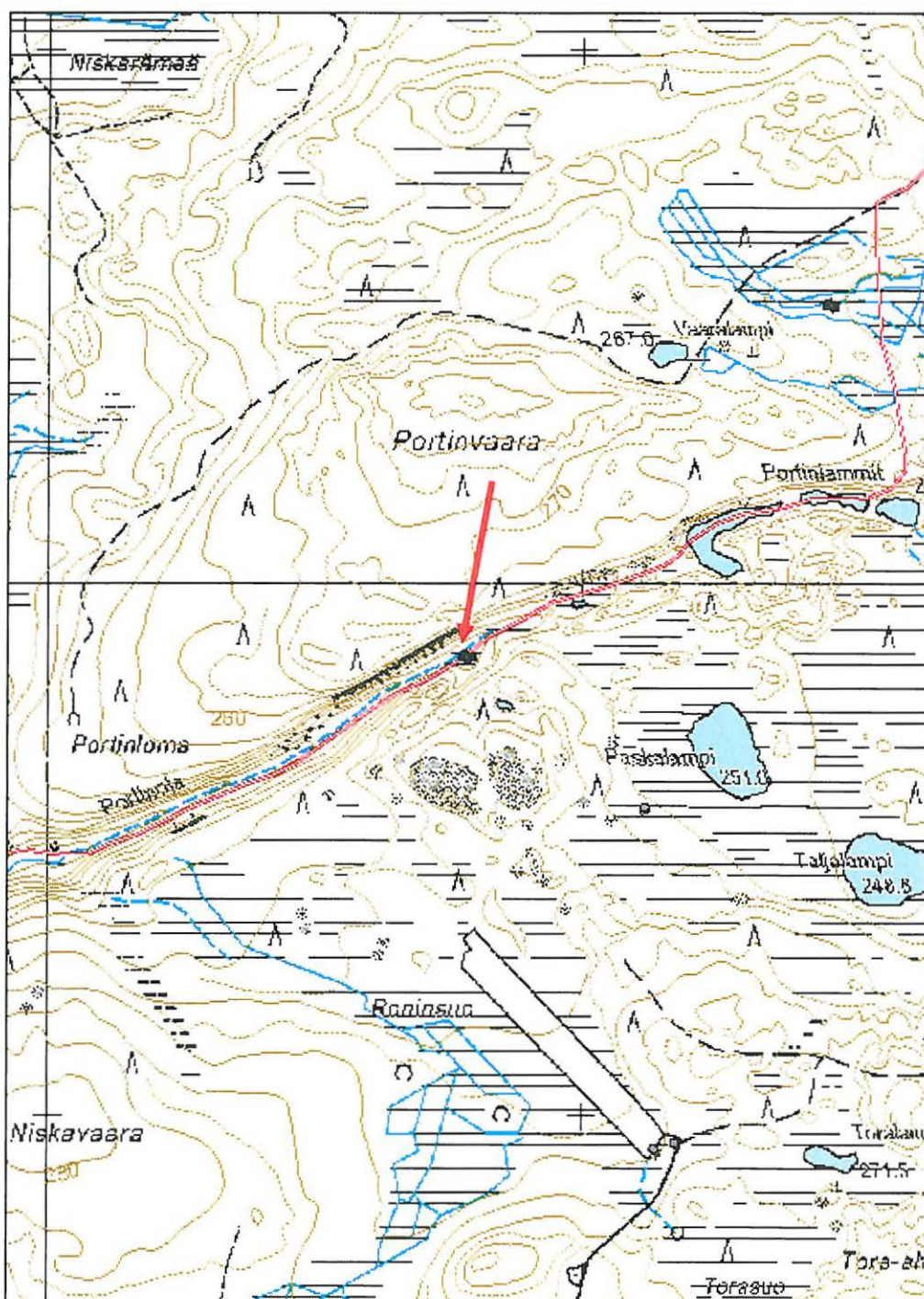
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Kohteen suojaus:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:	Maatalouden historia	Selitys:	Maatalouden historia
Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Valokuvat

80485	Portinvaara	niittylato	80485- 52710	Niittyladon oven päällä olleen otsapuun vuosiluku 1917.
80485			80485- 52711	Turpeeseen vajonnut niittyladon oven päällä ollut otsalauta.
80485			80485- 52712	Niittylato lännestä. Ladon katto on sortunut ladon sisään.
80485			80485- 52713	Ovenpieli on tehty vitsapunoksesta, joka sitoo hirret yhteen.
80485			80485- 52714	Lato kuvattuna lännestä, taustalla Portinloman kanjoni.
80485			80485- 52715	Niittyladon takaseinä ja ovensuun vitsapunorakenne.
80485			80485- 52716	Ladon katto on romahtanut, mutta osa seinistä on vielä pystyssä.
80485			80485- 52717	Hirressä on vuosiluku 1917 ja nimikirjaimet HK.
80485			80485- 52719	Niittyladon otsahirsi suossa. Hirren päädyt on veistetty viistoksi.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3570784, Y 7254858,   Mittakaava: 1:10000
Z 239

Varissuo 1 talvitie	MH-tunnus: 80501
----------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	13 Liikennekohteet	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7118 Historiallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3575544, Y 7257213, Z 247	Löydöt:	

Taustatiedot

Merkki peruskartalla.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Korvuanjärven luoteisosassa olevan Varisperänlahden itäpuolella sijaitsevassa Varissuossa. Kohteen maasto on avointa jänkää, joka on keskikohdaltaan vetisen upottavaa. Alueella kasvaa rahkasammal ja saraheinää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on idästä länteen, suon halki kulkeva talvitieura, joka näkyy suon pohjassa kahtena urapainautumana. Kohteen eteläpuolella on talvitien viitta (x:3575557, y: 7257196). Viitta on suohon pistetty puupaalu, jossa on yksi vino poikkipuu. (Viitan rakenteesta kertoi Lauri Lassila). Talvitiessä on puusta tehty rumpu, kohdassa (x: 3575568, y: 7257219).

Kohteen rajaus

Kohteen piste on otettu talvitien keskikohdasta. Todellisuudessa talvitie kulkee suon halki.

Tulkinta

Talvitie, jota on käytetty tukkien ajoon Korvuanjärven Varisperään.

Lisätietoja

Kohteesta antoi lisätietoja Lauri Lassila, joka kertoi talvitien vieressä olevien pitkospuiden rakennetun työllisyystöinä, vuosina 1928 - 1932. Talvitie voi olla peräisin samalta ajalta.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 16.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	0 Ei määritelty
Arvotus:	8 Muu suojeuarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Paikallishistoria	Kohteen suoja:	9 Muu suojeuarvo
Ympäristön suoja:	0 Ei määritelty	Selitys:	Paikallishistoria
Selitys:			

Valokuvat

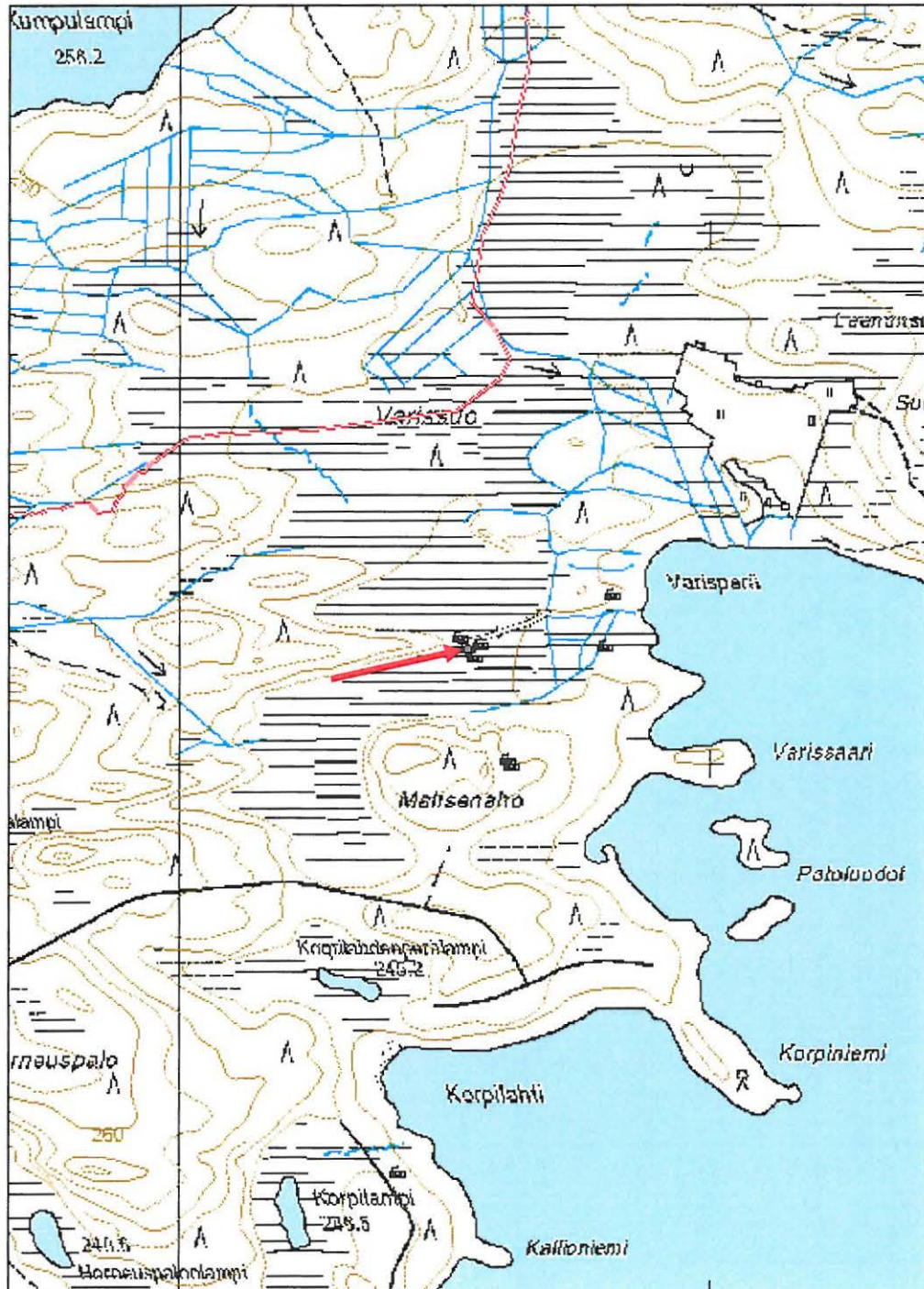
80501	Varissuo 1	talvitie	80501- 52734	Talvitien viitassa on suohon lyöty paalu ja yksi poikki puu.
80501			80501- 52735	Talvitien ura näkyy suon pohjassa kahtena painanneurana.
80501			80501- 52736	Talvitien ura suossa.
80501			80501- 52737	Talvitie kulkee suon yli taustalla näkyvälle kummulle.

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet

Copyright: © *Metsähallitus* 2008
© *Maanmittauslaitos*
1/MML/08

Koordinaatit: X 3575544, Y 7257213,
Z 247

Mittakaava: 1:10000

Varissuo 2 pitkospuut	MH-tunnus: 80520
------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet   **Haltija:** 151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus: 7116 Uusi aika   **Ylläpitäjä:** 151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi: **Kunta:** 832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä: 1

Koordinaattiselitys: **Geometria** 4 Gps-mittaus, korjaamaton tuotettu:
Koordinaatit: X 3575620, Y 7257252,   **Löydöt:**
Z 245

Taustatiedot

Merkki kartalla. Lauri Lassilan kertomat lisätiedot.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Korvuanjärven luoteispäässä sijaitsevan Varisperän länsipuolella sijaitsevassa Varissuossa. Suo on vetistä jänkkää, jossa kasvaa rahkasammal ja saraheinä.

Kohteen kuvaus

Pitkospuut kulkevat Varissuon yli lännestä itään. Suossa on nähtävissä päältä veistetyt puut, jotka on tuettu puiden päissä olevilla poikittaispuilla. Lauri Lassilan antaman tiedon mukaan puut on tehty työllisyystöinä 1928 - 1932. Puissa on vuosiluvut veistettyinä puiden alkupäähän ja puut on päältä veistettyjä ja alta pyöreitä. Puiden alla oli poikkitelaiset. Pitkospuiden yli johtaneen polun merkkipilkat on nähtävissä suon takaisella kankaalla kohdassa: x: 35758717, y: 7257314. Pilkat on veistetty polun molemmin puolin kuusen kylkiin, josta niiden olemassa olon on voinut kokeilla pimeässäkin kuljettaessa.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu viivamaisesti suon yli.

Tulkinta

Pitkospuut, jotka johtivat Kylmälään.

Lisätietoja

Lauri Lassila kertoi pitkospuita käytetyn mm. etelästä kouluun kuljettaessa Kylmälään. Pitkospuita ovat paljon rakentaneet Lohilahden Antin pojat Aukusti ja Matti.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 16.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 3 Huono

Arvotus: 8 Muu suojeuarvo

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojaelu:** 9 Muu suojeuarvo

Selitys: Paikallishistoria

Selitys: Paikallishistoria

**Ympäristön
suojaelu:** 0 Ei määritelty

Selitys:

Valokuvat

80520	Varissuo 2	pitkospuut	80520- 52738	Polun merkit suon takana kankaalla kuusien kyljissä.
80520			80520- 52739	Pitkospuiden yli kulkeneen polun merkki kuusen kyljessä.
80520			80520- 52740	Varissuon taustalla näkyvälle kummulle kulkevat pitkospuut.
80520			80520- 52741	Varissuon Kylmälään kulkevat pitkospuut.
80520			80520- 52742	Pitkospuut kuvattuna idästä länteen.

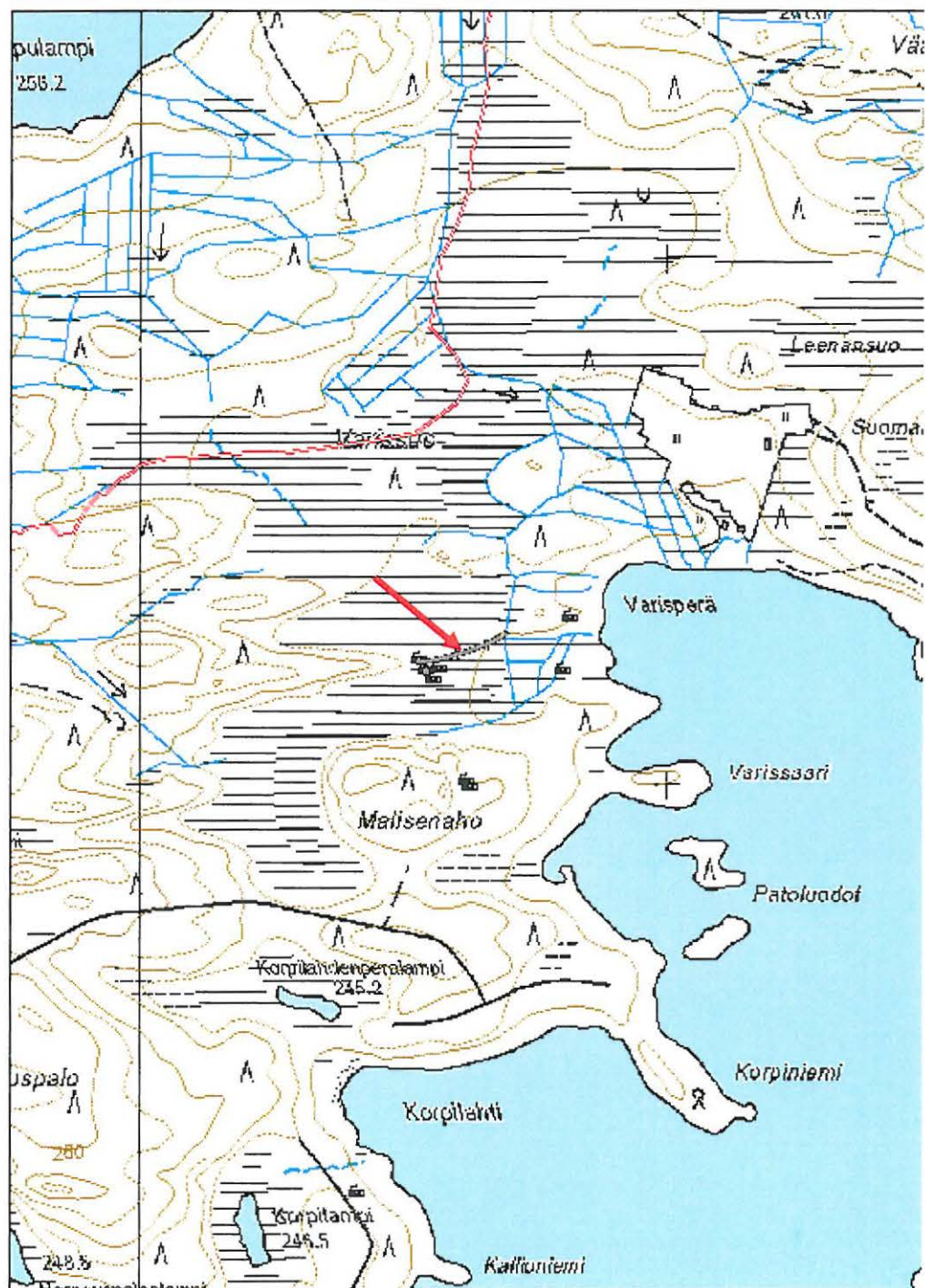

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3575620, Y 7257252,
Z 245

Mittakaava: 1:10000

Varissuo 3 aita	MH-tunnus: 80521
------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3575529, Y 7257235, Z 247	Löydöt:	

Taustatiedot

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Korvuanjärven luoteisosan, Varisperän länsipuolella sijaitsevassa Varissuossa. Kohteen maasto on vetistä jänkkää, jossa kasvaa rahkasammal ja saraheinä.

Kohteen kuvaus

Varissuon ympäri kulkeva karjan estoaita, jonka muutamia lahoja pystypuita on nähtävissä suossa. Estoaita kiertää suon reunassa ensimmäisten reunan turvemättäiden tuntumassa. Aidan tehtävänä oli suojata suosta korjattava saraheinä metsässä laiduntavalta karjalta.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti gps mittaukseen, joka on otettu yhdestä aidan seipästä.

Tulkinta

Niittyaita

Lisätietoja

Vastaava suon kiertävä karjan estoaita tavattiin inventoinnin yhteydessä kaivosojan kohteesta.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 16.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais-

Kunto: 3 Huono

rekisterinro:

Arvotus:	8 Muu suojeuarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Maatalouden historia	Kohteen suojeu:	9 Muu suojeuarvo
Ympäristön suojeu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Maatalouden historia
Selitys:			

Valokuvat

80521 Varissuo 3 aita   80521-52743 Varissuon ympäri kulkevan karjan estoaidan pystytolppia suossa.

Varisperä silta	MH-tunnus: 80522
------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet   **Haltija:** 151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus: 7116 Uusi aika   **Ylläpitäjä:** 151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi: **Kunta:** 832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä: 1

Koordinaattiselitys: **Geometria tuotettu:** 0 Ei tiedossa
Koordinaatit: X 3575802, Y 7257216, Z 244   **Löydöt:**

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kaakkoisosassa Korvuanjärven luoteisosassa sijaitsevan Varisperän länsipuolella Varissuossa. Alue on ojitettua rämettä, jossa kasvaa nuorta mäntymetsää.

Kohteen kuvaus

Kohde on Varissuolta Varisperään johtaneen talvitien silta, jota on käytetty ajettaessa tukkeja lanssiin Korvuanjärven jälle. Silta on tehty neljästä sahalla katkaistusta tukista, jotka ovat neljä metriä pitkiä. Silta kulkee suossa kulkevan pienen ojan ylitse.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti sillan keskivaiheilta otettuun gps mittauspisteeseen.

Tulkinta

Talvitien silta.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 16.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro: **Kunto:** 3 Huono
Olotila: 2 Ei käytössä

Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Kohteen suoja:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:	Metsätaloushistoria	Selitys:	Metsätaloushistoria
Ympäristön suoja:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Valokuvat

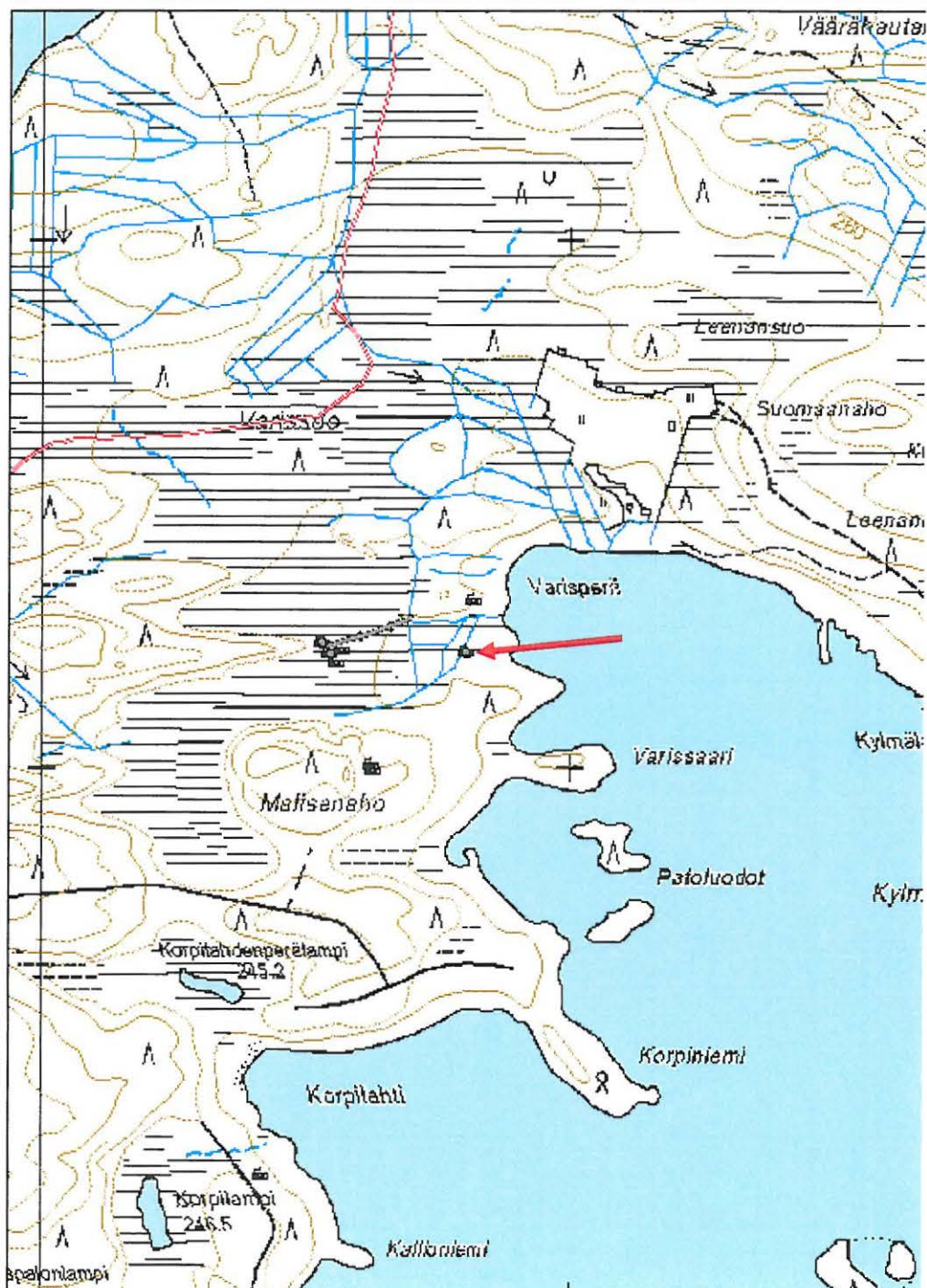
80522	Varisperä	silta	80522- 52744	Talvitien silta, joka on tehty neljästä hirrestä.
80522			80522- 52475	Talvitien silta, joka on tehty neljästä hirrestä.

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3575802, Y 7257216,
Z 244

Mittakaava: 1:10000

Malisenaho tervahauta	MH-tunnus: 80524
------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	2		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3575626, Y 7256992, Z 251	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Korvuanjärven länsipuolella sijaitsevan Malisenahon mäen itäreunalla.

Ympäristön kuvaus

Kohteen maasto on loiva, suosta kohoava moreenikumpu, joka on metsä-äestetty ja kylvetty. Alueelle jätetyt siemenpuut ovat kaatuneet myrskyssä. Tervahaudan sisällä kasvaa joitakin männyn taimia.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on tervahauta ja tervapirtti, jota on käytetty asumiseen tervan polton aikana. Tervahaudan halkaisija on vallin ulkoreunasta mitattuna 10 m. Vallit ovat 2 metrin levyiset ja keskuskuoppa on noin metrin syvyinen. Halssi eli tervanlaskuoja on 10 m pituinen ja sen suunta on 6 astetta. Tervahaudan vallin ulkoreunasta 5 m suuntaan 333 astetta sijaitsee tervapirtin hautaa lähinnä oleva nurkka. Pirtin koko on 2,60 m x 2,80 m ja pitkät sivut ovat suuntaan 100 astetta. Tervapirtistä on jäljellä lahonneet, sahaamalla katkaistut hirret sekä muutama pala katon tuohikatetta. Pirtin on suurimmaksi osaksi tuhonnut tuulenkaato, jonka mukana rakenteet ovat nousseet maasta.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti tervahaudan keskeltä otettuun gps mittaukseen. Tervapirtti sijaitsee kohdassa: x: 3575621, y: 7257003.

Tulkinta

Tervahauta ja tervapirtin jäännökset.

Lisätietoja

Toimenpiteet Puut voi poistaa haudan päältä.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
 Tarkastuspvm: 16.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
 Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Keskinertainen
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:	Metsätalouden historia	Selitys:	Metsätalouden historia
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Valokuvat

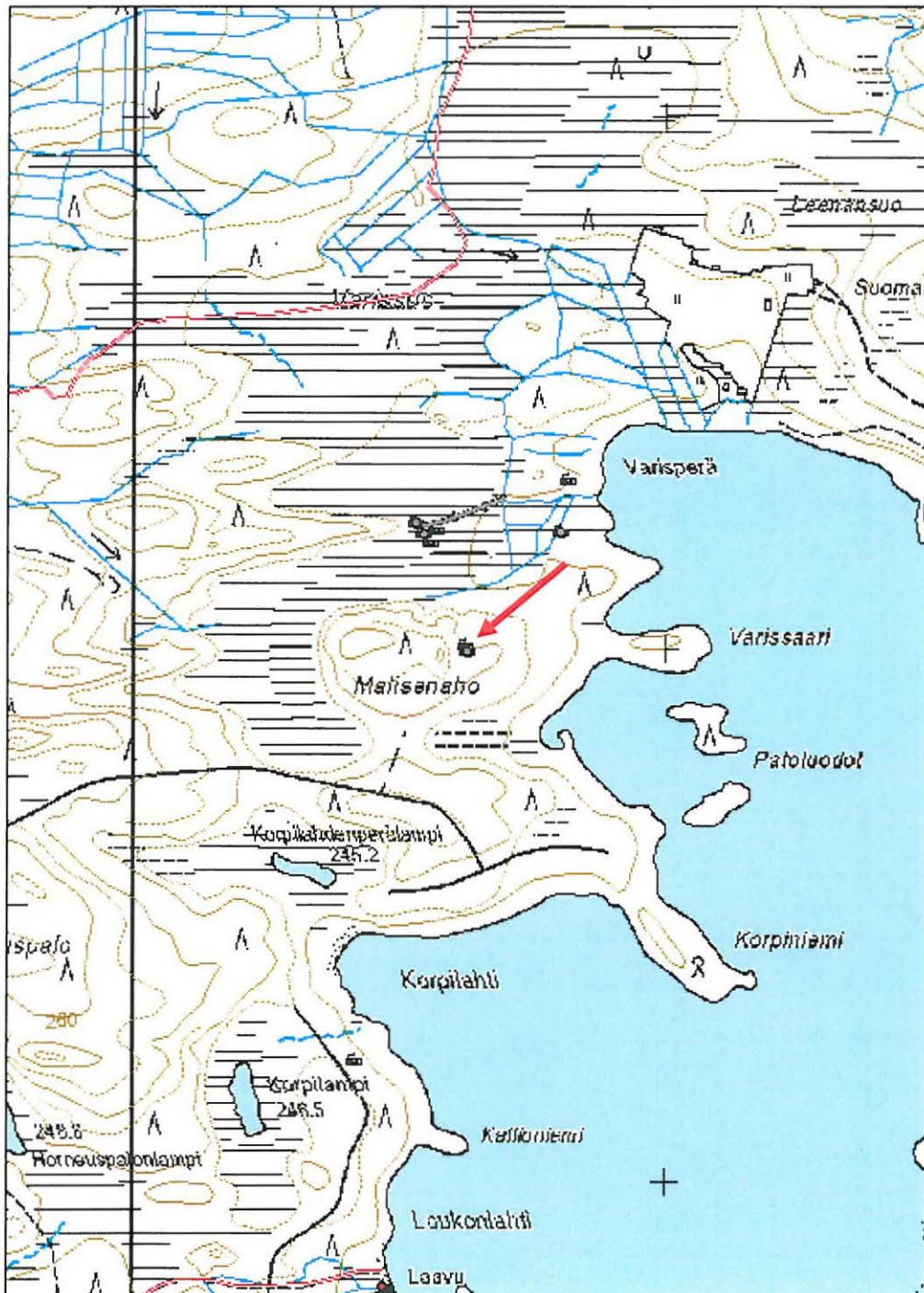
80524	Malisenaho	tervahauta	80524- 52751	Tervahaudassa kasvaa nuoria puita.
80524			80524- 52752	Tuulenkaadon tuhoama tervapirtti.
80524			80524- 52753	Tervapirtin lahonneet nurkkahirret.
80524			80524- 52755	Tervahauta siemenpuiden takana nuoressa metsikössä.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3575626, Y 7256992,
Z 251

Mittakaava: 1:10000

Valkinkangas tervahauta	MH-tunnus: 80526
--------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3574599, Y 7255378, Z 250	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa, Korvuanjärven ja Valkin järven välisellä Valkinkankaalla. Maasto on pienistä hiekka- ja moreenikummuista muodostuvaa harjua, jossa on runsaasti suppia. Alueella kasvaa nuoren sekametsän ja vanhan 170 vuotta vanhan metsän sekoitus. Haudan keskusta on avoin, reunalla kasvaa katajaa, pientä kuusta ja männyn taimia.

Kohteen kuvaus

Haudan halkaisija on 11 m, mitattuna vallien ulkoreunasta.. Vallin paksuus vaihtelee 2 - 3 m. Keskikuopan syvyys on 110 cm. Halssi eli tervanlaskuoja on 6 m pitkä ja se laskee suuntaan 130 astetta. Halssi laskee haudan vieressä sijaitsevaan pieneen lampeen.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti haudan keskeltä otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Tervahauta

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 17.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

**Viranomais-
rekisterinro:**

Arvotus: 3 Esitys mj-luokka II

Selitys: Metsätalouden historia

**Ympäristön
suojelu:** 0 Ei määritelty

Selitys:

Kunto: 1 Hyvä

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojelu:** 9 Muu suojeluarvo

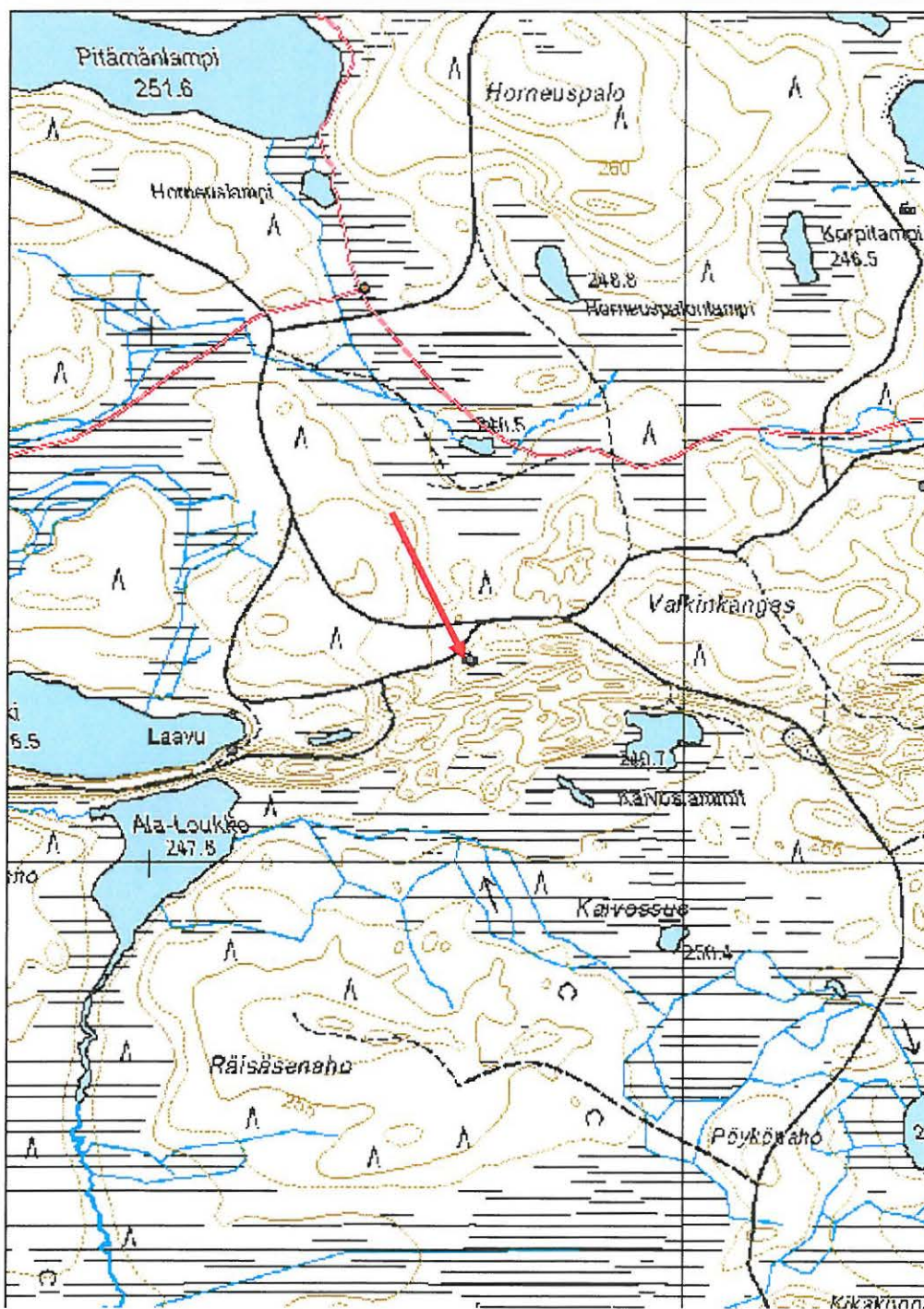
Selitys: Metsätalouden historia

Valokuvat

80526	Valkinkangas	tervahauta	80526- 52758	Hyvin säilynyt, lähes puuton tervahauta.
80526			80526- 52761	Tervahauta kuvattuna kaakosta.
80526			80526- 52764	Tervahaudan halssi laskee kuvassa oikealle.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3574599, Y 7255378,
Z 250   Mittakaava: 1:10000

Korpilampi tervahauta	MH-tunnus: 80527
------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamivuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3575414, Y 7256223, Z 246	Löydöt:	

Taustatiedot

Heimo Majavan ilmoitus

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Korvuanjärven luoteisosassa sijaitsevan Korpilahden ja Korpilammen välissä. Kohteen länsipuolelta kulkee hiekkatie kesämökeille. Kohteen maasto on suurta kuusta kasvava korpimetsä, jossa aluskasvillisuutena on mustikka ja rahkasammal.

Kohteen kuvaus

Kohde on tervahauta, jonka halkaisija vallin ulkoreunasta mitattuna on 12,5 m. Vallit ovat 2 metrin levyisiä. Halssi eli tervanlaskuoja laskee Korvuanjärvelle suuntaan 50 astetta. Haudan syvyys mitattuna keskikuopasta on 1,10 m.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti haudan keskeltä mitattuun gps pisteeseen.

Tulkinta

Tervahauta

Lisätietoja

Toimenpiteet Hakkuujätteet poistettava haudan päältä.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 17.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomais- **Kunto:** 1 Hyvä

rekisterinro:

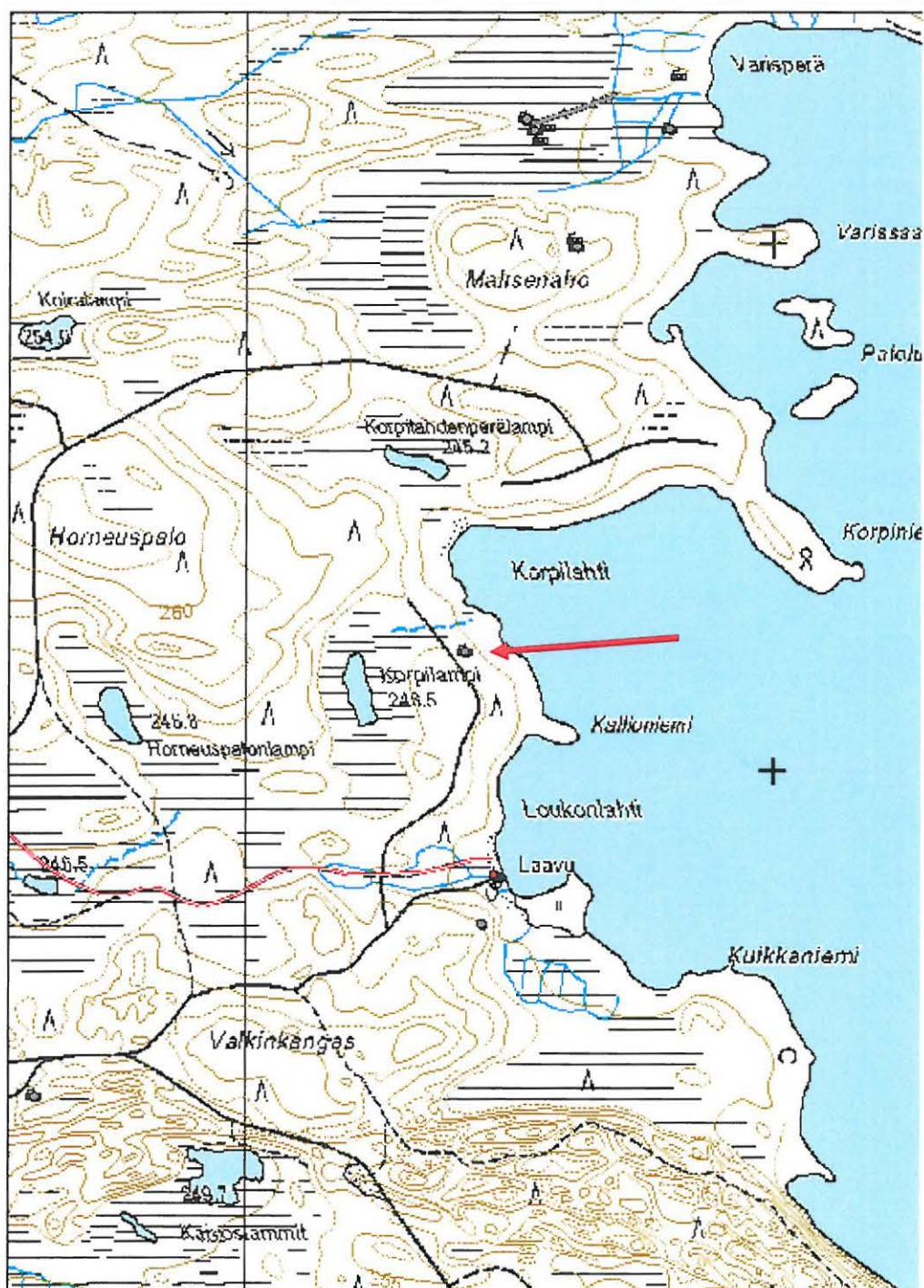
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Metsätalouden historia	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Metsätalouden historia
Selitys:			

Valokuvat

80527	Korpilampi	tervahauta	80527- 52766	Tervahaudan taustalla näkyy Korvuanjärvi.
80527			80527- 52767	Tervahauta sijaitsee vanhassa kuusimetsässä.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3575414, Y 7256223,   Mittakaava: 1:10000
Z 246

Varisvaara kellari	MH-tunnus: 80529
---------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamivuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3571513, Y 7258076, Z 246	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Varisjärven pohjoispuolella olevan Varisvaaran länsirinteellä etelästä tulevan hiekkatien länsireunassa tien ravissa. Kohteen maasto on tien reunaa, josta alkaa nuori mäntymetsä.

Kohteen kuvaus

Puuseinistä tehty maapohjainen kellari, jossa seinien ulkopuolelle on kasattu maavalli. Katto on laudoista, jotka on päällystetty harmaalla kattuhuovalla. Rakennelman keskelle on pystytetty hirvitorni. Rakennuksen katto on pudonnut alas Mitat vallin ulkoreunasta 7 x 5 m. sisämitat 4 m x 5 m. Sisäseinät on pyörökuusipuuta ja ovenpielissä on karakurut, jotka on tehty poralla. Maavalli on koottu koneellisesti. Maavallin päällä kasvaa pieniä kuusia.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti rakennelman keskeltä otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Kellari, jota on ilmeisesti käytetty männyn taimien säilytykseen.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 17.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 3 Huono

Arvotus: 99 Ei suojeluarvoa

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojaus:** 99 Ei suojeluarvoa

Selitys:

Selitys:

**Ympäristön
suojaus:** 0 Ei määritelty

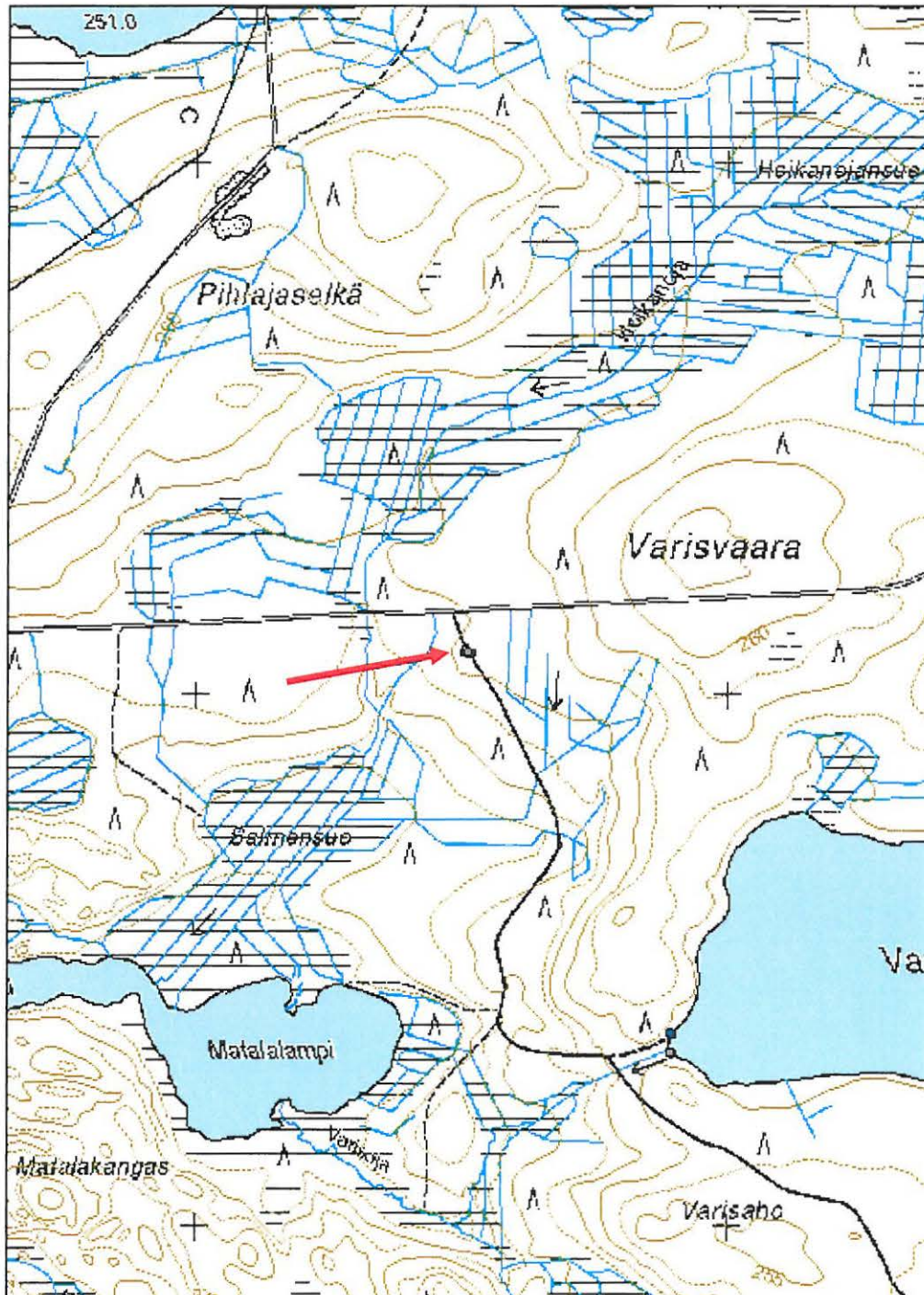
Selitys:

Valokuvat

80529	Varisvaara	maakellari	80529- 52777	Kellari tieltä kuvattuna. Kellarin keskelle on pystytetty hirvitorni.
80529			80529- 52779	Katto on pudonnut kellarin sisään.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3571513, Y 7258076,   Mittakaava: 1:10000
Z 246

Iso Raudanlampi 1 pitkospuut	MH-tunnus: 80543
-------------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet   **Haltija:** 151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus: 7116 Uusi aika   **Ylläpitäjä:** 151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi: **Kunta:** 832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä: 1

Koordinaattiselitys: **Geometria** 4 Gps-mittaus, korjaamaton tuotettu:
Koordinaatit: X 3577166, Y 7260272,   **Löydöt:**
Z 236

Taustatiedot

Lauri Lassilan ilmoitus

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Tyrjärven eteläpuolella Iso Raudanlammen länsipuolella Isossa Raudansuossa. Puut kulkevat avosuossa, jossa kasvaa saraa ja kitukasvuisia mäntyjä.

Kohteen kuvaus

Pitkospuut, jotka kulkevat Iso Raudansuon poikki etelästä pohjoiseen. Puut on tehty pyöreistä puista ja nykyisin ne ovat miltei kokonaan turpeen sisässä. Puita on käytetty Metsäkylältä Jokijärven kirkolle kuljettaessa ja reittiä on kutsuttu Kirkkotieksi.

Kohteen rajaus

Pitkospuut kulkevat annetusta gps pisteestä 650 metrin matkan suuntaan 176 astetta.

Tulkinta

Pitkospuut

Lisätietoja

Jokijärven kirkolle kulkeva kirkkotie.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 22.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro: **Kunto:** 3 Huono

Olotila: 1 Käytössä

Arvotus:	8 Muu suojeuarvo	Kohteen suojeu:	9 Muu suojeuarvo
Selitys:	Paikallishistoria	Selitys:	Paikallishistoria
Ympäristön suojeu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Valokuvat

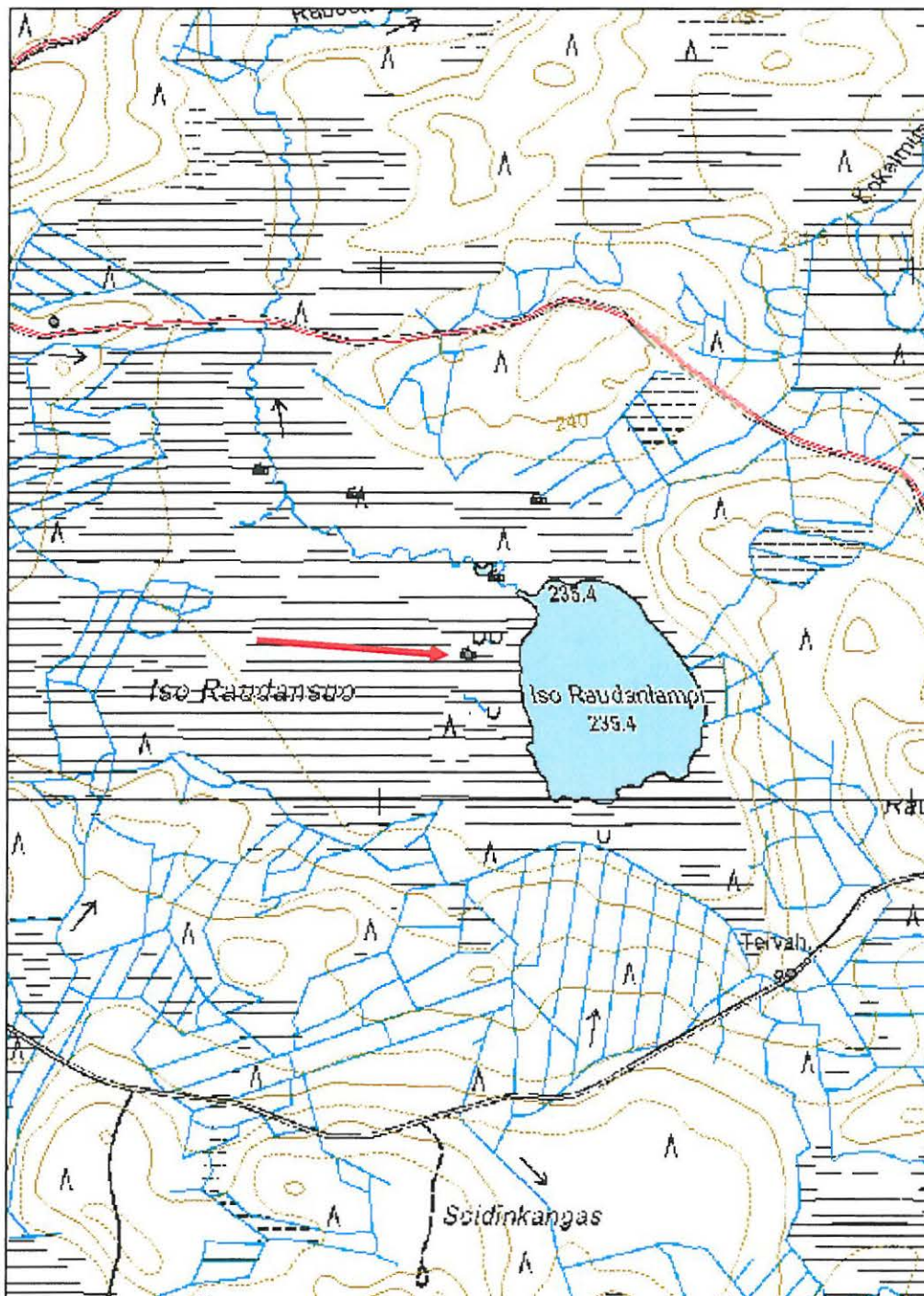
80543	Iso Raudanlampi 1	pitkospuut	80543- 52794	Pitkospuiden kohta erottuu heikkona urana suon pinnassa.
80543			80543- 52795	Pitkospuut näkyvät osittain suon sisästä.
80543			80543- 52796	Pitkospuiden loppupää suon reunassa.
80543			80543- 52798	Pitkospuut ovat osa kirkkopolkua, joka johti Jokijärven kirkolle.

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3577166, Y 7260272,
Z 236

Mittakaava: 1:10000

Iso Raudanlampi 2 silta	MH-tunnus: 80544
--------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet   **Haltija:** 151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus: 7116 Uusi aika   **Ylläpitäjä:** 151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi: **Kunta:** 832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä: 1

Koordinaattiselitys: **Geometria tuotettu:** 4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit: X 3577218, Y 7260419, Z 236   **Löydöt:**

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa, Lauri Lassilan ilmoitus pitkospuista.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Tyräjärven eteläpuolella, Iso Raudanlammesta länteen laskevassa ojassa. Silta kulkee suon keskellä virtaavan ojan yli. Suo on paikalla vetistä saraa kasvavaa jänkkää.

Kohteen kuvaus

Silta on noin 8 m pitkä ja koostuu kolmesta tukista, jotka on ladottu ojan yli. Sillan molemmista päistä jatkuu Iso Raudanlammin länsipuolelta kulkevat pitkospuut.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti sillasta mitattuun gps pisteeseen.

Tulkinta

Pitkospuutien silta.

Lisätietoja

Pitkospuita ja siltaa on käytetty kuljettaessa Jokijärven kirkolle ja reittiä on kutsuttu kirkkotieksi.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 22.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro: **Kunto:** 3 Huono

Olutila: 2 Ei käytössä

Arvotus: 8 Muu suojeluarvo

Kohteen suojelu: 9 Muu suojeluarvo

Selitys: Paikallishistoria

Selitys: Paikallishistoria

Ympäristön suojelu: 0 Ei määritelty

Selitys:

Valokuvat

80544 Iso silta
Raudanlampi
2

80544-52806 Raudanojan yli kulkeva pitkospuiden silta.

80544

80544-52807 Raudanojan ylittävä pitkospuiden silta on lahonnut.

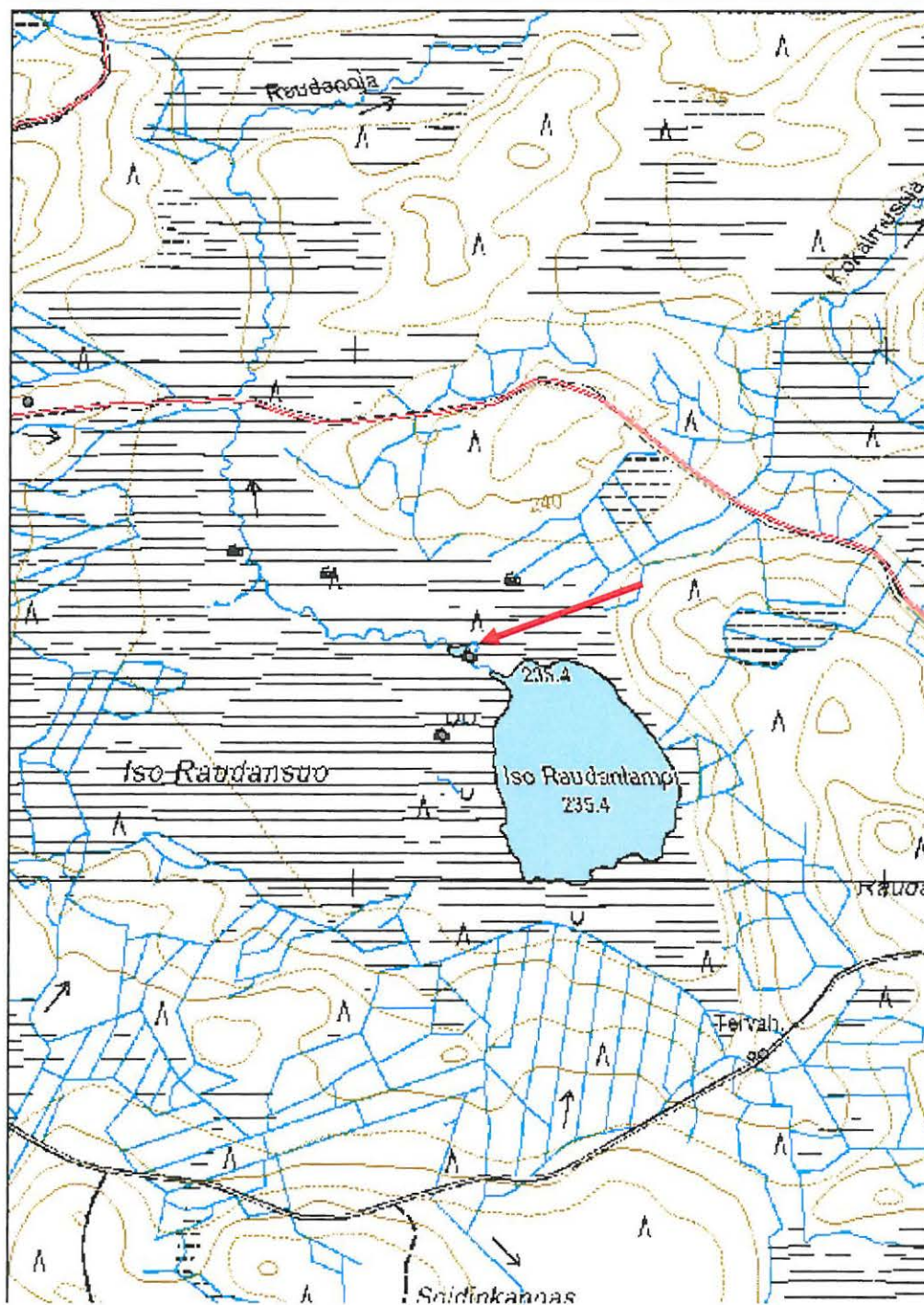

Kohdetyyppi: 13 Liikennekohteet

Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3577218, Y 7260419,
Z 236

Mittakaava: 1:10000

Iso Raudansuo 1 aita	MH-tunnus: 80546
-----------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3577298, Y 7260563, Z 236	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Tyrjärven eteläpuolella Ison Raudanlammen länsipuolella Raudansuossa. Aita kulkee avosuon ja suon reunan mätäsalueen rajassa. kasvillisuutena on heinäsaraa ja suopursuvarvikkoa.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on aidan pystypuita ja niihin kiinnitettyjä aidaspuita. Aita on kiertänyt suon ja sen tehtävä on ollut suojata suoniityn sato metsässä laiduntavalta karjalta.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti havaitun aidan pystypuurakenteeseen mitattuun gps pisteeseen.

Tulkinta

Niittyaita

Lisätietoja

Samanlainen estoaita tavattiin inventoinnissa Kaivossuolta.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 22.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro: **Kunto:** 3 Huono

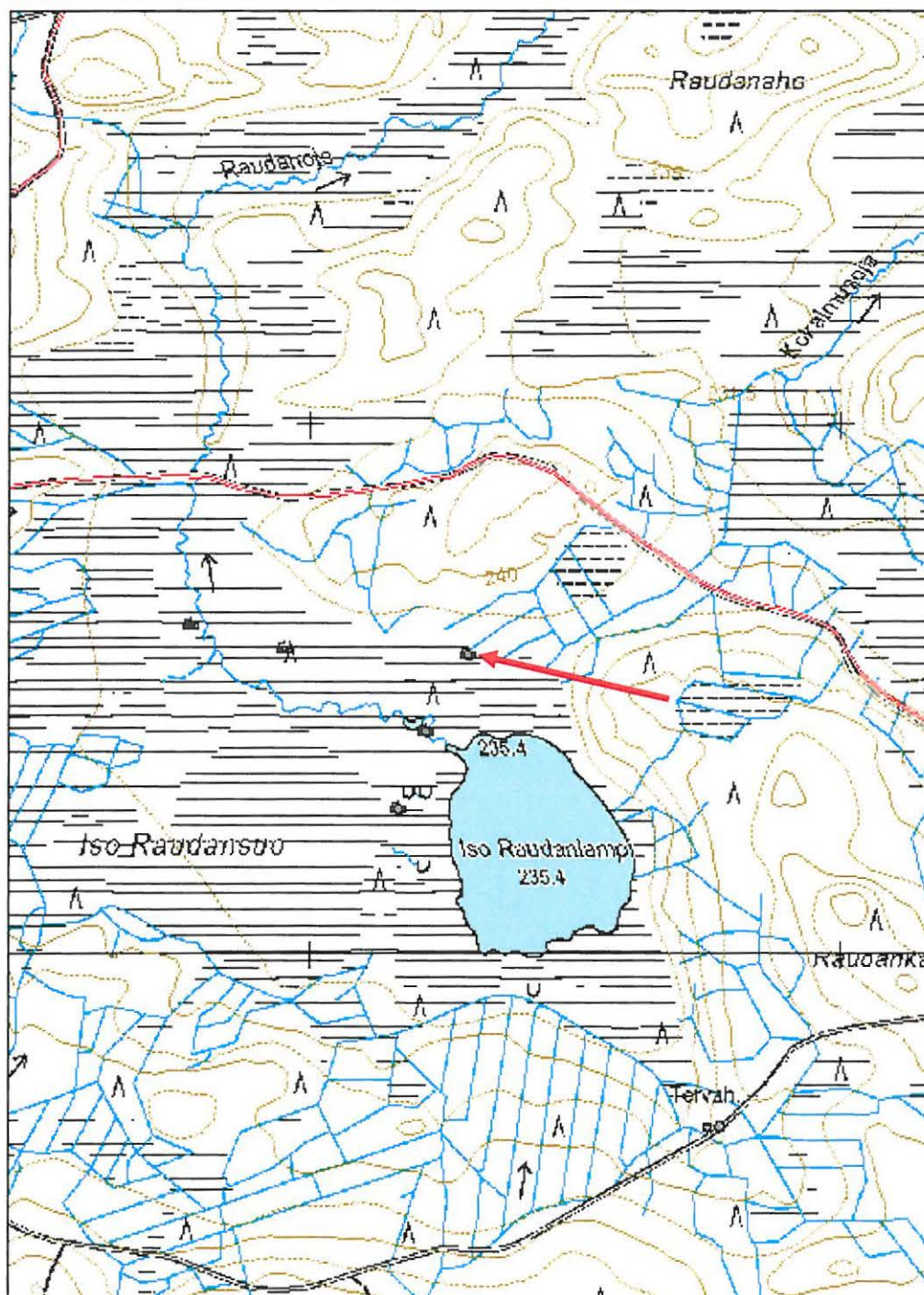
Arvotus:	8 Muu suojeuarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Maatalouden historia	Kohteen suojeu:	9 Muu suojeuarvo
Ympäristön suojeu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Maatalouden historia
Selitys:			

Valokuvat

80546	Iso aita	80546-52810	Niittyaidan pystypuu ja siihen nojaavat aidaspuut kuvan keskellä.
80546	Raudansuo 1	80546-52811	Aitarakenne Raudansuon pohjoisreunalla.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3577298, Y 7260563,   Mittakaava: 1:10000
Z 236

Iso Raudansuo 2 heinäsuova	MH-tunnus: 80548
-----------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3576953, Y 7260574, Z 236	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Tyrjärven eteläpuolella Iso Raudanlammen länsipuolella olevassa Isossa Raudansuossa. Kohteen maasto on avosuota, jossa kasvaa rahkasammalta ja saraheinää.

Kohteen kuvaus

Kohde on niittysuovan pohja. Suovasta on näkyvillä muutamia pyöreitä ranteenvahvuisia kelottuneita puita, jotka ovat olleet suovan rakenteita. Suovaan on kerätty luonnonniityn tuottama saraheinä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti suovan keskeltä otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Niittysuova.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu   Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus   Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 22.6.2009   Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro:

Kunto: 3 Huono

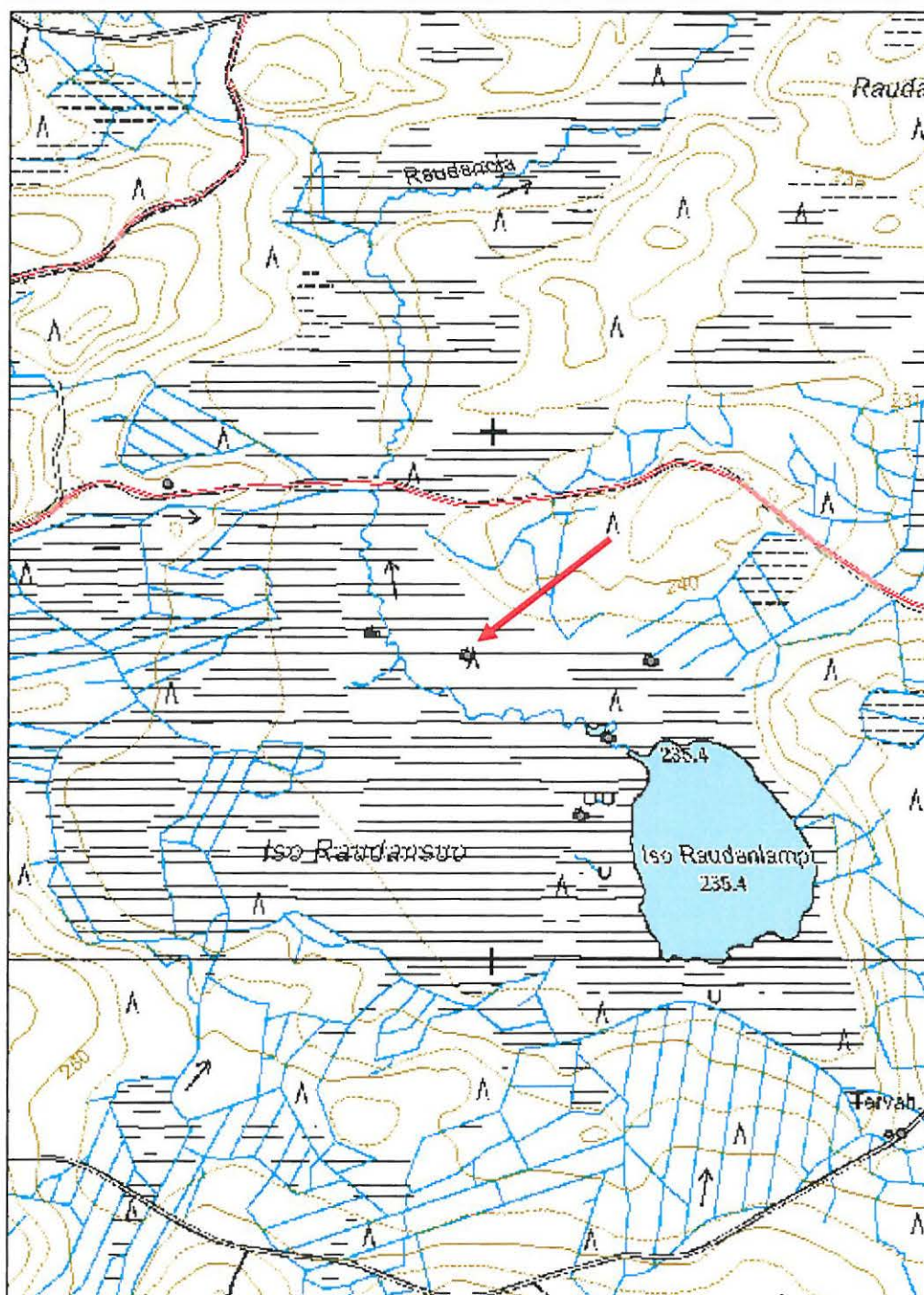
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Maatalouden historia	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Maatalouden historia
Selitys:			

Valokuvat

80548	Iso Raudansuo	niittysuovan	80548-	Suovan rakennepuita
2		pohja	52814	suossa.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   Copyright: © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3576953, Y 7260574,   Mittakaava: 1:10000
Z 236

Iso Raudansuo 3 niittylato	MH-tunnus: 80549
-----------------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3576774, Y 7260617, Z 236	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Tyrjärven eteläpuolella Iso Raudanlammen länsipuolella Isossa Raudansuossa. Kohteen maasto on avosuota, jolla kasvaa rahkasammal ja heinäsara.

Kohteen kuvaus

Niittylato, josta on säilynyt neljä alinta hirsikertaa. Ylemmät hirsikerrat on ilmeisesti purettu ja kuljetettu pois. Koko 4,5 x 5m. Pitkä sivu on suuntaan 70 astetta. Hirret on katkottu kirveellä ja rakennuksen nurkissa on koirankaulasalvos.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti ladon keskeltä otettuun gps pisteeseen.

Tulkinta

Purettu niittylato.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 22.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

Viranomaisrekisterinro:	Kunto:	3 Huono
--------------------------------	---------------	---------

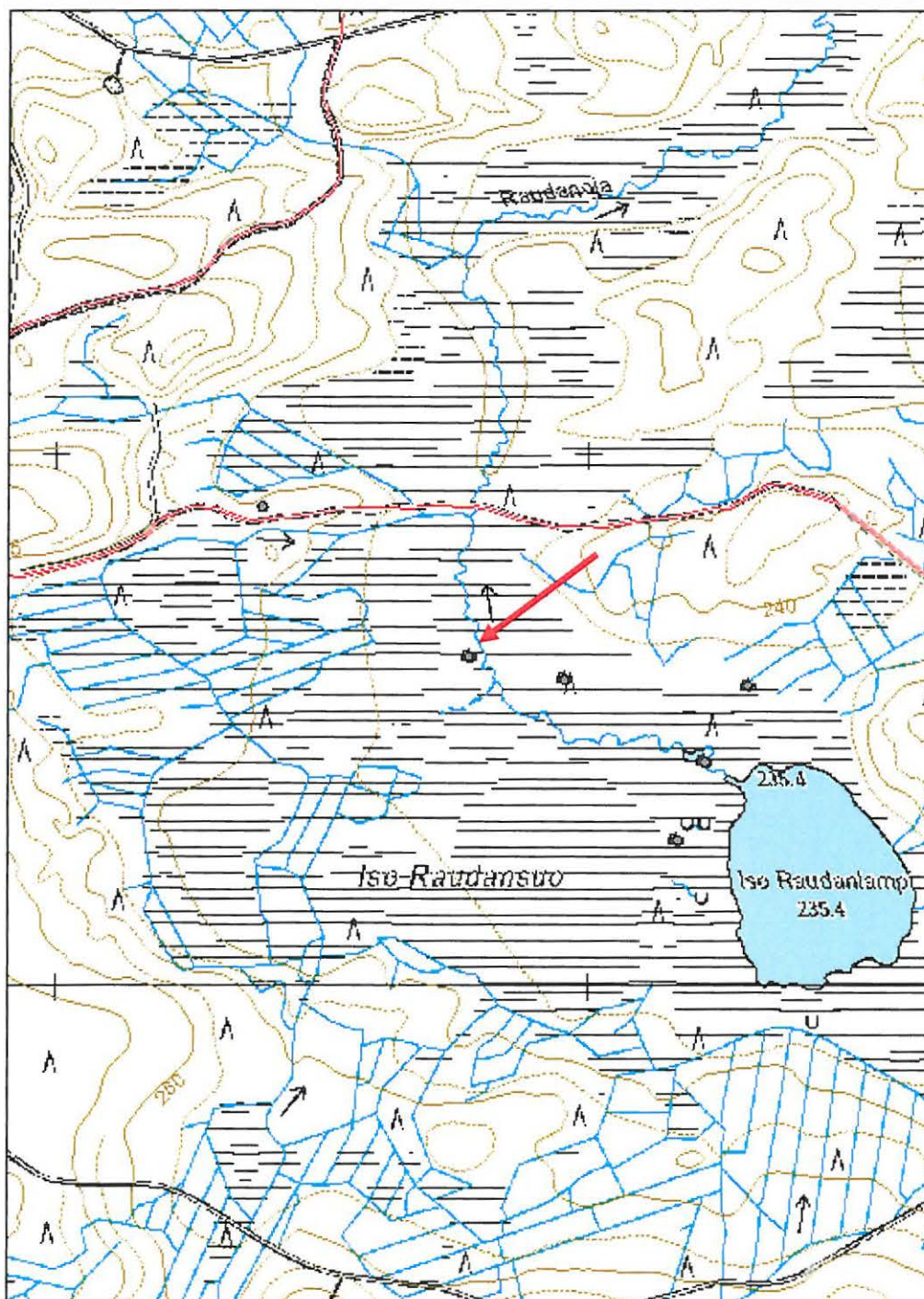
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Maatalouden historia	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Selitys:	Maatalouden historia
Selitys:			

Valokuvat

80549	Iso Raudansuo 3	niittylato	80549-52819	Niittyladon neljä alinta hirsikertaa on säilynyt.
80549			80549-52820	Niittyladon alimmat hirsikerrat Iso Raudansuolla.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3576774, Y 7260617,   **Mittakaava:** 1:10000
Z 236

Rimpilammit aita	MH-tunnus: 80550
-------------------------	-------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 3579016, Y 7259802, Z 255	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytyi inventoinnissa.

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Taivalkosken kunnan kaakkoisosassa Tyrjärven eteläpuolella ison Rimpilammen pohjoisrannalla. Aita kulkee suuremman Rimpilammen ja lampien pohjoispuolisen vaaran välisellä avosuolla, jossa kasvaa saraheinää.

Kohteen kuvaus

Aita kulkee suuremman Rimpilammen rannasta koilliseen vaaran rinteeseen juureen porojen siula-aitana. Aidassa on havaittavissa suohon isketyt alaosasta veistetyt aidan pystyput, joiden kyljessä on kolmessa rivissä taitettuja, pieniä nauvoja ja muutamia puurimoja.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti aidan keskivaiheilta otettuun gps mittaukseen.

Tulkinta

Porojen siula-aita.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2009
Tarkastuspvm: 23.6.2009 Tarkastaja: Taisto Karjalainen
Kuvaus: Dokumentointi ja valokuvaus

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 3 Huono

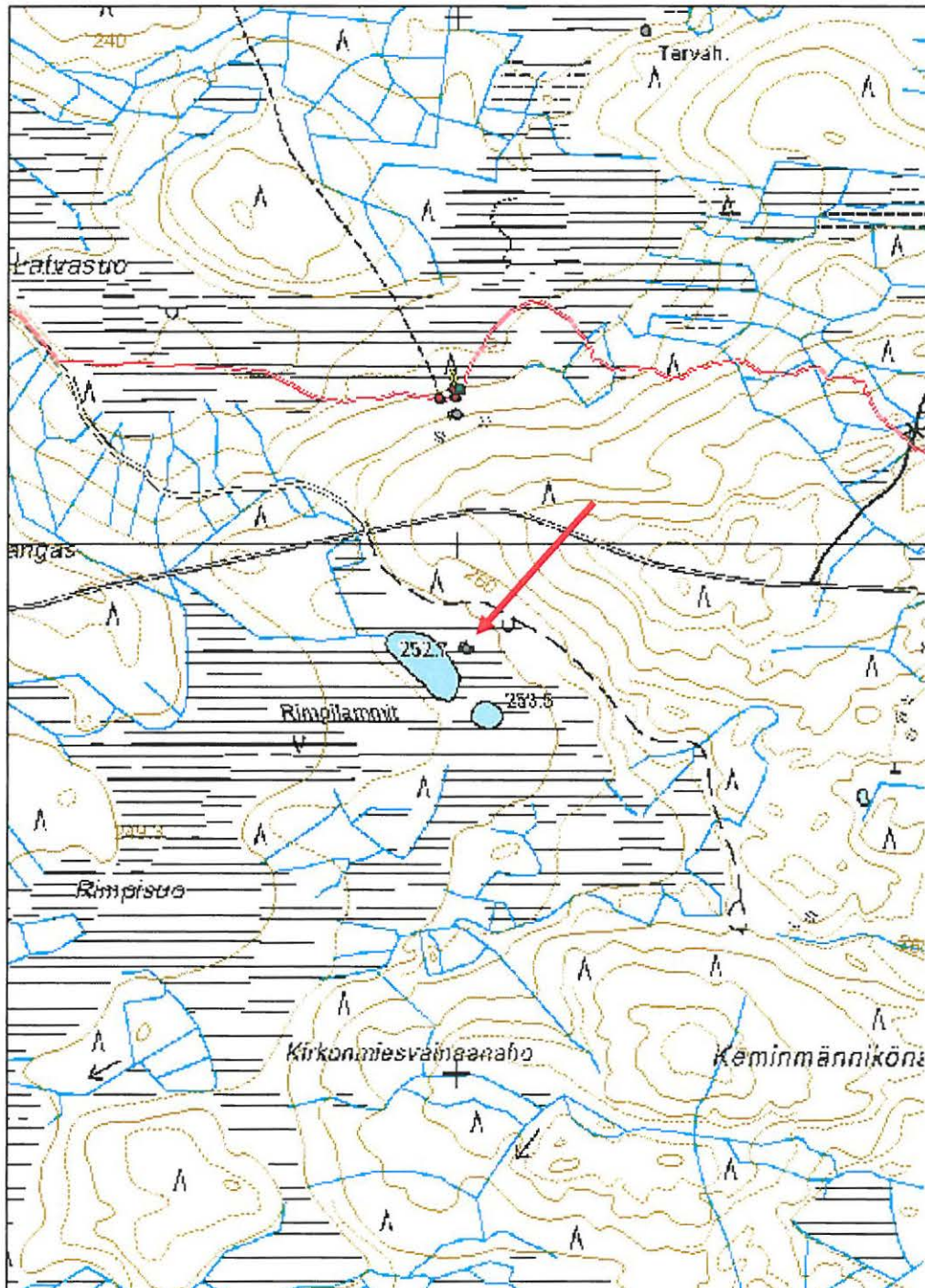
Arvotus:	8 Muu suojeleuarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:	Paikallishistoria	Kohteen suojele:	9 Muu suojeleuarvo
Ympäristön suojele:	0 Ei määritelty	Selitys:	Paikallishistoria
Selitys:			

Valokuvat

80550	Rimpilammit aita	80550-52825	Suosta nostettu pystypuu on teroitettu juurestaan.
80550		80550-52826	Suosta nostettu aidanseiväs.
80550		80550-52827	Aidan seipäät jonona Rimpilammen rantaa kohden.
80550		80550-52829	Aidan poikkirima on kiinnitetty naulalla.

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat   **Copyright:** © Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos
1/MML/08

Koordinaatit: X 3579016, Y 7259802,
Z 255   **Mittakaava:** 1:10000

VALOKUVALUETTELO   **Kuvannut Taisto Karjalainen ja Jouni Taivainen**

Kuvannumero	Kohde	Selostus
80283-52292	Hiisiniemi	kivikautinen Hiisiniemen asuinpaikka kuvattuna Korvuan. asuinpaikka järvelle.
80283-52293		Hiisiniemen asuinpaikan säilynyttä osaa.
80298-52300	Loukonlahti	pyyntikuoppa Loukonlahden pyyntikuopassa on risuja.
80298-52301		Loukonlahti pyyntikuoppa, taustalla Korvuanjärvi.
80312-52321	Valkki E	kuoppa Kuoppa 1 kuvattu etelään.
80312-52322		Kuoppa 2 kuvattu etelään.
80332-52393	Mustalampi	pyyntikuoppa Pyyntikuoppa kuvattu länteen.
80350-52425	Kälkäjä	kämpä Kälkäjän kämpän kiviperustaa.
80350-52430		Kälkäjän kämpä. Kirveellä katkaistu hirsi.
80350-52431		Kälkäjän kämpän kaivo.
80350-52435		Yleiskuva Kälkäjän kämpästä.
80153-52130	Kälkäjänkangas	tervahauta Yleiskuva tervahaudasta.
80153-52131		Kuva halssin suulta.
80357-52457	Sakarinho	pyyntikuoppa Pyyntikuoppa kuvattuna etelästä.
80360-52463	Tanelinkorpi	tervahauta Kuva halssin suulta.
80360-52464		Keskikuopassa kasvaa kuusia.
80362-52472	Varisjärvi	uittolaite Varisjärven uittolaitteen hirsiiä.
80362-52473		Varisjärven uittolaitteen hirsiiä.
80369-52479	Raudankangas	tervahauta Tervahauta.
80372-52497	Lehtovaara	kämpä Sauna kuvattu koilliseen.
80372-52498		Kämpä kuvattu lounaaseen.
80382-52504	Kallioaho	tervahauta Halssi kuvattu etelään.
80382-52507		Tervahauta kuvattu länteen.
80400-52514	Taivalvaara	kämpä Kämpän kivijalka, kuvattu itään.
80400-52516		Kämpän etelänurkka.
80400-52517		Talli kuvattuna pohjoisesta.
80400-52520		Talli kuvattuna etelästä.
80400-52521		WC kuvattuna koillisesta.
80400-52522		WC kuvattuna pohjoisesta.
80406-52528	Metsälampi	tervahauta Kuvattu pohjoiseen, halssin suuntaan.
80406-52529		Tervahauta kuvattuna itään.
80408-52557	Iso Rutalampi	kuoppa Kuopat kuvattuna itään.
80408-52560		Kuopat kuvattuna länteen.
80415-52566	Haukivaara	lumiaita Aita kuvattuna länteen.
80415-52567		Aita kulkee kaakosta luoteeseen, kuvattu länteen.
80417-52568	Peräsuo	niittyaita Suossa näkyviä aidaspuita, kuvattu lounaaseen.
80417-52569		Suossa näkyviä aidaspuita, kuvattu lounaaseen.
80420-52573	Kaivosoja	niittypato Kaivettu kanava kuvattu etelään.
80420-52575		Kanava ja lahonnut patorakennelma.
80424-52576	Kaivosoja 2	kopukka Kopukka, kuvattuna kaakkoon.
80424-52577		Kopukan poikki puut erottuvat heikosti.
80441-52595	Kaivosoja 3	rajamerkki Rajamerkki niittypalstojen välillä.
80441-52596		Rajamerkki, jollaisia suolla oli 8 kpl.

80441-52597		Rajamerkki koostuu kolmesta paalusta.
80441-52598		Rajamerkki on säilynyt suon sisällä.
80444-52602	Kaivosoja 4	Niittysaunan ovenpielikaran hahlo.
80444-52604		Niittysaunan oviaukko ja saunan kiuas.
80444-52605		Niittyladon kiuas.
80444-52607		Niittyladon hirsisalvosnurkka.
80444-52609		Yleiskuva niittyladon rakenteista.
80448-52633	Hyväoja kämppä	Hyväojan kämppä rakennus 1 etelään kuvattuna.
80448-52635		Hyväojan kämppä rakennus 1 pohjoiseen kuvattuna.
80448-52636		Hyväojan kämppä rakennus 1 länteen kuvattuna.
80448-52637		Hyväojan kämppä rakennus 2 itään kuvattuna.
80448-52638		Hyväojan kämpän rakennuksen 3 ovipielen kara.
80450-52639	Kiekkiperä verkkomaja	Koviojärven Kiekkiperän lautarakenteinen verkkojen säilytysmaja.
80453-52641	Pitämävaara kämppä	Puretun kämpän hirret, joista yhdessä erottuu salvettu pää.
80453-52642		Pitämävaaran kämpän ja sivurakennuksen sijat.
80460-52644	Paskalampi niittylato	Niittylato kuvattuna kaakosta.
80460-52645		Niittylato kuvattuna lounaasta.
80460-52646		Niittyladon oven pielen vitsapunosta.
80460-52647		Niittyladon oven pielen vitsapunosta.
80460-52648		Niittyladon tuohikattoa.
80460-52650		Niittyladon nurkkasalvos.
80460-52651		Niittyladon takaseinä.
80460-52654		Niittyladon tuohikatetta.
80480-52690	Torasuo heinälato	Niittyladon salvettu hirsi ja heinäseiväs.
80480-52691		Niittyladon lahonneita hirsiiä.
80648-52997	Tora-aho heinälato	Tuhoutuneen heinäladon pohja, jossa näkyy joitakin hirsiiä.
80648-52998		Heinälato on tuhoutunut sarkaojan teon yhteydessä.
80482-52696	Lehtolampi tammi	Ojan suulla on jäännöksiä uittopadosta eli tammesta.
80482-52697		Tammi on sijainnut Lehtolammesta laskevan ojan suulla.
80483-52699	Vaaranlampiniittylato	Niittyladon pohjalla on yksi hirsikerta ja joitakin tuohia katosta.
80483-52700		Niittyladon lahonnut hirsikerta.
80485-52710	Portinvaara niittylato	Niittyladon oven päällä olleen otsapuun vuosiluku 1917.
80485-52711		Turpeeseen vajonnut niittyladon oven otsalauta.
80485-52712		Niittylato lännestä. Ladon katto on sortunut ladon sisään.
80485-52713		Ovenpieli on tehty vitsapunoksesta, joka sitoo hirret yhteen.
80485-52714		Lato kuvattuna lännestä, taustalla Portinloman kanjoni.
80485-52715		Niittyladon takaseinä ja ovensuun vitsapunosrakenne.
80485-52716		Ladon katto on romahtanut, mutta osa seinistä on pystyssä.
80485-52717		Hirressä on vuosiluku 1917 ja nimikirjaimet HK.
80485-52719		Niittyladon otsahirsi suossa. Hirren päädyt on veistetty viistoksi.
80501-52734	Varissuo 1 talvitie	Talvitien viitassa on suohon lyöty paalu ja yksi poikkipuu.
80501-52735		Talvitien ura näkyy suon pohjassa kahtena painanneurana.
80501-52736		Talvitien ura suossa.
80501-52737		Talvitie kulkee suon yli taustalla näkyvälle kummulle.
80520-52738	Varissuo 2 pitkospuut	Polun merkit suon takana kankaalla kuusien kyljissä.
80520-52739		Pitkospuiden yli kulkeneen polun merkki kuusen kyljessä.

80520-52740		Varissuon taustalla näkyvälle kummulle kulkevat pitkospuut.
80520-52741		Varissuon Kylmälään kulkevat pitkospuut.
80520-52742		Pitkospuut kuvattuna idästä länteen.
80521-52743	Varissuo 3 aita	Varissuon ympäri kulkevan karjan estoaita.
80522-52744	Varisperä silta	Talvitien silta, joka on tehty neljästä hirrestä.
80522-52475		Talvitien silta, joka on tehty neljästä hirrestä.
80524-52751	Malisenaho tervahauta	Tervahaudassa kasvaa nuoria puita.
80524-52752		Tuulenskaadon tuhoama tervapirtti.
80524-52753		Tervapirtin lahonneet nurkkahirret.
80524-52755		Tervahauta siemenpuiden takana nuorena metsikössä.
80526-52758	Valkinkangas tervahauta	Hyvin säilynyt, lähes puuton tervahauta.
80526-52761		Tervahauta kuvattuna kaakosta.
80526-52764		Tervahaudan halssi laskee kuvassa oikealle.
80527-52766	Korpilampi tervahauta	Tervahaudan taustalla näkyy Korvuanjärvi.
80527-52767		Tervahauta sijaitsee vanhassa kuusimetsässä.
80529-52777	Varisvaara maakellari	Kellari tieltä kuvattuna. Kellarin keskelle on pystytetty hirvitorni.
80529-52779		Katto on pudonnut kellarin sisään.
80173-52170	Pyöreälampi 1 palovartiotori	Maahan kaadetun palovartiotorin jäännökset.
80173-52171		Vartiotori makaa metsä-äestetyllä aukealla.
80173-52172		Tornin lahonneita rakenteita.
80204-52214	Pyöreälampi 2 korkeuskiintopiste	Korkeuskiintopiste, jossa hakkaus N 15.
80204-52215		Korkeuskiintopiste kiviröykkiön keskellä.
80204-52217		Korkeuskiintopiste metsä-äestetyllä alueella.
80276-52255	Pyöreälampi 3 parkkauspukki	Parkkauspukki ylhäältä kuvattuna.
80276-52256		Pukin jalat on kiinnitetty kiilaamalla, kuva ylhäältä.
80276-52258		Pukin jalkojen liitos.
80276-52260		Pukin selässä on kolo parkattavalle puulle.
80276-52261		Parkkauspukki sivusta.
80543-52794	Iso Raudanlampi 1 pitkospuut	Pitkospuiden kohta erottuu heikkona urana suon pinnassa.
80543-52795		Pitkospuut näkyvät osittain suon sisästä.
80543-52796		Pitkospuiden loppupää suon reunassa.
80543-52798		Pitkospuut ovat osa kirkkopolkua, joka johti Jokijärven kirkolle.
80544-52806	Iso Raudanlampi 2 silta	Raudanojan yli kulkeva pitkospuiden silta.
80544-52807		Raudanojan ylittävä pitkospuiden silta on lahonnut.
80546-52810	Iso Raudansuo 1 aita	Niittyaidan pystypuu ja siihen nojaavat aidaspuut kuvan keskellä.
80546-52811		Aitarakenne Raudansuon pohjoisreunalla.
80548-52814	Iso Raudansuo 2 niittysuovan pohja	Suovan rakennepuita suossa.
80549-52819	Iso Raudansuo 3 niittylato	Niittyladon neljä alinta hirsikertaa on säilynyt.
80549-52820		Niittyladon alimmat hirsikerrat Iso Raudansuolla.
80550-52825	Rimpilammit aita	Suosta nostettu pystypuu on teroitettu juurestaan.
80550-52826		Suosta nostettu aidanseiväs.
80550-52827		Aidan seipäät jonona Rimpilammen rantaa kohden.
80550-52829		Aidan poikkirima on kiinnitetty naulalla.
80297-52302	Iso Raudansuo hiilimiilu	Yleiskuva lännestä. Kuv. J. Taivianen.
80297-52303	Iso Raudansuo	Koepiston maakerrokset. Kuv. J. Taivainen.

VALOKUVALIITE Reiska-järjestelmään tallennetut kuvat, itäinen alue

Kuvannut Taisto Karjalainen ja kuvat 52302 – 3. Jouni Taivainen

Kuva 80283-52292 Hiisiniemen kiviakautinen asuinpaikka

Kuva 80283-52293 Hiisiniemen asuinpaikan säilynyttä osaa.

Kuva 80298-52300 Loukonlahti pyyntikuoppa, jossa on risuja.

Kuva 80298-52301 Loukonlahti pyyntikuoppa, taustalla Korvuanjärvi.

Kuva 80312-52321 Valkki E epämääräiset kuopat. Kuoppa 1 kuvattu etelään.

Kuva 80312-52322 Valkki E epämääräiset kuopat, kuoppa 2 kuvattu etelään.

Kuva 80332-52393 Mustalampi pyyntikuoppa, kuvattu länteen.

Kuva 80350-52425 Kälkäjän kämpä, kämpän kiviperustaa.

Kuva 80350-52430 Kälkäjän kämpä. Kirveellä katkaistu hirsi.

Kuva 80350-52431 Kälkäjän kämppä, kämpän kaivoon on pudotettu kamina.

Kuva 80350-52435 Yleiskuva Kälkäjän kämpän alueesta.

Kuva 80153-52130 Kälkäjänkangas tervahauta. Yleiskuva tervahaudasta.

Kuva 80153-52131 Kälkäjänkangas tervahauta. Kuva halssin suulta.

Kuva 80357-52457 Sakarinaho pyyntikuoppa. Pyyntikuoppa kuvattuna etelästä.

Kuva 80360-52463 Tanelinkorpi tervahauta. Kuva halssin suulta.

Kuva 80360-52464 Tanelinkorpi tervahauta. Haudan keskikuopassa kasvaa kuusia.

Kuva 80362-52472 Varisjärvi uittolaite. Uittolaitteen hirssiä Varisojan suussa.

Kuva 80362-52473 Varisjärvi uittolaite. Uittolaitteen hirssiä, jotka on katkaistu sahalla.

Kuva 80369-52479 Raudankangas tervahauta. Tervahauta on jäänyt hiekkatien alle.

Kuva 80372-52497 Lehtovaara kämpä. Kämpän sauna kuvattu koilliseen.

Kuva 80372-52498 Lehtovaaran kämpä. Kämpän perusta kuvattu lounaaseen.

Kuva 80382-52504 Kallioaho tervahauta. Halssi kuvattuna etelään.

Kuva 80382-52507 Kallioaho Tervahauta kuvattuna länteen.

Kuva 80400-52514 Taivalvaara kämppä. Kämpän kivijalka, kuvattu itään.

Kuva 80400-52516 Taivalvaara kämppä. Kämpän etelänurkka.

Kuva 80400-52517 Taivalvaara kämppä. Talli kuvattuna pohjoisesta.

Kuva 80400-52520 Taivalvaara kämppä. Talli kuvattuna etelästä.

Kuva 80400-52521 Taivalvaara kämppä. WC kuvattuna koillisesta.

Kuva 80400-52522 Taivalvaara kämppä. WC kuvattuna pohjoisesta.

Kuva 80406-52528 Metsälampi tervahauta. Kuvattu pohjoiseen, halssin suuntaan.

Kuva 80406-52529 Metsälampi tervahauta kuvattuna itään.

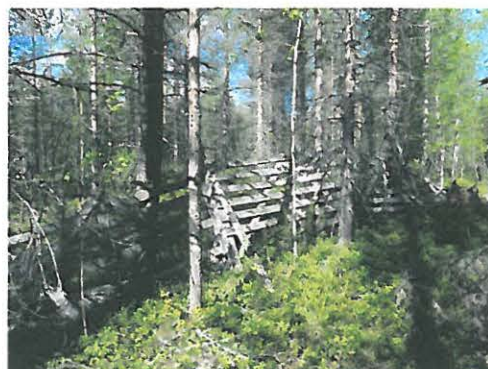
Kuva 80408-52557 Iso Rutalampi kuopat. Kuopat kuvattuna itään. Maassa on kolme noin metrin pituista kuoppaa, jotka voivat liittyä sota-aikaan.

Kuva 80408-52560 Iso Rutalampi kuopat. Kuopat kuvattuna länteen.

Kuva 80415-52566 Haukivaara lumiaita. Aita kuvattuna länteen.

Kuva 80415-52567 Haukivaara lumiaita. Aita kulkee kaakosta luoteeseen.

Kuva 80417-52568 Peräsuo niittyaita. Suossa näkyviä aidaspuita, kuvattu lounaaseen.

Kuva 80417-52569 Peräsuo niittyaita. Suossa näkyviä aidaspuita, kuvattu lounaaseen.

Kuva 80420-52573 Kaivosoja niittypato. Tammen pato kaivetussa kanavassa, kuvattu etelään.

Kuva 80420-52575 Kaivosoja niittypato kuvattuna itään kanavan suuntaisesti.

Kuva 80424-52576 Kaivosoja 2 kopukka. Kaksipuolen lautana eli kopukan jäännökset kaakkoon kuvattuna.

Kuva 80424-52577 Kaivosoja 2 kopukka. Lautana puut yhdistävä poikkipuu.

Kuva 80441-52595 Kaivosoja 3 rajamerkki. Niittypalstojen välille on tehty kolmesta paalusta rajamerkit, jota kutsutaan ”kolmeksi veljekseksi”.

Kuva 80441-52596 Kaivosoja 3 rajamerkki, jollaisia suolla oli 8 kpl.

Kuva 80441-52597 Kaivosoja rajamerkki. Merkki koostuu kolmesta päistään veistetystä paalusta.

Kuva 80441-52598 Kaivosoja rajamerkki. Merkki on säilynyt suon sisällä ja lahonnut maan päällisiltä osiltaan..

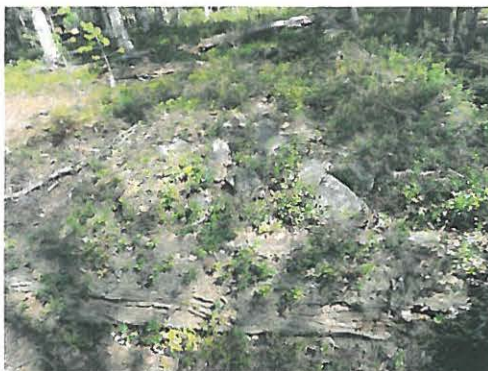
Kuva 80444-52602 Kaivosoja 4 niittysauna. Saunan ovenpielikaran hahlo.

Kuva 80444-52604 Kaivosoja 4 niittysauna. Niittysaunan oviaukko kuvassa vasemmalla ja oikealla on saunan kiuas.

Kuva 80444-52605 Kaivosoja 4 niittysauna. Saunan kiuas.

Kuva 80444-52607 Kaivosoja 4 niittysauna. Saunan hirsisalvosnurkka.

Kuva 80444-52609 Kaivosoja niittysauna. Yleiskuva niittysaunan lahonneista rakenteista.

Kuva 80448-52633 Hyväoja kämppä. Kämppärakennuksen 1 nurkkasalvos etelään kuvattuna.

Kuva 80448-52635 Hyväoja kämppä. Rakennus 1 pohjoiseen kuvattuna.

Kuva 80448-52636 Hyväojan kämppä rakennus 1 länteen kuvattuna.

Kuva 80448-52637 Hyväoja kämppä. Rakennus 2 itään kuvattuna.

Kuva 80448-52638 Hyväoja kämppä. Rakennuksen 3 ovipielen kara.

Kuva 80450-52639 Kiekkiperä verkkomaja. Koviojärven Kiekkiperän lautarakenteinen verkkojen säilytysmaja.

Kuva 80453-52641 Pitämävaara kämppä. Puretun kämpän hirret, joista yhdessä erottuu salvettu pää.

Kuva 80453-52642 Pitämävaara kämppä. Kämpän sija, taustalla pienemmän rakennuksen sija.

Kuva 80460-52644 Paskalampi niittylato. Niittylato kuvattuna kaakosta.

Kuva 80460-52645 Paskalampi niittylato. Lato kuvattuna lounaasta.

Kuva 80460-52646 Paskalampi niittylato. Oven pielen vitsapunosta.

Kuva 80460-52647 Paskalampi niittylato. Oven pielen vitsapunos ylhäältä kuvattuna.

Kuva 80460-52648 Paskalampi niittylato. Ladon halkaistusta puusta ja tuohesta tehty katto.

Kuva 80460-52650 Paskalampi niittylato. Ladon nurkkasalvos.

Kuva 80460-52651 Paskalampi niittylato. Ladon takaseinä ja maassa kattotuohia.

Kuva 80460-52654 Paskalampi niittylato. Katon tuohikatetta, joka on osin lentänyt tuulen mukana ympäristöön.

Kuva 80480-52690 Torasuo heinälato. Heinäladon salvettu hirsi ja heinäseiväs.

Kuva 80480-52691 Torasuo heinälato. Ladon lahonneita hirsiä.

Kuva 80648-52997 Tora-aho heinälato. Tuhoutuneen heinäladon pohja, jossa näkyy joitakin hirsiä.

Kuva 80648-52998 Tora-aho heinälato. Lato on tuhoutunut Roninsuon pellon sarkaojan teon yhteydessä.

Kuva 80482-52696 Lehtolampi tammi. Lehtolammesta Varisjärveen laskevan ojan suulla on jäännöksiä tammesta.

Kuva 80482-52697 Lehtolampi tammi. Tammi on sijainnut Lehtolammesta laskevan ojan suulla.

Kuva 80483-52699 Vaaranlampi niittylato. Niittyladon pohjalla on yksi hirsikerta ja joitakin tuohia katosta.

Kuva 80483-52700 Vaaranlampi niittylato. Ladon lahonnut hirsikerta.

Kuva 80485-52710 Portinvaara niittylato. Ladon oven päällä olleen otsapuun vuosiluku 1917.

Kuva 80485-52711 Portinvaara niittylato. Turpeeseen vajonnut niittyladon oven päällä ollut otsalauta.

Kuva 80485-52712 Portinvaara niittylato. Lato lännestä kuvattuna. Ladon katto on sortunut sisään.

Kuva 80485-52713 Portinvaara niittylato. Ladon ovenpieli on tehty vitsapunoksesta, joka sitoo hirret yhteen.

Kuva 80485-52714 Portinvaara niittylato. Lato kuvattuna lännestä, taustalla Portinloman kanjoni.

Kuva 80485-52715 Portinvaara niittylato. Takaseinä ja ovensuun vitsapunosrakenne.

Kuva 80485-52716 Portinvaara niittylato. Ladon katto on romahtanut, mutta osa seinistä on vielä pystyssä.

Kuva 80485-52717 Portinvaara niittylato. Hirressä on vuosiluku 1917 ja nimikirjaimet HK.

Kuva 80485-52719 Portinvaara niittylato. Oven päällinen otsahirsi suossa. Hirren päädyt on veistetty viistoksi. Lauri Lassilan mukaan ladon on tehnyt Antti Lohilahti (1860 – 1952), joka oli tehnyt myös Kalle Päätalon kirjassaan kuvaileman Päätalon uunin.

Kuva 80501-52734 Varissuo 1 talvitie. Talvitien viitta nostettuna suosta. Viitassa on suohon lyöty paalu ja yksi poikkipuu.

Kuva 80501-52735 Varissuo 1 talvitie. Talvitien ura näkyy suon pohjassa kahtena painanneurana.

Kuva 80501-52736 Varissuo 1 talvitie. Talvitien ura suossa.

Kuva 80501-52737 Varissuo 1 talvitie. Talvitie kulkee suon yli taustalla näkyvälle kummulle.

Kuva 80520-52738 Varissuo 2 pitkospuut. Pitkospuiden yli kulkevan polun merkit suon takana kankaalla kuusien kyljissä.

Kuva 80520-52739 Varissuo 2 pitkospuut. Pitkospuiden yli kulkeneen polun merkki kuusen kyljessä.

Kuva 80520-52740 Varissuo 2 pitkospuut. Varissuon halki taustalla näkyvälle kummulle kulkevat pitkospuut.

Kuva 80520-52741 Varissuo 2 pitkospuut. Varissuon halki Kylmälään kulkevat pitkospuut, puiden itäpuolella on talvitie. Pitkospuuta kuljettiin mm. Kylmälän kouluun.

Kuva 80520-52742 Varissuo 2 pitkospuut. Pitkospuut kuvattuna idästä länteen.

Kuva 80521-52743 Varissuo 3 aita. Varissuon ympäri kulkevan karjan estoaidan pystytolppia suossa.

Kuva 80522-52744 Varisperä silta. Talvitien silta, joka on tehty neljästä hirrestä.

Kuva 80522-52475 Varisperä silta. Talvitien silta Varissuolla lähellä Korvuanjärven rantaa, jonne tukit kuljetettiin jäälle lanssiin.

Kuva 80524-52751 Malisenaho tervahauta. Tervahaudassa kasvaa nuoria puita.

Kuva 80524-52752 Malisenaho tervahauta. Tuulenskaadon tuhoama tervapirtti.

Kuva 80524-52753 Malisenaho tervahauta. Tervapirtin lahonneet nurkkahirret.

Kuva 80524-52755 Malisenaho tervahauta. Tervahauta sijaitsee kuvassa siemenpuiden takana nuoressa metsikössä.

Kuva 80526-52758 Valkinkangas tervahauta. Hyvin säilynyt, lähes puuton tervahauta.

Kuva 80526-52761 Valkinkangas tervahauta. Tervahauta kuvattuna kaakosta.

Kuva 80526-52764 Valkinkangas tervahauta. Tervahaudan halssi eli tervanlaskuoja laskee kuvassa oikealle.

Kuva 80527-52766 Korpilampi tervahauta. Tervahaudan taustalla näkyy Korvuanjärvi.

Kuva 80527-52767 Korpilampi tervahauta. Tervahauta sijaitsee vanhassa kuusimetsässä.

Kuva 80529-52777 Varisvaara kellari. Kellari tieltä kuvattuna. Kellarin keskelle on pystytetty hirvitorni.

Kuva 80529-52779 Varisvaara kellari. Katto on pudonnut kellarin sisään.

Kuva 80173-52170 Pyöreälampi 1 palovartiotorni. Maahan kaadetun palovartiotornin jäännökset.

Kuva 80173-52171 Pyöreälampi 1 palovartiotorni. Vartiotorni makaa metsä-äestetyllä aukealla.

Kuva 80173-52172 Pyöreälampi palovartiotorni. Tornin lahonneita rakenteita.

Kuva 80204-52214 Pyöreälampi 2 kiintopiste. Korkeuskiintopiste, jossa hakkaus N 15.

Kuva 80204-52215 Pyöreälampi 2 kiintopiste. Korkeuskiintopiste kiviröykkiön keskellä.

Kuva 80204-52217 Pyöreälampi 2 kiintopiste. Korkeuskiintopiste metsä-äestetyllä alueella.

Kuva 80276-52255 Pyöreälampi 3 parkkauspukki. Parkkauspukki ylhäältä kuvattuna.

Kuva 80276-52256 Pyöreälampi 3 parkkauspukki. Pukin jalat on kiinnitetty kiilaamalla, kuva ylhäältä.

Kuva 80276-52258 Pyöreälampi 3 parkkauspukki. Pukin jalkojen liitos.

Kuva 80276-52260 Pyöreälampi 3 parkkauspukki. Pukin selässä on kolo parkattavalle puulle.

Kuva 80276-52261 Pyöreälampi parkkauspukki. Parkkauspukki sivusta.

Kuva 80543-52794 Iso Raudanlampi 1 pitkospuut. Pitkospuiden kohta erottuu heikkona urana suon pinnassa.

Kuva 80543-52795 Iso Raudanlampi 1 pitkospuut. Pitkospuut näkyvät osittain suon sisästä.

Kuva 80543-52796 Iso Raudanlampi 1 pitkospuut. Puiden loppupää suon reunassa.

Kuva 80543-52798 Iso Raudanlampi 1 pitkospuut. Pitkospuut ovat osa kirkkopolkua, joka johti Jokijärven kirkolle.

Kuva 80544-52806 Iso Raudanlampi 2 silta. Raudanojan yli kulkeva pitkospuiden silta.

Kuva 80544-52807 Iso Raudanlampi 2 silta. Raudanojan ylittävä pitkospuiden silta on lahonnut.

Kuva 80546-52810 Iso Raudansuo 1 aita. Niittyaidan pystypuu ja siihen nojaavat aidaspuut kuvan keskellä.

Kuva 80546-52811 Iso Raudansuo 1 aita. Aitarakenne Raudansuon pohjoisreunalla Aita on kiertänyt suon ja estänyt metsässä laiduntavaa karjaa syömästä niityn saraheinää.

Kuva 80548-52814 Iso Raudansuo 2 niittysuova. Suovan rakennepuita suossa.

Kuva 80549-52819 Iso Raudansuo 3 niitty lato. Niittyladon neljä alinta hirsikertaa on säilynyt. Luultavasti ladon muut osat on purettu ja kuljetettu pois.

Kuva 80549-52820 Iso Raudansuo 3 niitty lato. Ladon alimmat hirsikerrat Iso Raudansuolla.

Kuva 80550-52825 Rimpilammit aita. Suosta nostettu aidan pystypuu on teroitettu juurestaan.

Kuva 80550-52826 Rimpilammit aita. Suosta nostettu aidanseiväs.

Kuva 80550-52827 Rimpilammit aita. Aidan seipäät kulkevat jonona taustalla näkyvään Rimpilammen rantaan.

Kuva 80550-52829 Rimpilammit aita. Aidan poikkirima on kiinnitetty naulalla.

Kuva 80297-52302 Iso Raudansuo hiilimiilu. Yleiskuva lännestä.

Kuvannut Jouni Taivainen

Kuva 80297-52303 Iso Raudansuo hiilimiilu. Koepiston maakerrokset.

Kuvannut Jouni Taivainen

LÄHDELUETTELO VANHOISTA KARTOISTA

Kartat ja niihin liittyvät asiakirjat

Kansallisarkisto Metsähallituksen kokoelmat:

- Etelä-Taivalkosken yleiskartta. Liittyy metsätaloudentarkastaja K. Vallen laatimiin talouskirjoihin vuosilta 1916-17. 1:100 000.
- Yleiskartta Etelä-Taivalkosken hoitoalueesta. Tehty metsähallituksessa v. 1931. Liittyy metsätaloudentarkastaja M. Virtasen Laatimiin talouskirjoihin v. 1931. 1:100 000.
- Talouskartta Etelä-Taivalkosken hoitoalueesta (I karttalehti). Tehty metsähallituksessa v. 1931. Liittyy metsätaloudentarkastaja M. Virtasen laatimiin talouskirjoihin v. 1931. 1:40 000.
- Talouskartta Etelä-Taivalkosken hoitoalueesta (II karttalehti). Tehty metsähallituksessa v. 1931. Liittyy metsätaloudentarkastaja M. Virtasen laatimiin talouskirjoihin v. 1931. 1:40 000.
- Talouskartta Etelä-Taivalkosken hoitoalueesta (III karttalehti). Tehty metsähallituksessa v. 1931. Liittyy metsätaloudentarkastaja M. Virtasen laatimiin talouskirjoihin v. 1931. 1:40 000.
- Yleissilmäyskartta Etelä-Taivalkosken hoitoalueesta. Metsähallitus 1956, täyd. 1969. 1:200 000. Liittyy T. M. Laitisen laatimiin talouskirjoihin v. 1955.
- Yleissilmäyskartta Etelä-Taivalkosken hoitoalueesta. Metsähallitus 1956. 1:100 000. Liittyy T. M. Laitisen laatimiin talouskirjoihin v. 1955.
- Talouskartta Etelä-Taivalkosken hoitoalueesta os.1-52 (I karttalehti). Metsähallitus 1956. 1:40 000. Liittyy T. M. Laitisen laatimiin talouskirjoihin v. 1955.
- Talouskartta Etelä-Taivalkosken hoitoalueesta os. 53-88 (II karttalehti). Metsähallitus 1956. 1:40 000. Liittyy T. M. Laitisen laatimiin talouskirjoihin v. 1955.
- Talouskartta Etelä-Taivalkosken hoitoalueesta os. 89-122 (III karttalehti). Metsähallitus 1956. 1:40 000. Liittyy T. M. Laitisen laatimiin talouskirjoihin v. 1955.
- Talouskartta, Taivalkosken hoitoalue, karttalehti 29. v. Laadittu vuosien 1972-73 metsätalouden tarkastuksen yhteydessä. Maanmittauslaitoksen karttapaino 1975. 1:20 000.

Oulun maakunta-arkisto

- Kartta Jokijärven lohkon tiluksista ylijääneestä kruununmaasta Pudasjärven pitäjää Oulun kihlakuntaa ja Oulun lääniä. V. Poppius 1862
- Kartta kruununmaille Taivalkosken pitäjässä Oulun kihlakuntaa Oulun lääniä A.E. Myrberg v.1903. 1:16 000.
- Kartta kruununmaille Taivalkosken pitäjässä Oulun kihlakuntaa Oulun lääniä A.E. Myrberg v.1904. 1:16 000.